

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
NOVEMBER 19

LAIKS

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXII Nr. 44 (5551)

2011. gada 19. novembris – 25. novembris

Lai Latvija pastāvētu mūžīgi!

Valsts prezidenta Andra Bērziņa uzruna tautiešiem
Latvijas Republikas 93. gadadienā

Labdien, godātie tautieši! Visi, kam Latvijas vārds un nākotne ir svarīgi! Lai arī cik tālu no Latvijas jūs šobrīd neatrastos, lai arī kādi būtu iemesli, kāpēc un kad jūs esat atstājuši Latviju, tuvojoties 18.novembrim, jūs noteikti atceraties savu Tēvzemi.

Ko katram no mums nozīmē Latvija? Tā ir mūsu dzimtene. Citiem tā atgādina bērnību, citiem – skolas gadus, vecākus, vecvecākus, Latvijas laukus. Latvija visiem saistīs ar skaistu dabu, gudriem un strādigiem cilvēkiem, un šī spēja latviešiem ir saglabājusies un arī jāattīsta.

Kas šajā laikā noticis Latvijā, kur mēs atrodamies, kurp mēs dodamies? Pasaules lielā neno teiktība un Eiropas nestabilitāte tomēr nav ietekmējusi Latvijas attīstību pēdējā gadā. Mēs esam sasnieguši pietiekamu stabilitāti, lai varētu droši skatīties nākotnē, lai varētu sākt Latvijas izaugsmes ceļu. Latvija un Baltija kopumā šajā brīdī ir viens no stabilākajiem pasaules punktiem, kur var sākt investēt un kas būs konkurrēspējīgs ne tikai Eiropā, bet visā pasaule.

Ja mēs spēsim visus jūsu prātus un zināšanas kaut daļēji šeit piesaistīt un realizēt, tad Latvijas vārds būs mūžīgs.

Tas, ka Latvija ir sasniegusi stabilitāti, vēl nenozīmē, ka šeit viss

ir padarīts. Mums būs jāpieliek šoti lielas pūles, lai nodrošinātu darbavietu pieaugumu, jo Eiropas tendence - darbaspēka mobilitāte - ir realitāte. Lai Latvijā radītu daudz jaunu darbavietu, mums daudz kas jāizdara, un tas prasīs ilgāku laiku, vairākus gadus un arī visu jūsu kopējo ieguldījumu. Sevišķi to ieguldījumu, kas saistīts ar zinātni, lai Latvijā mēs varētu radīt tādu attīstību, kas būtu ilglaičīga un ilgtspējīga pasaules kontekstā. Kaut vai ekonomiskā stabilitāte ir sasniegta, būs nepieciešams krietni ilgāks laiks, lai radītu šeit darbavietas dažādu profesiju pārstāvjiem, cilvēkiem ar dažādu dzīves pieredzi.

Lai izvēlētos pareizāko ceļu,

žoti svarīga ir visu jūsu līdzdalība gan ar padomu, gan ar zināšanām, gan arī iespējām piedalīties tieši – gan ar investīcijām, gan pašiem esot šeit, atdodot to pieredzi, ko esat uzkrājuši pāsaulē. Tāpēc es gribētu pateikties mūsu pieredzējušiem diplomātiem, kas dažādās pasaules vietās aktīvi informē par Latviju un parāda arī tos ceļus, kuŗi varētu mums būt svarīgi nākotnē.

Es novēlu visiem vienmēr atcerēties Latviju un katram darīt visu iespējamo, lai Latvija pastāvētu mūžīgi!

Es sveicu visus Latvijas 93.gadadienā! Aicinu gan savās domās, gan darbos piedalīties Latvijas nākotnes veidošanā. Dievs, svētī Latviju!

Čikāgas Piecīši - 2011. gada Pasaules brīvo latviešu apvienības laureāti

No kreisās: Janīna Ankipāne, Alberts Legzdiņš, Armands Birkens, Lorija Vuda, Alnis Cers, Uldis Streips

Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) biedru organizācijas 2011. gadā PBLA balvu piešķirušas ansamblim Čikāgas Piecīši par pusgadsimta

veiksni ar humoru un sirsniņu atspoguļot dziesmās latviešu tautas priekus, bēdas un ilgas tā laika notikumu plūsmā.

PBLA Kultūras fonda apbalvojumi 2011. gadā

Goda balva

Ērikam Dzenim (Kanādā) par mūža ieguldījumu latviešu tēlotājmākslas radošā

nā un populārizēšanā.

Arvidam Purvam (Kanādā) par mūža ieguldījumu latviešu mūzikā.

Goda diploms

Nikolajam Bulmanim (Kanādā) par rakstu kopojumu *No vienas puses tā....*

Mārai Cellei (ASV/Latvijā) par atmiņu grāmatu *Ilgais ceļš mājup.***

Gundaram Ķeniņam Kingam (ASV) par ilggadēju darbu Latvijas ekonomikas jomā.

Jurim Sileniekkam (ASV) par mūsdienu latviešu literātūras kritiku periodikā un grāmatās.

Kārlim Zvejniekkam (ASV) par prozas grāmatu *Zelta cauma.***

Krišjāna Barona prēmija

Jurim Kronbergam (Zviedrijā) par dzejoļu krājumu *Trimdas anatomija.*

Atzinības raksts

Vijai Spoģei-Ērdmanei (Aust-

rālijā) par mūža ieguldījumu latviešu teātra vizuālā ietērpa izveidošanā.

Dainai Jaunbērziņai (Austrālijā) par ilggadēju Sidnejas Latviešu vīru koņa vadību un jaunatnes iesaistišanu koņa dziedāšanā.

Bruno Krūmiņam un redakcijas kollegijai (Austrālijā) par trimdas vēstures dokumentācijas grāmatu *Footprints. Latvians in South Australia.***

Prof. Dr. János Puszta (Ungārijā) par izciliem nopelnīem latviešu valodas apgūšanas veiniņšanā ungāru studentiem.

Gundaram Rullim (Zviedrijā) par skaņu ierakstu Alis P – "Uz priekšu".

Ilsei Zandstrai (Kanādā) par grāmatu *The Amber Coast: A Latvian Family's Journey.*

* Grāmata iznākusi Latvijas apgādā Mansards

** Grāmatas iznākušas apgādā VESTA-LK, kas ir laikraksta *Laiks* un *Brīvā Latvija* pilnvarotais izdevējs Latvijā

Latvietība ir dāvana. Valsts svētku laikā padomāsim, kā šī vērtība var bagātināt mūsu dzīvi. Dievs, svētī Latviju!

ALAs valdes priekšsēdis Juris Mežinskis

VALSTS SVĒTKU IZAICINĀJUMS

Latvijas neatkarībai vienmēr bijuši izaicinājumi. Latvijas 93. gada jubilejā izaicinājumi ir nopietni. Šai atceres dienā latvieši vēlas, lai Latvija būtu neatkarīga, latviska un turīga.

Neatkarība it kā ir nodrošināta. Tomēr, ja Latvijā latvieši Lāčplēša dienā valkā sarkanbaltsarkanās lentītes, tad ir citas dienas, kad citi ie dzīvotāji lepojas ar Georga lentīti. Šī lentīte simbolizē cariskās Krievijas imperijas augstāko militāro apbalvojumu, Svētā Juļa Krustu. Taču Krievija ir tā imperija, kuŗas sabrukums bija ceļš uz Latvijas neatkarību! Lieki jautāt, kam pieder Georga lentīšu valkātāju sirdis.

Mēs vēlamies, lai Latvija būtu latviska. Tomēr šovasar neizdevās savākt nepieciešamo parakstu skaitu, lai ierosinātu referendumu par latviešu valodu kā vienīgo mācībvalodu valsts financētās skolās. Varbūt kā reakcija, varbūt arī ne, bet visi zinām, ka patlaban tiek

vākti paraksti, lai ierosinātu referendumu rīkošanu par otrās valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai. Latviska Latvija daudzēm nav valsts pamatakmens.

Mēs vēlamies, lai Latvija būtu turīga. Padomju okupācijas laikā labklājības līmenis Latvijā bija viens no augstākiem starp PSRS „republikām”. Okupācijas laikā cilvēki no „brāļīgajam republikām” centās pārcelties uz Latviju. Tagad pirkstspēja Latvijā ir trešā zemākā starp 27 Eiropas Savienības valstīm. Žoti daudz Latvijas iedzīvotāju brīvprātīgi izceļo uz citām valstīm. Pašreizējā emigrācija un gaidāmā sveštautiešu imigrācija, kad Latvijas ekonomika atkopsies, kopā ar zemo dzimstību ir draudi latviešu tautas iznīkšanai.

Dzīvojot aržemēs, var šķist, ka nevaram palidzēt risināt šīs problēmas. Tā tomēr nav! Katram ir iespēja stiprināt Latvijas valstiskumu. Vērosim, kas notiek Latvijas

politikā, uzturēsim sakarus ar radīem un draugiem dzimtenē, apliecinosim to, cik bieži vien iespējams, finansiāli atbalstīsim Latviju, sevišķi ar ieguldījumiem, ja tas mums ir par spēkam. Daudzīnāsim Latviju, tiekoties ar amerikānu kaimiņiem un Amerikas valdības pārstāvjiem. Apmeklēsim vietējos latviešu sarīkojumus. Atbalstīsim mūsu organizācijas ar ziedojušiem, bet sevišķi ar mūsu darbu. Kopā strādājot, mēs panāksim daudz vairāk, nekā strādājot vienatnē. Ja latvieši nerūpēsies par latvietību te, Amerikā, un Latvijā, tad kas cits to darīs?

Modernā pasaule ievēl mūs drudzīgānā dzīves ritmā. Mūsu dienas aizņem darba pienākumi. Pēc darba reklāmas mūs mudina, lai meklējam izklaidešanos patērētāju kultūrā, nedomājot par citām vērtībām. Būsim patstāvīgi un kontrolēsim paši savas dzīves vidi. Lai sisim mūsu presi un izmantosim

jaunās elektroniskās iespējas, lai uzzinātu, kas notiek latviešu sabiedrībā Amerikā un kas notiek Latvijā. Veidosim paši savu dzīvi. Valsts svētki piedāvā iespēju pārdomāt dzīves jēgu.

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Kantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Abonēšanas maksa ASV dollaros: 1 gadam US \$ 130.00;
6 mēn. US \$ 75.00; 3 mēn. US \$ 42.00.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saisinātus.
Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklāmdevējs.

Redaktore: Ligita Koftuna
Tālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010

Redaktore ASV: Astra Moora
Tālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)
6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štavlers: tālr.: 514-639-8722,
e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1
Rūdolfs Noritiss: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5

Reklāma laikrakstā **Laiks** un mājaslapā www.laiks.us
ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,
e-pasts - LaiksDSR@aol.com
Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us

ABONĒJIET LAIKRAKSTU

"LAIKA" abonements ASV maksā: 3 mēnešiem US \$42,-
6 mēnešiem US \$75,-
1 gadam US \$130,-

Gaisa pasts 1 gadam ASV US \$215,-

Ārpus ASV "LAIKS" tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu

Kanadā 1 gadam US \$225,-
pusgadam US \$120,-

Latvijā 1 gadam US \$220,-

pusgadam US \$115,-

Citur pasaule 1 gadam US \$280,-
pusgadam US \$150,-

Abonenti bez maksas saņems sešus "Jauno Laiks" pielikumus
un gada beigās nākamā gada kalendāru.

"Jauno Laiks" 6 numurus var pasūtināt atsevišķi.

Maksas US \$20,-

Abonēšanas maksu var atsūtīt ar čeku vai naudas pārvedumu
(rakstot čeku uz "Laiks – Latvian Newspaper Inc." vārda).
Lūdzam noteikti norādīt, no kura laika vēlas laikrakstu abonēt.

Laikraksts **Laiks** 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu "LAIKS" no _____
līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:
(Mr./Mrs./Ms.) _____

Tālrunis _____
E-pasts _____

Pievienoju čeku, Money Order par US \$ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītrot)
Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.

LŪDZAM IEGAUMĒT – abonēmentu uzsākšanas,
pagarināšanas un adrešu maiņas veic 3–4 nedēļu laikā.

LAIKU varat pasūtināt arī Rīgas redakcijā
Lietojiet www.laiks.us

LAIKS 2012

MĀKSLAS KALENDĀRS

LAIKA mākslas kalendārs celā pie jums!

LŪDZAM IEVĒROT:

- Spiestuve izsūta tikai VIENU kalendāra eksemplāru katram **LAIKA** abonentam,
- **LAIKA** kalendārus **PAPILDUS** var pieprasīt tikai no kantora.

Pa tālruni pasūtinājumus NEPIENEMS!

Pasūtinot kalendāru, iesakām lietot kalendāram pievienoto kuponu.

Laiks, Inc.

596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

2012. gada kalendārs: gab. X US \$18

Piesūtīšana: ASV – par katru pirmo US \$3.50;
par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1.00

Ārpus ASV – par pirmo \$3.00
par katru nākamo uz to pašu adresi \$1.50

Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds

Adrese

.....

Tālr.: E-pasts

RigaVen Travel Inc.

**Celosim Inesei līdzi uz SICĪLIJU
no 22. – 29. martam**

Zvaniet – INESEI ZĀĶIS
32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815
Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311
Fax: 631-665-6164
E-pasts: RigaVen@aol.com

Meklē direktori/ direktori „Kursas” vasaras vidusskolai

Rietumkrasta Izglītības centra (RKLIC) valde meklē „Kursas” vasaras vidusskolas programmai direktori vai direktori. Mācības notiek katru gadu jūlijā, darbs ir atalgots. Meklējam personu, kam ir pieredze izglītībā, kas plānotu un turpmākos gadus vadītu „Kursas” vasaras vidusskolu.

Rietumkrasta izglītības centrs atrodas uz 160 akru zemes, te ir meiteņu un zēnu kopmītne, ēdamzāle ar virtuvi, gulkoka ēka ar klases telpām un ērtu satikšanās vietu kamīntelpā, podniecības/mākslas ēka, brīvdabas baznīca, kurai visās pusēs ir logi uz apkārtejo mežu, rotallaukumi, mazs basketbola laukums un dabisks amfiteātris priekšnesumiem, turpat var kurt ugunkuru. Latviešu izglītības centrs atrodas tuvu Olimpijas kalniem, Pjūdžeta līcīm, Reinīra kalna parkam un Klusā okeana jūrmalai. No centra ie-spējams rīkot izbraukumus pa Vāšingtonas pavalsti.

„Kursas” vasaras vidusskolas programmas mērķis ir paplašināt zināšanas Amerikas latviešu izcelsmes jauniešiem, mācot latviešu valodu un iepazīstinot ar latviešu kultūru. Mūsu mērķis ir savest kopā 14-18 gadu vecus jauniešus, lai viņi iepazitos, rūnātu latviski, nodibinātu mūža draudzību un aktīvi iesaistītos vietējās latviešu sabiedrības pasākumos.

Meklējam Amerikas latviešu izcelsmes direktori/direktori, kam būtu interese sadarboties ar ciemiem un vadītu un izstrādātu ilgtermiņa plānu „Kursas” programmai;

pārraudzītu latviešu valodas un kultūras mācībprogrammas, kurās piemērotas jauniešu vecumam un viņu latviešu valodas zināšanām;

attīstītu dažādas izglītības, kultūras un nodarbības, kuģas piemērotas vasaras sesijai;

koordinētu mācībstundas, interešu nodarbības, kultūras programmas, gādātu, lai tiktu izdota „Kursas” avīzīte „Kripatiņas” un gadagrāmata;

izstrādātu standartu, lai visi „Kursas” dalībnieki palīdz cits citam, respektē cits citu, dabu un vietu kuŗā atrodas.

Tos, kuŗiem būtu interese un vēlētos pārrunāt iespējas, vai arī var ieteikt kādu piemērotu personu, lūdzu sazināties ar RKLIC priekšsēdi Jāni Rogaini: wayrog@comcast.net, „Kursas” sekretāri Marisu Veju (Way)-Rogaini: marisa.wayrogainis@gmail.com vai „Kursas” kasieri Valdi Atvaru: kasieris@kursa.or

Daugavas Vanagu Centrālās Valdes pārstāvniecība Latvijā

no š.g. 15.novembra atrodas viesnīcā „Radi un Draugi”.

Ieeja no Mārstaļu ielas, nākamās durvis no ieejas viesnīcā uz Daugavas pusī. Tālrunis paliek nemainīgs 67592239, mob. 67003710 un 67003780.

„Gūstu lielu gandarījumu”

**Ar Andreju Jansonu
sarunājas Ligita Koftuna**

Vai tava meistarklase Rīgā, Jāņa Zāliša pamatskolā, bija tāds kā Amerikā gūtās pieredzes turpinājums? Kā īsti sauc to organizāciju, kuŗā tu darbojies, pievēršot bērnus mūzikai?

Organizāciju sauc *Young Audiences*. Tai ir vairāk nekā 40 nodaļas – visās lielākajās ASV pilsētās. Organizācijas mērķis ir piegādāt izglītojošas mūzikas programmas skolām **profesionālu** mūziķu atskānojumā. *Phoenix* kokpūšamo instrumentu kvinteta sastāvā šajā organizācijā darbojos kopš 1965. gada. *Feniksa kvintets* ar šādu un lidzīgām programmām uzstājies radio un televīzijas raidījumos ASV un izbraucis turnejas pa ASV, Kanadu un Eiropu, sniedzot koncertus BBC, Vācijas un Šveices radiofonos. Esam vairākkārt saņēmuši piešķirumus, lai izveidotu jaunas, eksperimentālās programmas, kā efektīvāk panākt skolēnu ieinteresētibū klasiskajā mūzikā. Sarikojums Zāliša pamatskolā bija šāda veida koncerts, tikai latviešu bēniem latviešu valodā.

Vai tā bija tava iecere, vai to rīkoja kāda institūcija Latvija?

Tā bija mana iecere, to atbalstīja Latvijas Mūzikas akadēmija, atskānotāji bija akadēmijas studenti.

Kāpēc tev liekas tik svarīgi pieaucēt bērnus mūzikai?

ASV lielpilsētu skolās situācija ar mūziku ir traģiskā stāvoklī. Vairākumā skolu nav nekādas mūzikas programmas. Izaugusi jau vesela paaudze skolotāju, kam vārdi Mocarts, Bēthovens, Bachs ir sveši. Kā no tādiem var sagaidīt, lai tie izglītotu bērnus, ja paši par mūziku nezina nekā citā kā vienīgi popmūziku, ko caurām dienām dzird radio pārraidēs. Rezultātā klasiskās mūzikas koncertiem trūkst apmeklētāju. Simfoniskos orķestrus un operu trupas likvidē. Vecās paaudzes klausītāji izmirst, un jauno paaudzi klasiskā mūzika neinteresē, jo... viņi par to nekā nezina, nekas viņiem nav mācīts. *Young Audiences* organizācijas mērķis ir daļēji šo robu aizpildīt.

Līdzīga situācija ir Latvijā. Simfoniskajos koncertos un operu izrādēs jauniešu ir maz. Ārziņu žurnālisti, kas no klausījās "Vilkaču mantinieces" izrādi, atzina, ka publikā tikpat kā nav bijis jaunās paaudzes.

Tavas paša izjūtas šis nodarbinābas laikā? Vai Latvijas bēri mūzikas uztveres ziņā ir citādi nekā mazie amerikāņi?

Lielas atšķirības starp Amerikas un Latvijas līdzīga vecuma bēniem mūzikas uztverē nemainīju. Mans ieteikums skolām – pievērst vairāk uzmanības tam, lai bērnus pamācītu, kā uzvesties koncertā. Ja neviens nepaskaidros, kā uzvesties koncertā, kā viņi lai to zinātu, ja ne uz

vienu koncertu nav bijuši? Koncertā nav paredzēts sarunāties, jāklausās, lai netraucētu cītus, kuri grib klausīties. Aplaudēt drīkst tikai pēc skandarbā, nevis sist plaukstas līdzi, kamēr mūzika skan utt.

Esmu novērojusi, ka, strādājot ar bēniem un jauniešiem, tu klūsti tāds īpaši milīgs un draudzīgs. Vai bēri un jaunieši tevi pozitīvi uzlādē? Kāds ir tavs lielākais gandarījums par šo darbu?

du skaņdarbu, kādus viņi uzdot jautājumus, un arī atbildot uz bērnu jautājumiem. Arī darbojoties Katskiļu nometnē, kur jau daudzus gadus mācū koklēšanu un dziedāšanu un sagatavoju koncertus. Lielu gandarījumu gūstu, ja izdevies kādā jaunieti rast interesu par mūziku vai laimējies viņu iesaistīt nopietnā darbā, sagatavojoj koncertu vai mūzikālā teātra izrādi.

Ja esi bijusi kādā skolēnu koncertā Lielajā ģildē vai kādā

papētīt, kā bērni reagē uz priekšnesumu un kas būtu jādara, lai saistītu viņu interesi. Kad aizvedu savu mazdēlu uz šādu koncertu Lielajā ģildē, viņš pēc piecām minūtēm sāka knosīties un lūdza, lai vedot viņu mājās.

Koncerts, kuŗu tu noklausījies Zāliša pamatskolā, notika arī Mūzikas akadēmijā. Uz to ie-lūdza paidagoģijas mācībspēkus un studentus, bet neviens no viņiem neatnāca. Tāpat neatnāca neviens no "Latvijas koncertiem", ne arī no Ģildes bērnu koncertu rīkotājiem. Radās ie-spaids, ka cilvēkiem nav intereses iepazīties ar metodī, kas ir atšķirīga no tās, kas gadiem izmantota.

Mana iecere ir atrast sponsorus, kas atbalstītu šādus koncertus citās skolās, it sevišķi ārpus Rīgas. Tas būtu arī praktiskāks atrisinājums financēm. Aizvest piecus mūzikus uz jebkuru skolu Latvijā izmaksā nesalīdzināmi mazāk nekā atvest 500 bērnus uz Rigu.

Iesaku apmeklēt kādu no jaunatnes koncertiem Rīgā, un tev radīsies priekšstats par to, ar ko mums jācīnās. Paldies, ka atnāci uz koncertu!

P.S. Uz vienu šādu koncertlekciju Ģildē pirms pāris gadiem biju aizvedusi savu mazmeitu. Dažādu iemeslu pēc vairāk neejam... Uz Andreja nodarbinābu noteikti iešu. Pašai bija tik interesanti.

Andrejs Jansons meistarklase

Mana attieksme pret bēniem acīmredzot veidojusies daudzu gadu gaitā gūtā pieredzē, strādājot šādu darbu un vērojot reakciju, kad bēri klausās kā-

"Latvijas koncertu" rīkotā jaunatnes koncertā, tu sapratīsi problēmu, kāda šajā nozarē ir Latvijā. Nevienam no rīkotājiem nav ienācis prātā kaut mazliet

Iesvētības Katskiļu nometnē

Liels notikums Nujorkas latviešu ev. lut. draudzē bija jauniešu iesvētības Katskiļu nometnē 4. septembrī. Viesulvētra Irēna svinības gandrīz izjauca,

iepriekšējā nedēļā Katskiļu ceļus un tiltus klāja ūdens, un Nacionālās gvardes karavīri pa nedrošajiem kalnu ceļiem ar auto ļāva braukt tikai vietējiem

iedzīvotājiem. Laimīgā kārtā draudzes nometnē postijumu nebija, vienīgi dzidrais un tīrās kalnu avotu ezers no tajā ieskalotajām smiltīm kļuvis dubļains. Kā par brīnumu taisni pāris dienas pirms iesvētībām satiksme uz nometni tika atjaunota.

Katskiļu nometnes Debesu plāvu brīvdabas svētnīcā iesvētīja trīs jauniešus: Marisu Lailu Ejupi no Longailendas, viņas māscīcu Intu Madaru Eilandu un brālēnu Kristapu Reini Eilandu no Tekساسas. Visi trīs ir bijušā draudzes priekšnieka Alfreda Trautmaņu un draudzes ilgadējās dāmu komitejas darbinieces Silvijas Trautmanes mazbērni. Iesvētības ieradās daudzi Gařezera Vasaras vidusskolas trīs klašu audzēknji. Pēc iesvē-

tībām draudzes jaunajā ēdamzālē notika svētku mielasts. Šī bija pirmā reize, kad jaunceltā ēdamzālē tika izmantota iesvētību svinībām. Viesi apbrīnoja plašo un ērto verandu, lielo zāli un profesionālo virtuvi. Gar-

ezera jauniešiem dziedot latviešu tautasdziesmas, bija prieks klausīties. Prieks arī, ka latviešu jaunā paaudze ir aktīva un Nujorkas draudzei tika iespaidīga jauna celtne.

Ēriks Niedrītis

No kreisās: Inta Madara Eilande, Kristaps Reinis Eilands, Maria Laila Ejupa

Svinībās Katskiļos piedalījās iesvētīto skolasbiedri – Gařezera Vasaras vidusskolas trīs klašu audzēknji

Bruno Purina 85 gadu jubileja

Bijušais nekustamo īpašumu biroja īpašnieks Bruno Purīnš radu un draugu pulkā svinēja 85 gadu dzimšanas atceres dienu dēļa Edvarda mājās Rockvillas centrā (Rockville Centre) Nujorkā. Bruno dzimis Rīgā 1926. gada 22. oktobrī. Jaunībā strādājis kopā ar tēvu, palidzējis krāsot Balto zāli Latvijas Valsts prezidenta pilī. Pēc kāra viņš vispirms dzīvoja Toronto, vēlāk Nujorkā, kur viņam piederēja Century 21

Vidū Bitīte un Bruno Purīni, līdzās dēls Eds un viņa dzīvesbiedre Tamija, meita Silvija ar dzīvesbiedru Marku un mazbērni

Ēriks Niedrītis

Saruna ar tiltu cēlāju

Ar zinātniņu doktoru, ASV latviešu sabiedrisko darbinieku Andri Padegu tikās Ligita Koftuna

Šoruden notikušā 3. Pasaules latviešu zinātnieku kongresa dienās jūs manīju klausītāju rindās, taču zinu, ka esat „stāvējis pie šūpuļa” pirmajam zinātnieku kongresam.

Foto: Gunārs Janaitis

Andris Padegs

Jā, piedalījus pirmā Vispasaules latviešu zinātnieku kongresa rīkošanā un domāju, ka tā bija nozīmīga tilta celšana starp Latviju un tā sauktajiem trimdiniekiem. Kongress notika 1991. gada rudenī, bet organizēšanu sākām pāris gadus agrāk. Tas bija nozīmīgi galvenokārt tāpēc, ka Latvija tajā laikā vēl bija aiz dzelzs aizkara un sabiedrības uzskati par sakaru uzsākšanas vēlamību daļījās. Daudzi dalībnieki bija entuziastiski braucēji, bet dažas latviešu organizācijas bija izteikti naidīgas pret šādu sakaru uzsākšanu. Sāku ar potenciālo dalībnieku apzināšanu un kongresa norises koordinēšanu ar Latviju personīgi, jo nebija skaidrs, kādas organizācijas piedalīsies. Turklāt – nemaz nevarējām būt droši, ka kongress tiesām notiks – bija jārēķinās ar to, ka padomju iestādes var katrā laikā šādu kongresu aizliegt. Jāatceras, ka vēl pusgadu pirms kongresa Rīgā bija barikādes un notika apšaudišanās ar *omon* vienībām pie Bastejkalna.

Bet kongress tomēr notika. Lielā mērā tas bija Latvijas rīkotāju mērķtiecīgās darbības dēļ. Sākotnējās sarunas notika ar profesoru Andri Krēslīnu, vēlāk organizātorisko darbu ļoti izveicīgi vadīja Aivars Kreituss. Es uzņēmos apzināt tautiešus ārzemēs. Tas nebija viegli, jo ne jau visi potenciālie dalībnieki lasīja latviešu avizes vai piederēja latviešu profesionālajām organizācijām. Bija jāpalaujas uz personīgiem kontaktiem. Un tomēr informācija daudzus sasniedza – galu galā uz kongresu Latvijā devās 250 cilvēki no ārzemēm. Ne tikai no Amerikas un Kanadas, bijām uzmeklējuši arī zinātnes darbiniekus – latviešus Vācijā, Šveicē un citur. Dalības maksā ārzemniekiem bija \$125,-, un tā sedza gandrīz visus organizēšanas izdevumus, ieskaitot ēdināšanu un drukas darbus. Vietējo dalībnieku iemaksātajiem rubļiem nebija lielas nozīmes. Pats par sevi saprotams, ka ārzemju dalībnieki paši sedza ceļa izdevumus. Kopā šai Pirmajā vispasaules latviešu zinātnieku kongresā piedalījās 2000 dalībnieku un tika pārstāvētas visdažādākās nozares – techniskās zinātnes, humānitārās zinātnes, māksla utt.

Kongresa atklāšana notika Dailes teātrī, runu teica tolaik Mi-

nistru prezidents Ivars Godmanis, bija gājiens gar Brīvības pieminekli, noslēgums bija Nacionālajā teātrī. Bet visvairāk man ir atminā pacilātība un pārdzīvojums, kas saistīs ar atgriešanos Latvijā.

Es jau biju apmeklējis Latviju vairākas reizes pirms 1991. gada, tostarp 1973. gadā, kad ar Zinātniākā akadēmijas aicinājumu lasīju lekcijas. Bet daudziem šī bija pirmā organizētā iespēja braukt uz tēvzemi pēc ilgiem prombūtnes gadiem, citiem – vispār pirmā tikšanās ar Latviju.

Kongresu organizējot, debates bija par valodu – lai nolasītājiem zinātniskiem refeātiem būtu lielāka starptautiskā nozīme, bija nopietni izteikts priekšlikums, ka tiem jābūt angļu valodā. Bet šāds apsvērums nesaskanēja ar pirmā un tāpat sekojošo kongresu isto mērķi – mūs saveda kopā mūsu nacionālā apziņa, zinātniskās intereses bija otrā vietā. Kongresa temati bija zinātniska rakstura, bet mūs vienoja tas, ka esam latvieši. Ārzmēs izaugušajiem jaunajiem zinātniekiem bieži vien bija grūti savu darbu latviski aprakstīt, bet tā bija svarīga daļa no piedalīšanās kongresā. Sajā – 3. Pasaules latviešu zinātnieku kongresā bija vairākas sekcijas par latvisko identitāti. Mēs toreiz neuzdrošinājām rīkot šādas pārrunas, bet latviskā identitātē bija tas „īstais temats”, kas mūs saveda kopā.

Visa sākums meklējams latviešu inženieru apvienības darbībā. Mēs trimdā rīkojām latviešu inženieru kongresus, uz kuriem pēdējos gados atbrauca arī daibnieki no Padomju Latvijas –

Visa sākums meklējams latviešu inženieru apvienības darbībā. Mēs trimdā rīkojām latviešu inženieru kongresus, uz kuriem pēdējos gados atbrauca arī daibnieki no Padomju Latvijas –

speciālists, un manā atbildībā bija visu IBM lieldatoru architektūra, tas, ir, visu funkciju un formātu definīcija, pēc kurās datorus konstruē un programmē. Piemēram, uz šīs definīcijas pamata japāni varēja būvēt datorus, uz kuriem strādāja IBM programmas. Šī architektūra kļuva par pamatu arī Padomju Savienības pēdējai datoru sērijai.

Būt pie IBM bija ļoti noderīgi, lai sazinātos ar Latviju kongresa organizēšanā. Personālie datori un tīmeklis vēl nebija populāri, bet savienojums bija pieejams IBM pētniecības centrā, un viens tāds bija Latvijas Universitātē, kur ar to darbojās Andrejs Spektors. Ar viņa palīdzību arī veicināšanos, viņš ļoti nozīmīgi palīdzēja.

No IBM pensionējatos 1992. gadā. Bet nebija vēl gatavs būt pensionārs. Saredzēju dažādas iespējas, sadarbojoties ar datoru speciālistiem Latvijā, un kopā ar Jāni Gobiņu un Intu Dzelzgalvi nodibinājam programmatūras firmu ar birojiem Vašingtonā, Pokipsijā un Dalasā. Mūsu business bija veidot tā sauktās *workflow* programmas, ar kuļu palīdzību tiek izplānota uzņēmuma un tā darbinieku darbība. Firma darbojās 10 gadus, un strādāju smagi. Šeit pie mums strādāja amerikāņi, bet produktu sagatavošanu veica datoru speciālisti Rīgā. Panākumi bija. Piemēram, veiksmīgi pārdevām savu programmu Amerikas valdības departamentam, kas kontrolē ASV krasta aizsardzību (*US Coast Guard*) – sākot no aizsardzības funkcijām līdz „nepareizu” zvejas tiklu konstatēšanai. Programmatūka akceptēta ASV valdības līmenī, un mūsu klienta departamenta priekšnieki saņēma valsts ordeņus par jaunākās tehnoloģijas ieviešanu savā darbībā.

Sanācām kopā vietējās universitātēs zālē, kur notika plašs sarīkojums ar kultūras programmu. Aicinātos viesus cienājām ar latviešu ēdienu. Pamazām darbība izvērtās pa plašāku ģeografisko apgabalu, un organizāciju pārdēvējām par Hudzonas ieblas Latviešu biedrību. Rīkojām dažādus kultūras un nacionālus sarīkojumus, piemēram, uz Austrālijas „Saules Jostas” sarīkojumu atnāca ap 600 cilvēku. Nāca 80. gadi, un veidojām arvien ciešākus sakarus ar Latvijas kultūras darbiniekiem.

Rīkojām 18. novembra svinības, vienās no tām atskanējām Rainmonda Paula „Liepājai”... Lieki teikt, ka biju nonācis starp tiem, ko sauca par „rozā”. Savulaik Latvijas mākslinieki labprāt brauca šurp, latvieši viņus viesmīligi uzņēma savās majās. Tagad mākslinieki sagaida honora rārus, ir problēmas ar viņu iebraukšanu ASV, jo, kā zināms, Amerika ļoti sargā savu darba tirgu.

Lūdzu, pastāstiet par savu darbību Latvijas Nacionālās operas gildē!

Esmu gildes finanču administrators. Ģilde, kā zināms, tika radīta, lai atbalstītu Latvijas Nacionālo operu. Savā 20 gadu darbības laikā ġilde ir savākusi vairāk nekā miljonu dolaru operas un latviešu mūzikas atbalstam. Līdz šim līdzekļi tika izlietoti galvenokārt techniskajam aprīkojumam. Nozīmīgākais veikums pēdējos gados neapsaubāmi ir Bruno Skultes operas „Vilkāču mantiniece” iestudējums, kam pirmizrāde notika sī gada 3. jūnijā. Tagad strādājam pie operas DVD, ASV izdevēj-firma to novērtējusi kā augstas raudzes mūziku, viņi ir sajūsmā. Un tas iedvesmo.

Tagad „jāievēl elpa”, lai kertos klāt pie jauniem darbiem. Galvenokārt atbalstīsim latviešu nacionālo mūziku, cik spēsim. Tā ir lieliska, taču nevar iemīlēt to, ko nepazīst – latviešu mūziku vajag populārizēt.

Ir vēl kāds iemesls, kāpēc esat Latvijā, – Kārla Padega simtgades sarīkojums ar plašas izstādes atklāšanu Nacionālajā mākslas mūzejā un Jaņa Kalnača grāmatas klājā laišanu.

Īstenībā tas ir šā brauciena galvenais iemesls.

Kārlis Padegs ir mana tēva brāļa dēls, 18 gadus vecāks par mani, un sava izcilā radinieka pieņēmu mēs visa ģimene cītīgi glābājam. Mans mūžībā aizgaujais brālis Juris viscītīgāk vāca Kārla gleznas, meklēja tās pa visām malām, atradis nopirkā, lai šie mākslas darbi tiktū saglabāti.

Pats savu slaveno radinieku atceros galvenokārt no tikšanās mūsu vecvecāku lauku majās, Krapes pagasta „Kanepēnos”. Es toreiz biju 9 – 10 gadus vecs puika, un kādreiz atmiņas sajūk ar to, ko esmu vēlāk lasījis vai dzirdējis. Man ļoti dzīvs atmiņas skats no mūsu kopējās saulošanās Ogres krastā, bet varbūt šīs atmiņas nāk no fotogrāfijas, kas ir mūsu albūmā. Kārlis sirga ar diloni un uz „Kanepēniem” brauca atspīrgt velīgā lauku gaisā, pie laba uztura. Pats gan arī gauži kaitēja savai veselībai, jo nav jau noslēpums, ka Kārlim bija bohēmisks netikums.

Un vēl priečājos, ka driz nāks kļāt vēl viens darbs, ko sirsniģi atbalstījis mans brālis Juris – grāmata par Nujorkas latviešu kori, kurā dziedēt joprojām.

No kr.: Ilze Villemse, Gita Padega, Marlēna un Lidija Slokenbergas, Andris Padegs, Sandra Slokenberga Rīgā pie Kārla Padega pieminekļa (autors Andris Vārpa)

Jānis Stradiņš, Emīlija Gudriniece un citi. Pēdējā inženieru kongresā 80. gadu beigās Montrealā izskanēja gandrīz vai nereāla ideja – kā būtu, ja mēs nākamo inženieru kongresu rīkotu Rīgā?

Bet jums taču bija arī tā sauktais „maizes darbs”?

Tolaik strādāju pie IBM – līdz 1991.–1992. gadam, esmu dator-

speciālists, un manā atbildībā bija visu IBM lieldatoru architektūra, tas, ir, visu funkciju un formātu definīcija, pēc kurās datorus konstruē un programmē. Piemēram, uz šīs definīcijas pamata japoni varēja būvēt datorus, uz kuriem strādāja IBM programmas. Šī architektūra kļuva par pamatu arī Padomju Savienības pēdējai datoru sērijai.

Būt pie IBM bija ļoti noderīgi, lai sazinātos ar Latviju kongresa organizēšanā. Personālie datori un tīmeklis vēl nebija populāri, bet savienojums bija pieejams IBM pētniecības centrā, un viens tāds bija Latvijas Universitātē, kur ar to darbojās Andrejs Spektors. Ar viņa palīdzību arī veicināšanos, viņš ļoti nozīmīgi palīdzēja.

Anšlava Eglīša vēstules Helmaram Rudzītim

(Nobeigums)

25.

23.11.82.

Ļoti cienītais Rudzīša kungs!

Nosūtu Jums rakstiņu par Pavaroti, ar kuru viņa daudzie pavadoņi, viesnīcas vadība un arī jau žurnālisti apgājās gandrīz kā ar kronētu personu. Vajadzēja redzēt, kā locījās italiešu tautības metrs, un viesmīli. – Šito uzņēmumu, varbūt, nevajadzētu mest projām. Nelaikis Edvins Mednis man pārmeta, ka es fotografējoties tikai ar Holivudas maukām. Šoreiz taču esmu uzņēmies ar cēlās mākslas priesteri, kas pieņemams visiem snobiem... Pie tam, tikt pie šāda uzņēmuma nav viegli, jo Pavaroti neieredz fotografus, un līdz šim es vēl neesmu manījis neviena uzņēmuma, kurā viņš būtu redzams ar vai pie kādas avizes.

Lasiju sludinājumā ieteikumu Manai bankai. Žēl, ka beigās atklājas, ka bankas man tomēr nav. Kas nekait būt banķierim? Latvijā izplatījusies bauma, ka es esot „klaīdā” kļuvis turīgs „Holivudas direktors! Čekā kāds no iztaujāšanas direktoriem, „pārrunu” laikā, ar kādu drusku aizdomīgu (man pazīstamu) pilsoni, teicis, ar dusmām mani piemēndams, – lūk, kā pa Ameriku dzīvo tautas nodevēji! – Es cenšos, cik varu turīgā direktora leģendu uzturēt, pretēji tautiešu vairumam, kas mūžam žēlojas, ka viņiem bankas kontīnā labi ja kāds simtiņš aizķerēs. – Šis paradums laikam vēl no cara laikiem, kad zemkopji baidījās, ka tikai kungs nepaaugstina renti. –

Ar sveicieniem Jums un kundzei.

26.

18.03.83.

Ļoti cienītais Rudzīša kungs!

Skats mūsu galā ir bēdīgs. Krīt viens pēc otra mūsu sabiedriskie darboņi. Skumji atcerēties, ka vēl pirms neilga laika tie kopā līgsmojās pie dzīru galdiem un darbojās un cīnājās dažādās frakcijās. Lapieneks mīlēja „iezāgēt” konkurentiem, arī es esmu dabūjis savu tiesu, bet viņš bija tik pilnīgi nodevies teātra lietām, ka grūti bija uz viņu dusmoties. Grūti iedomāties šeit kādu teātra izrādi, kurā viņš nebūtu, vai nu kā rīkotājs aiz kulisēm, vai kā kritizētājs zālē. Arī ar Reiņa kundzi DK zaudējusi izcili aktīvu darbinieci.

Tā atliek tikai mest skatus uz Pasaules galvapsilsētu Nujorku, kur risinājas iepriecinošaki notikumi. Klīdzēja romāns ieguvis jau īsti monumentālus apmērus un liekas iegūs garuma „zilo lenči”, ap kuru savā laikā cīnījās mēs ar Kārkliņu. Ko lai dara – „jaunie” un jaunā maiņa jau ar vienu pārspēj vecos. –

Ar lielu interesu gaidu Janovska un Kalniņas kopdarbu. Ienāk satraucējas ziņas, ka abi kopdarbinieki esot jau tā kā atsaluši, lai neteiktu, ka sanaidojušies, jo Janovskis esot necienīgi izteicies par Džemsu Džoisu, kuru Kalniņa ļoti cienot... Bet tas jau nebūtu nekas jauns Janovska sadzīvē ar partnerēm. Pirms sāmērā neilga laika Janovskis izdeva it iejutīgu dzeju kopgrāmatu

ar Indru Gubiņu, bet tagad arī skaitās stipri vien atsaluši un atsveinājušies. – Artistiskā mijiedarbe nav bez saviem sarežģījumiem.

Vai Grāmatu Draugu nevarētu ieinteresēt uz mazgrāmatīnas izdošanu – Jurģa Gliaudas īsstāstus? Man uzkrājies kāds ducis tulkojumu. Manuprāt, tie ir ļoti spēcīgi gabali, kondensēti īsromāni. Es pietaisītu katram stāstam klāt ilustrāciju. Par honorāru nebūtu jāraizējas, varbūt vienīgi Glieudam varētu aizmaksāt kādu simbolisku nieku par godu Latvijas grāmatniecības tradīcijām.

Ticu, ka no Nujorkas un Bruklīnas paveras cerīgāks skats uz pasauli un ka Jums ar ģimeni visu laiku klājies ļoti jauki. Drīzi varēsat doties uz skaisto Denberiju. Vismaz šīnī krastā šīs rādās būt ļoti agrīns pavasars. Viss jau šeit sazalojis un zied, tikai – nemitīgais lietus ziedus notrauc un sabojā. Līdz šim mums nolijis jau četras reizes vairāk nekā pa visu pagājušo gadu.

Ar sirsniņiem sveicieniem Jums un kundzei!

Pievienoju dažus rakstus par filmām.

27.

13.05.83.

Ļoti cienītais Rudzīša kungs! Jūs droši vien tagad līgsmojat pa burvīgo Denberijas pavasari, kur viss slīgst, kā raksta arī no Vašingtonas, „ķiršu un bumēri ziedos”, kamēr mūs te krata zemestrīces, pastāvīgi aizbrūk piekrastes lielcelš – galvenā Paļīsādu satiksmes artērija un tiek piesolita vēl briesmīgāka zemesstrīce tuvākajā nākotnē. Cik austrumu krasts tad liekas pievilcīgs, salīdzinot ar mūsu dzīlo provinces kaktu!

Klīdzēja romāns nobeidzas arī dedzīgi nacionālu uztakti, ka Zeltiņš domā – notiks KF un Goppera fondu sacensība, kam šo darbu godalgot! (Varbūt abus!) Izskatās, ka Klīdzējs tagad saņems arī Laika romānu garuma zilo lenti. Man visu laiku bija jādomā par Kārkliņu, kas visu laiku posās rakstīt trako mājas romānu no personīgās pieredzes. Vielas arī viņam bija daudz. Viņu jau trakie bija reiz sagūstījuši – atnēmuši atslēgas – lai aizbēgtu! Arī jaunais dubultromāns iesākas itin saistoši. Veidojas pateicīgs izdarīga veikloņa tips. Porraka bālos zēnus sapnotājus un arī vēlākos Hamsuna romantikus latv. rakstniecībā nomaina dzīves meistari un gudreji! Arī Klīdzēja varonis – sociālais padomdevējs taču sabāza maisā visus amerikāņu virsārstus un dziedināja visgrūtākos vājprātīgos! Gunārs gan Laimai „iesālījis šķinki” – iedeviš beigtu varoni, aprakstīdams tā bēdīgo galu! Es, Laimas vietā, tur atklātu lielu aferu – varonis nebūtu vis nosities, bet ielicis savos ratos svešu mironi un pats ar kases u. c. biedribu naudu aizlaides uz Tobaņu! – Ienāk baumas, ka arī kompanjoni vairs lāgā nesatiņot. Gunārs it kā neatzīstot Džemsu Džoisu, kuru Laima diktī cienot... Bet vai nu tas būs galvenais iemesls? Kā manus rados Cesvainē runāja – kaķis ievilka balķi.

Nosūtu Jums pāris kino rakstiņu. Kino sezona šogad ir diezgan interesanta arī vasarā. Intēresantā kārtā visi televīzijas pūlini – ar kabeļfilmām u.c. atbaidīt skatītājus no kinoteātriem, ir neveiksmīgi. Kaut kas dzen ļaudis „uz izpriečām” laukā no mājām.

Līdzdu, lieciet uz honorāra rēķina atsūtīt man 2 eks. Manas bankas. Kaut kā esmu izdzīvojies no eksemplāriem un pats palicis bešā.

Ar sirsniņiem sveicieniem Jums un kundzei!

28.

10.08.83.

Ļoti cienītais Rudzīša kungs!

Jūs sūdzaties Denberijā par mēreniem 95 gr., ko lai sakām mēs Kalifornijā, kur jau sisti visi karstuma rekordi kopš temperatūru sākts reģistrēt? Sists arī karstā perioda ilguma rekords.

Palm Springos, kur dzīvo bijušie prezidenti un filmu lielslavenības, jau kādu mēnesi turas virs 110? Piedevām ar lielu mitruma procentu (ap 70%), kas pie mums pavisam neparasta lieta. Piedevām atkārtojās arī milzu vilņi, izdauzīja piekrastes krogus, aizpeldinot dažu viesi. Šoreiz aizpeldēja arī Bārbaras Streizandes dārgā māja, kaut gan bija nodrošināta ar veselu kalnu smilšu

romānu. Tā no viņiem „patvēruma zemēs” kaut kas paliks pāri. Latvieši turpretim, ja vispār, tad publicē tikai ģeogrāfiskus vai politiskus apskatus, kas, ja laimējas, iegulstas kādā bibliotēkā, bet jāsaubās, vai tos kāds jekad pāšķirsta. Dailliterātūrai ir daudz lielākas propagandiskas iespējas, bet pret šo nozari mūsu organizācijām un amatu vīriem ir izteikta aversija. To varēja labi redzēt, kad Egils Kalme ar milzu piepūli un naudas upuriem publicēja legionāru dokumentāro mānu *In the Shadow of Freedom*, kas tomēs izgāja ap 25 000 eksemplāru. Tam mūsu daudznie fondi piešķira tikai vienu vienīgu goda rakstiņu, bet „oficiālie” žurnāli un bilēteni vispār vairījās Kalmi un viņa grāmatu pat pieminēt.

No *Homo Novus* man ir „tēpes” un uzņēmumi. Liekas jau, ka izrāde nav bijusi slikta. Ir raits temps – returns amatieri izrādes, un no uzņēmumiem redzams, ka pat visi statisti intensīvi dzīvo izrādei līdzi. Šis tas jau ir arī kritizējams, bet Rasma (Birzgale-Vitola – Red.) to darīja ar pārāk smagu roku.* Var jau saprast „veco ansambļu” vilšanos, ka tie nav aicināti uz dziesmu svētkiem, bet tad būtu jāspēlē vai nu „Silmači” vai „Minchauzena precī-

Mūsu laikr. nr. 43 attēla parakstam jābūt: "Anšlava Eglīša gleznotais Ēriks Ādams"on"

Bet jautājums, vai Jūs tāds krājums interesēs. Ap Runģa krājumu „lauzts daudz šķēpu”, bet vai tam bijis arī pietiekami pircēju?

Pēdējās ziņas vēsti, ka Denberiju jau apskalo spirdzinoša vēsa brīze no Ziemeļkanadas, kamēr mums vēl joprojām nāks autoņa no Peru.

Ar sirsniņiem sveicieniem Jums ar kundzi.

* Pēc Rasmas recenzijām man zvanīja no Portlandes Dr. Ritmanis, šausmīgi dusmīgs un sašutis. Viņam izrādē piedalījās meita Lolita. Viņš bija izrādi „ietepējis” un fotografējis ar dažādām lēcām un bija tā sadusmots, ka es vispār neatceros nevienu cilvēku tik sirdīgu.

29.

06.09.83.

Ļoti cienītais Rudzīša kungs!

Kamēr mēs šeit smagi ciešam no nepiedzīvotiem karstuma rekordiem, televīzija ziņo par jauku laiku Jūsu krastā, tā kā droši vien turaties pie skaista triširkstu ezera Denberijā un mana vēstule sasniegus Jūs tikai ar nokavēšanos. Pieņemu, ka Jūsu motorlaiva jo projām labi strādā, vai arī esat jau iegādājušies jaunu.

Nezinu kā pie Jums, bet mūsu TV gandrīz visas ziņas upurē stāsti par nogāzto korejiešu lidmašīnu. Krieviem par to liekākis brīnumi. Viņi iznīcinājuši miljoniem cilvēku un neviens par to neuztraucās, un tagad tāds troksnis un „histerija” par nieka 269 lāutiņiem? Kā to izskaidrot?

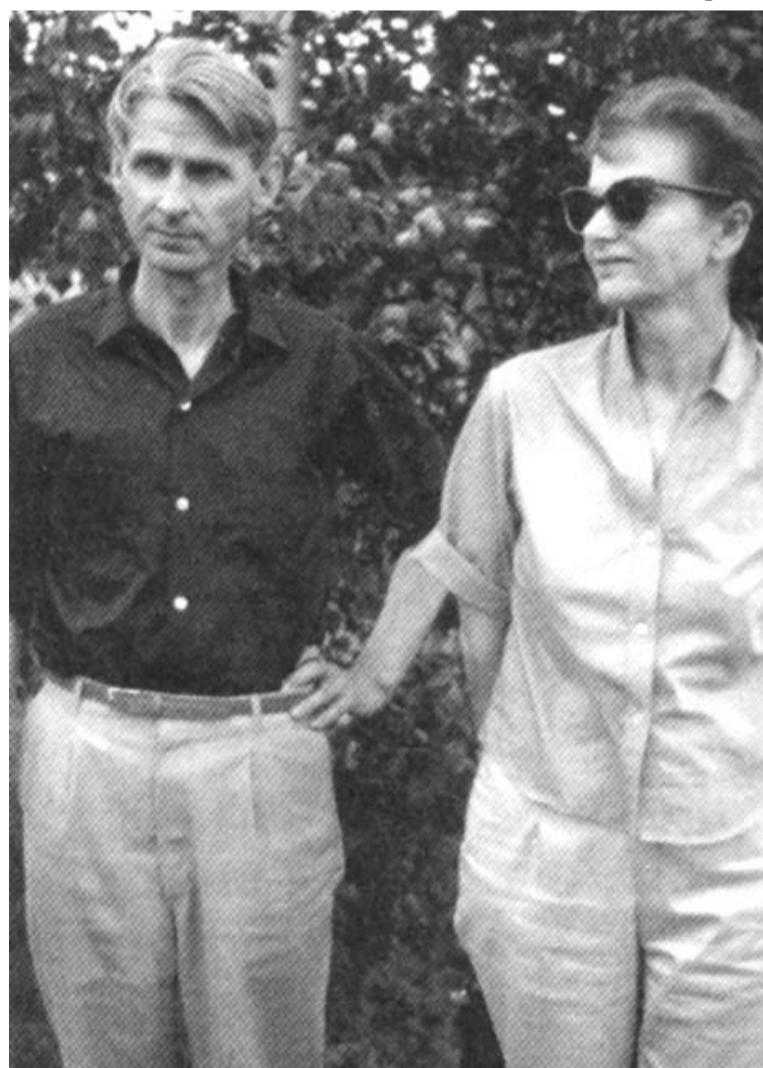
Nosūtu pāris kinorakstiņu. Kiniņu laudis šovasaru sevišķi aktīvi. Jābrīnās, ka viņiem nekait ne parastā televīzija, ne kabeļtelevīzija, ne videokastes un kasetu filmas. Pie kinoteātriem stāv garas rindas. Kā Krievijā.

Pēdējā sarunā Jūs minējāt par manu braucienu uz Nujorku. Sirsniņš paldies par ielūgumu. Bet laikam jau nevarēšu sataisīties. Novembrī pie jums ir ziema. Man nav ne ausainas cepures, ne vatēta prake, ne tūbas zābaku. Man jādod raisteriešiem strikta atbilde. Kā lai viņiem to pasaka, tik laipniem un sirsniņiem laudim?

Sievā darbojas gar nelielu grāmatiņu, kas puslidz jau nobeigta. „Nozagtais eņģelis”. Varbūt jums būtu vēlēšanas ieskatīties manuskriptā? (Pievienoju „satura rāditāju“). Illustrāciju šoreiz nebūtu. Senākos laikos eņģeli, labi iederējās Ziemsvētkos, bet varbūt laiki mainījušies.

Ar lielu interesu gaidu Gunara – Laimas romāna attīstību. Līdz šim viss attīstās raiti. Man patik ideja par braukšanu uz Bolderāju. Ja tādu āki uzķer, tad romānam nekāda cīta virzītāja vairs nevajaga. Gunars tikai sūdzas gan par acim, gan kundzes slimību. Raižējas, ka neveicas pārdot farmu un pārcelties uz pilsētu, kur ārsti un slimnīca pie rokas.

Novēlēdams Jums priečīgas ezerdienas, ar sirsniņiem sveicieniem Jums un kundzei!

Anšlavs Eglītis un Veronika Janelsiņa

maisū. Turklāt mājas pret viļņiem un dubļu šķūdņiem nav iešķējams arī apdrošināt. Neviena sabiedrība to neuzņemēs.

Jūs sūdzaties, ka latvieši pārāk nejūsmo par Virlaida grāmatu. Varbūt tāpēc, ka tur ir tik daudz bezcerīgu šausmu stāstu. Igaunī, liekas, ir „cietāki”. Letiņi vairāk tiko atelpot un izklaidēties. Interesanti, ka igaunī un leiši pratuši pārtulkot un ar plašu sabiedrības atbalstu publicē angļiski un citās valodās veselu rindu populārāko

basis”, bet milvokiešiem bija Janona dziesmu spēle... Varejā, saprotams, iztaisīt dziesmu spēli arī no „Bezkaunīgajiem večiem”, bet tas nevienam neienāca prātā, un nezin arī, kā Reinim Birzgalim tagad veiktos ar dziedāšanu. Dailes teātri gan dziedāja daudz.

Esmu šād tad pacilājis domu sataisīt kādu eseju izlasi. Esmu diezgan daudz rakstījis par literātūru, politiskajām grāmatām, teātri, glezniecību. Arī no filmu rakstiem varētu šo to izmeklēt.

L A T V I E Š I C E L O

Astrida Stahnke

Avīzes *Laiks* šī gada 36. numurā publicēja rakstu: „Ceļojums pa Kurzemes hercogistes baznīcām 2011. gada augustā”. To lasot, atcerējos savu braucienu 1984. gada, 10. aprīlī, apmēram pa tiem pašiem ceļiem un gaŗām tām pašām rakstā minētām baznīcām un salīdzināju, kā bija toreiz un kā tagad. Toreiz tās vairs un vēl nebija Dieva nami, bet sporta zāles, noliktavas, rījas. Baznīcu, senlatviešu, brīvās Latvijas un citu vēsturisko vietu saglabāšanu 1980. gadu sākumā, par spīti padomju valdības latvisko vērtību iznīcināšanas mēģinājumiem, bija uzņēmies pulciņš Latvijas jauno architektu. Mana radinieka Vello Remeta ierosināti, viņi bija organizējušies un pieteica sevi kā Radošās jaunatnes klubs (RJK) un iesāka uzskaitīt attiecīgos „objektus.” Kā saprotu, toreiz propagandēja kultūras saglabāšanu un nozīmīgu namu un priekšmetu restaurāciju visā Padomju Savienības mērogā, bet, saprotams, ka valdības personas noteica vai iezīmēja katru „objekta” restaurācijas vērtību un izmaksas iešķēršana attiecīgā piecgadu plānā. Šāda plāna izpildīšanā Latvijā nebija ieslēgti latviešu tautai vērtīgi, pat svēti „objekti”, kas lēnām gāja bojā, un to vērtība, gadiem ejot, būtu nodota aizmirstībai, kā piemēram, Staburags, leģendārā dolomītu klints Daugavas krastā. Tādēļ RJK vajadzēja rīkoties ļoti uzmanīgi un gudri un turēties likumu robežās. Lai saņemtu darbiem atlaujas, vadītāji kā Vello un citi apbrunojās ar avīzes un citur publicētiem saukļiem par kultūras saglabāšanu, ļaužu pienākumu, darbu un devās uz pārrunām. Vietējie valdības pārstāvji, latvieši, jauniešus visumā atbalstīja, pat radio un avīzes slavēja viņu uzņēmību – pierastā, klišejiskām frazēm bagātā stilā. Piemēram:

„Tas ir brīnišķīgi, ka radošo profesiju pārstāvji, netaupīdami savu brīvo laiku, glābj no zudības pamestas celtnes, sakopj kapus, parkus vai pilskalnus, atdzivina kādu svētavotu... Tas rada rezonansi sabiedrībā, jo paraugs iedvesmo.” (Padomju Jaunatne, 1984.g.12.janv.)

Šādi uzslavēts, darbs veicās labi, līdz RJK atdūrās pret nacionāli svarīgiem, simboliski bagātiem pieminekļiem un krisīgām svētvietām, kā pilsētu un lauku baznīcām. Tomēr, ja jaunieši spēja atrast un pierādīt kulturalu iemeslu renovācijām, tad valdība parasti deva atlauju. Ar to tad RJK arī iešķērza savos projektos baznīcas, kurās glabājās vērtīgi mākslas darbi – gleznas, altāri (koku izgriezumi), ērģeles, vitrāžas. Bet restaurācija taču būtu veltīga, ja cauri puspuvušiem, ar kokiem apaugušiem jumtiem baznīcu telpās lītu lietus un rāpotu kukaiņi. Dabīgi, lai saglabātu mākslas darbus, vajadzēja uzlikt jumtus,

ievilk elektrību, attīrīt grīdas, utt. Šauboties vai visam valdība dos atlauju, RJK ar brīvu garu un sajūsmu paši sāka rīkot tallas un uzsāka lielākos darbus. Bet acis, kas nesnauž, redzēja kas notiek, un izsauca Vello „uz sarunām.” Atceroties šo „inkvizīciju”, Vello man stāstīja, ka interogātors viņam esot bargi jautājis: „Kas jums to atlāva?” Tad viņš no portfeļa izvilkis *Cīņu*, parādījis tur rakstu, kas mudina jaunatni strādāt tautas labā, un mierīgi atbildējis: „To mēs cenšamies darīt. ... Neviens mums nebija aizliedzis.” Saruna beigusies ar skaļu komandējumu: „Lasies prom!”

Talku organizēšana un restaurācijas darbs turpinājās. Piedālījās ap 400 cilvēku.

Par visu to Vello man bija stāstījis jau 1983. gada rudenī, kad biju Rīgā. Nākamā pavasarī, kad atkal viesojos dzimtenē un mēs atkal satikāmies, daudz jau bija padarīts. Piepmēram, iepriekšējā gada 11. septembrī, Vānes baznīcas (Godharda Henninga uzcelta 1654-1663) renovācija bija pabeigta. Tās atvēršana un „objekta” nodošana tau-tai lietošanā bija labi izsludināta, iesvētīta un nosvinēta ar speciālu koncertu. Bet visus pārsteidza ļaužu atsaucība, jo notikums bez īpašas piepūles izvērtās it kā par atmodas svētkiem. Ar svecēm rokās, cilvēki strau-mē plūduši pa visiem lauku ceļiem, līdz saplūduši baznīcas sētā. Izskanējuši jautājumi: „Vai valdība mainās? Vai izdoti jauni likumi? Kas notiek Maskavā?” Bet orķestris tikai spēlējis, cilvēki dziedājuši, sarunājušies, neviens nesteidzies uz mājām.

Vispārējais noskoņojums bijis tik sasprindzināts, ka ļaudis esot kavējušies ap baznīcu līdz vēlam vakaram. Tad Vello (manā iztēlē), it kā Svētā Gara pārņemts, uzrāpis tornī ar kādos lūžnos atrastu krustu un jau iepriekš sagatavotiem rīkiem, krustu iemūrējis torņa smailē. Gavīlu pavadīts, viņš nokāpa lejā „pie tautas.”

Renovācijas attaisnojums bija 17. gs. baroka laika italiešu mākslinieka gleznotas freskas, kas jau 1934. gadā bija pārkā-sotas un tādēļ nolemtas pazūšanai. Galīgā sekulārizācija notika 1968. gadā, kad visa baznīcas iekārta nonāca Rundāles pilī mūzejā. Bet RJK bija izpē-tījuši vēsturiskos faktus un atklājuši baznīcas mākslas vērtību. Vello: „Atradām retas baroka laika gleznas... italiešu meistari tās bija gleznojuši. Mēs arī iztīrījām baznīcas klonu, kam bija uzbrēta metru dziļa smilšu kārta. Izcirtām krūmus pagalmā, attīrījām kapu vietas... Mēs mē-ģinām visu darīt likumu robežās. Tā mēs saglabājam to, kas vēl glābjams.” Vello atgādināja savas metodes pamatprincipus, uzsvērot, „kad darbs bija pa-beigts, baznīca tika atdota vie-tai pašvaldībai lietošanā.”

Klausoties Vello stāstā un bau-dot pavasaņa vējus Daugavas

krastā, izteicu vēlēšanos redzēt ne vien šo baznīcu, bet vismaz daļu no savas dzimtās Kurzemes skaistām vietām, kas slēpās aizliegtā zonā. Vello atbildēja, ka tas nemaz nebūtu neiespējami. Visdrošāk būtu izbraukt piekt-dienas rītā, viņš gudroja, jo tad Rīga būsot ļaužu pilna, jo no-risināsies Mākslas dienas, un mūs neviens nepamanīšot. Un tā arī notika.

Lielās Piektdienas rītā, kādā sānus ielā sastapu Vello pie

viņu uzveica pāragra nāve. Viņu ievietoja slimnīcā 2001. gada augusta beigās, kad Riga svinēja savu 800. jubileju. Tad sarunā-jāmies tikai pa tālruni, viņš cerēja, no slimnīcas drīz izkļūt, bet tas vairs nenotika. Es atgrie-zos savās Amerikas mājās sep-tembra pirmā nedēļā, bet ok-tobrī saņēmu sēru ziņu. Asins izplūdums nebija saglābjams... Kuņā datumā Vello nomira, pat Ivars vairs neatceras, kaut gan piedalījās sava svaiņa un drauga

Bēthovena draugs. (Vai tas nozi-mē, ka lielais Bēthovens reizēm viesojies Kurzemē un dažas latviskas melodijas vai notis at-balsojās viņa kompozīcijās?) Citā vietā, kad stāvējām virs kādas pazemes ejas, Vello stāstīja, ka tur vēl arvien atrodīties zelta kariete, bet ja to izvedīsot ārā, nākot grūti laiki, vai nāve...

Braucām tālāk uz Laucienu un apstājāmies pie tās baznīcas (1594-1604) vārtiem, jo tur jau-nie architekti bija salabojuši se-višķi skaistu altāri, kuŗa augšējo malu sargāja kerubloks. Mūs sagaidīja galvenais renovātors-maza auguma čigāns. Viņš ieveda mūs tikai daļēji salabotā baznīcā, kur logi bija dēļu aizna-gloti. Kad aizlaipojām līdz altārim, renovātors mums rādīja nesenā vandalismu: zagli visiem kerubiem bija nogriezuši gal-vinas! Varbūt postešais darbs lika viņam domāt par citiem, dzīviem upuriem un viņš, mir-dzošām acīm, sāka stāstīt par vācu okupācijas laiku, par holokaustu kad vajāja ne vien žīdus, bet arī čigānus. Ar revolveri ro-kās, viņa tēvs esot nostājies pretim saviem vajātājiem un draudējis viņus nošaut, ja tie kērsies klāt viņa ļaudīm. Pār-steigtī, vācu zēni bailēs pacēluši rokas un apsolījuši čigānus likt mierā. Tā viņa gīmene un vēl citi izglābušies. Tēvs pēc kaŗa iesaistījās būves darbos, bet pē-dējā laikā palīdzot arī veicināt, renovācijas darbus. Stāstu pa-beidzis, čigāns pacēla slepenu grīdas lūku baznīcas otrā malā, un mēs nokāpām pagraba kape-nēs, kur no sagruvušiem zārku vākiem rēgojās balti, seno val-dītāju skeleti... Tad, ļaujot miru-šiem mieru, veiklais zēns mudināja mūs apskatīt torna telpas, kuŗām viņš drīz keršoties klāt. Pa stāvām, nedrošām koka kā-pnēm rāpāmies augšā, zēni pa priekšu, tad es. Bet netikām ne pusceļā, kad ar lielu troksni mūs aplenca melni spārni. Es metos zemē, bet puiši atbaidīja vārnas un kāpa līdz smailei, kur ie-skandināja sarūsējušo zvanu. No sava drošā zemes pamata redzēju viņus, stāvam augstu pret zilām debesīm kā kādus dzīvus enģeļus vai senos latviešu varonīgos torņu cēlājus (jo baznīcas būvēja latvieši) un saliku bījībā rokas...

Zvana skānu iedvesmoti, puiši nokāpa zemē, brīdi aprunājās, kā turpināt darbu, kā sodīt zaglus. Tad atvadījāmies un braucām tālāk pa šauru, grantainu ceļu, gaŗām mežiem un jau uzartiem laukiem, līdz Ivars pēkšņi apstājās kādā mežā ielokā.

Mūsu skatam pavērās dzīva lauku glezna: sazaļojuši plāva, tālāk birstala un cilvēki (kolhoznieki, tā man paskaidroja), kas tecināja bērzu sulas lielos plastiķos maisos. Vello mierīgi pie-gāja pie viena koka un ar savu bleķu krūzīti pasmēla sulu, padzērās un, vēlreiz piepildījis, atgriezās un deva mums, lai baudām mūsu zemes spēku.

(Turpinājums sekos)

Ceļojumi pa Kurzemi

Vello Remets pie Lielvārdes pilsdrupām 1983. gadā

automašīnas, kam pie stūres bija Ivars. Cauri satiksmes sa-strēgumiem atstājām Rīgu un izbraucām uz Kurzemes liel-ceļa. Diena bija saulaina, maiga, iespaidīiem un izjūtām tik ba-gāta, ka tās dienas vakarā un bezmīga naktī uzrakstīju se-kojošo atstāstu, lai nekad šo dienu neaizmirstu. Labi zināju, ka publicēt rakstu kādā trimdas latviešu avīzē vai žurnālā būtu neprāts, jo tad, iespējams, es būtu sagādājusi ne vien sev, bet arī maniem jauniem draugiem un visiem tiem, kam garšo aizliegtie augļi, nepatikšanas. Bet tagad, kad esam brīvi un brīvi ceļojam pa visu Latviju, kad daudzi nezin un nevar pat ie-domāties, ko prasīja katrs RJK biedru pārdrošais gājiens, katra cerība, katrs darbs, es jūtu pie-nākumu likt visiem, kaut ne-pilnīgi uzzināt par to, kas tagad jau kļuvis it kā par aizvēsturi.

Vello par savu dedzīgo aizrau-tību samaksāja ar savu dzīvību. Kamēr viņš cēla Latvijas kul-tūras objektus, smagais darbs un spriedze, pašam nemanot, lēnām grāva viņa veselību, līdz

izvadīsanā Mārtiņa kapos, ku-rus agrāk, Vello ar līdzstrādnie-kiem bija attīrijis un atjaunojis. (Manā JG rakstā nepareizi mi-nēju par Vello Remeta atdusas vietu Matīsa kapus, bet pareizis ir, ka viņš, tāpat kā komponists Emīls Dārziņš, apbedīts Mārtiņa kapos.)

Mans neaizmirsta-mais ceļojums pa Kurzemi

1984. gada 10. aprīļa rītā, Ivars, manas māsīcas 26. gadu vecais dēls un Vello, viņa trīs gadus jaunākais svainis mani aizveda parādīt glezna Kurzemes vi-dieni. Ceļojām visu dienu no vienas vēsturiskas vietas uz otru. Braucot elpojām mitri smaržīgo Latvijas pavasari un redzējām, kā tauta dzīvo savā ikdienā. Ik pa laikam Vello lika Ivaram ap-stāties pie interesantiem, kaut nekoņtiem, pieminekliem, kapu akmeņiem un vietām, kas sevi slēpa kādu sevišķu kulturālu nozīmi. Piemēram, redzēju se-nu kapu, kurā bija guldiņš kāds

Pamanīts, izlasīts, saklausīts...

Rīgā nekad nav gaļaicīgi. Jau zināju, ka pie katras otrs mājas sētas ir brīdinājums: „Uzmanību! Nikns suns!” Taču nezināju, ka bīstami uzkavēties arī pie tādas mājas, kur rakstīts: „Uzmanību! Nikns saimnieks!” Radās virkne jautājumu: vai māja pieder sunim? Vai niknais saimnieks nāks ārā bārties, varbūt viņam būs kāds ierocis, un ja tā, tad – kas? Pātaga, slotaskāts, pirtsłota, mazais vai lielais duncis, bise... vienalga, kas, jāuzmanās!

Iedzīlinoties preses slejās un lasot uzrakstus Latvijā, allaž jābrīnās – par kādu valodu mēs cīnāmies! Ko nozīmē, piemēram, vārdi: glamūrīgs, meikaps, pakete, hepenings, outsaiders, kā var ekonomēt naudu utt. Nudien, paliktu nezinā, ja neprastu angļu valodu! Klausījós Saeimas priekšsēdes aizrādījumus, kad jaunās Saeimas locekļi svinīgo zvērestu lasīja latgaļu izloksnē: zvērests jālasot valsts valodā, jo citos Latvijas apgabalos latgaliski neprot. Neviens gan neuztraucas, ja dažkārt pārrunas Sa-

eimā notiek krieviski. Krievu valoda laikam jāsaprot visiem...?

Šajā okeana pusē nopietnie karji par burta r mīkstināšanu vai nemīkstināšanu, ch lietošanu utt. šķiet gaužam niecīgi mēģinājumi saglabāt prof. J. Endzelina pareizrakstību valsts valodā, ja jālasa un jāklausās tik „modernizēta” latviešu valoda. Tātad – par kādu (tīru, sakropļotu, „starpautisku”) latviešu valodu mēs cīnāmies? Varbūt mēģinām radīt esperanto latviešu versiju? Tā vien šķiet, ka Donkichotam drīzāk izdosies uzvarēt vējdzirnavas, nekā mums saglabāt tīru, daiļskanigu latviešu valodu...

Ar prieku raudzījos uz plašo grāmatu klāstu grāmatveikalos. Saskaņā vismaz deviņas dažādu svešvalodu vārdnīcas un fražu mācību grāmatīnas, kas veicina apgūt izraudzīto valodu, protams, arī krievu, tātad nav ne mazākā iemesla uztraukties par krievu valodas ignorēšanu! Tāpēc īpaši aizvainoja presē pamanīts aptuvens izteiciens, ko lietojusi kāda amatpersona Lie-

pājā, ka tajā smirdošajā valodā (lasi: latviešu!) gan neatbildēs! Kāda nu katram tā oža attīstīta – dažam varbūt pat roze smird.

Klausoties gaļas un īsas runas un uzrunas, diemžēl radās ie spaids, ka visvājākā uzruna bija mūsu Prezidentam. Viņa minētie fakti par Latviju arī nesaskaņēja ar eksprezidentes faktiem par to pašu tematu. Vēlāk uzziņāju: „katram (īpaši žurnālistiem) sava taisnība!”

Apmeklēt mūsu visu lepnumu – Nacionālo operu – vienmēr bijusi baula. Tā arī šoreiz. Iepriecināja operas orķestris – visi mūziķi gados jauni, spēlē ne sliktāk par pieredzējušiem mūziķiem. Visās lomās mūsu pašu mākslinieki, prieks skatīties un klausīties! Izņemot pašu galveno lomu, kas uzticēta viesim. Diemžēl jāteic, ka viņa vienīgais sasniegums bija – dekoratīvs! Šķita, ka viņam ir tikpat daudz emociju, kā nospodrinātam slotaskātam. Jājautā – kāpēc aicināt viduvējus māksliniekus no ārzemēm, ja latviešiem pašiem ir

pasaulslaveni dziedātāji? Vai viņi ir tik aizņemti, dziedot ārpus Latvijas, ka dzīmtās zemes operai vairs neatliek laika? Žēl, ja tā.

Uzzināju arī, ka Rīgas cirks šoruden atklāja savu 123. sezonu un tas esot otrs vecākais Eiropā, kas nepārtrauki darbojas kopš dibināšanas. Vai tas pierāda, ka sadarboties ar dzīniekiem vieglāk nekā ar *homo sapiens* pārstāvjiem?

Kamēr viesojos Rīgā, t. s. „politiskā putra” (šo perfekto definīciju atradu laikraksta *Laiks* slejās) vārījās visā pilnībā. Politiskie grupējumi mainījās gan drīz vai ik pa pāris stundām. Balsojumu rezultāti svārstījās kā uz pavēli, parasti gan tikai par vienu/divām balsīm uz vienu vai otru pusi. Atklāti sakot, nesapratu itin nekā, līdz kamēr uzdūros uz precīzu Valža Artava situācijas analīzi viņa apcerēs *Latvijas Avīzes* slejās par ikdieinas notikumiem. Proti, Saeimas deputāti spēlējas smilšu kastē un nemītīgi maina draugus/sabiedrotos/pretiniekus... Ahā!

SMĪNS

Celā pie jums jaunas grāmatas

Juris Zīverts

„Kā mēs pārdzīvojām „interesantāko” laikmetu vēsturē”
496 lp., illustrācijas
Saistošs vēsturisks atskats uz laika posmu no pag. gs. 20. - 60. gadiem

Zigfrīds fon Fegezaks

„Senči un pēcteči”
Krāsaina, bagātīgi illustrēta grāmata, 416 lpp.
No vācu val. tulkojis Pēteris Bolšaitis

Aizraujošs vēstījums par baltvācu dzīvi 18. gs. Latvijā, sarakstīts uz vecā lādē atrastu dokumentu pamata. Grāmatas var iegādāties, sazinoties ar Rīgas redakciju!

Tālr. +371 67326761
e-pasts: redakcija@laiks.us

Grāmatas sagatavotas izdošanai *Laika* redakcijā Rīgā sadarbībā ar grafiskā dizaina darbnīcu „Stencilā”.

Vēlaties izdot grāmatu?

Sazināsimies!
Divas mūsu apgāda izdotās grāmatas saņēmušas PBLA Kultūras fonda Goda diplomus:
Māra Celle. Ilgais ceļš mājup.
Kārlis Zvejnieks. Zelta cauna.
(Grāmatas var iegādāties Rīgas redakcijā)

Ivars Galinš

11 – 11 – 11

*Vienpadsmīt, vienpadsmīt, vienpadsmīt
Nenāks ne rīt,
Nedz aizparīt.
Vienpadsmīt, vienpadsmīt, vienpadsmīt,
Jaunām paaudzēm nāksies dzimt.
Vienpadsmīt, vienpadsmīt, vienpadsmīt
Atkal būs pēc gadiem simt.*

Allaž jauno Toronto pensionāru jautrā pēpusdienā

Toronto latviešu pensionāru saietā 3. novembrī Latviešu centrā kārtējo reizi varēja pārliecīnāties, ka pensionari paši saviem spēkiem spēj sagādāt sev jautrus pēcpusdienas izklaides brīžus. Vispirms Biruta Pētersone nolasīja Viktora Jurģa humoresku „Pēdējā lappuse” – kamēr bijām jauni, ar prieku gaidījam bezrūpīgās „zelta” vēcumdienas, kad būsim noplūnuši pensiju un sakrājuši gudribu, bet tagad mēs to visu atdotu par vienu jaunības vāsaru... Viņa stāstīja arī jokus par latviešu kāri pēc pīrāgiem, par kādu auto sadursmi, un sīki

izskaidroja, kāpēc vīrieši dzīvē ir laimīgāki par sievietēm.

Maija Ķuze lika pensionāriem padomāt, kas notiek, ja prāta tikai ēšana, nolasot R. Blaumaņa humoresku par Žani Žampu un viņa nedienām, apmierinot gardēža iegribas.

Rita Skrastiņa no savas arvien pilnās joku lādes bija izvilkusi stāstu par krokodiliem peldbaseinā, par grūtībām, cepot pīrāgus, kuŗi tomēr palika neizcepti, un beidzot par skapju tīrišanu. To darot, nākas secināt – audumu kvalitāte pasliktnījusies: agrāk kleitas sarāvās, tās mazgājot karstā ūdenī, tagad

tas notiek, tām mierīgi karājoties skapi. Allaž rūpīgi jāpārbauda, ko vēl var paturēt un kas jālikvidē.

Skatuves aizkaru rotāja nošu attēli, tāpēc skanēja vairākas kōpējas dziesmas, kurās uzsāka vīri: iemīlotās – „Dažu skaistu ziedu”, „Dzīvīte, dzīvīte” un sen nedziedātā „Šalc zaļais mežs”, pēdīgi „Kamdeļ skumjas tavās acīs?”

Nākamās nedēļas saīeta programma būs nopietnāka, tajā pieminēsim Lāčplēšu dienu. Noskatīsimies arī A. Lagzdiņa videofilmu par viņa ceļojumu pa Vidusjūru.

da

Dzejnieces Elzas Ķezberes (1911-2011) piemiņa Nujorkā

Novembra pirmā svētdiena Nujorkas latviešu luteriskās draudzes Jonkeru dievnamā bija veltīta šī gada 6. jūlijā Kvīnsā, Nujorkā mūžībā aizsauktās dzejnieces Elzas Ķezberes piemiņai. Tikai divus mēnešus pirms savas aiziešanas – 5. maijā – draugu sveikta, viņa bija nosvinējusi savu 100. dzimšanas dienu.

6. novembra rīts sākās ar kārtejo svētdienas dievkalpojumu, kuru vadīja Nujorkas draudzes Ziemeļu novada mācītājs Juris Saivars, un viņa svētruna bija veltījums aizgājušajai dzejniecei – viņas dāsnajam devumam latviešu dzejas pūrā, viņas personīgā pasaules skatījuma atspoguļojumam un dzejas būtbai vispār. Arī trīs draudzes dziedātās dziesmas būtbā bija Elzas Ķezberes reliģiskā dzeja (piemēram, „Dievs tev vēlē labu” no krājuma „Krēslainie spoguļi”), ar nodomu sacerēta atbilstīgi tradicionālām baznīcas dziesmu melodijām; viena no tām – jau par 14. jūnija sēru dievkalpojuma sastāvdaļu kļuvusi „Lūgšana” – „Tu, kam klausa zvaigžņu bari” – dziedama ar latviešu sērdieņu dziesmas melodiju. Der pieminēt, ka Elzas Ķezberes plašajos dzejas apcirkņos kopumā ir 18 reliģiska rakstura dzejoli, sacerēti dažādu dievkalpojumu vajadzībām. Arī pārējās draudzes dziesmas bija latviešu dzejnieku (šoreiz – arī garīdznieku) sacerētas, un tas, ka autoru vārdi – Elza Ķezbere, Arnolds Lūsis, Arturs Voitkus – bija atzīmēti dziesmu lapiņas, apliecināja at-

Voldemārs Avens

DZEJNIECI ATCEROTIES Elzai Ķezberei

*Tur augšā,
zils taurenis no Tirzas,
spārnus sakļāvis,
sēz uz mākoņa malas
un mūsu domās dalās.
Dzejnieku tur daudz,
garlaicīgi nav nevienam.
Aizgājuši pa vienam,
tie taisās uz debesu rakstnieku dienām.*

Kas lasīs pirmais?

*– Tauns, Gonka, Mudite, Mūks ?
Un kur tad pārējie Elles ķekinieki,
ir kāds jauns?*

*Sodien, te – Jonkeros –
pie vārda laidīsim Elziņu –
taurenī no Tirzas.*

*Taurenī simtgadīgo,
kas mums visiem
miļš un neaizmirstams –
šodien atcerams.*

*Lai lasa tas ar draugu mutēm
un noskatās uz mums
no vietas augstas –
no paša Dieva plaukstas.*

griešanos pie slavējamās agrākās tradīcijas – vienmēr lapiņas iepriest dziesmu dzejnieku vārdus.

Izpildot jau pirms vairākiem gadiem pašas dzejnieces paustu vēlmi, piemiņas dievkalpojumam sekoja dzejas un mūzikas cēliens. Tas noritēja mājīgi iekārtotajā blakus telpā ar daiļu dzejnieces agrīnās jaunības dienu portretu uz centrā novietota, svecēm un ziediem rotāta galda un vairākiem fotoattēlu paneljiem pie sienas. Tājos identificētās sejas palidzēja ieskatīties viņas nu jau mirušo meitu Maijas un Ievas un daudzo draugu bagātinātās dzīves atspoguļojumā.

Sekojoši kopš gadiem Nujorkā ieviestai tradīcijai – lai godinātu kādu dzejnieku vai dzejnieci, viņu dzeju lasa citi dzejnieki, nevis īpaši sagatavojušies deklamētāji. Šoreiz Elzas Ķezberes dzeju lasīja trīs „vietējie”: Rita Gāle, Voldemārs Avens un Jānis Krēslīnš, kā arī viešņa no Jaunanglijas Sarma Muižniece Liepiņa. Lasījumus ievadīja Voldemāra Avena veltījums šim īpašajam notikumam (lasiet šai lappusē!), bet pašā cēliena sākumā šo rindu rakstītāja īsa uzrunā raksturoja dzejnieces personību viņas nerimstošo priecāšanos par visu skaisto, ko dzīve viņas ceļā bija kaisījusi, un viņas spēju nekad nežēloties saskarē ar cilvēkiem, bet gan izstarot prieku un saulainību, tādējādi iemantojot daudz draugu. Runātāja uzsvēra dzejnieci piemītošo radīšanas nepieciešamību. Kā skaitais, tā traģisks Elza Ķezberi rosināja arvien jauniem dzejoļiem, un šī raženā dzejošanas dziņa, kas dzejniecē iemājoja jau kopš agrīniem padsmītīcēm gadiem, runātāju vedināja viņu nodēvēt par „latviešu dzejas Mocartu”.

No aizgājušās dzejnieces bagātīgajiem apcirkņiem lasītāji bija izvēlējusies katrs sev tuvākos dzejoļus, piemēram, Rita Gāle no liriski apcerīgās dzejas pūra, Jānis Krēslīnš – pats vēsturnieks būdams – filozofiski apcerīgo veltījumu, vēsturniekam-dzejniekam Arvedam Šābem mūžībā aizejot. Savukārt Voldemārs Avens – daudzplāšainās vīzijās atainoto sniegputeni Nujorkas Taimskvērā, kā arī skumju un humora iekrāsoto dzejoli par tabakas dozi. Siltu personīgu sakārību apvīts bija Sarmas Muižnieces Liepiņas sniegums, jo kā viņas mātei dzejnieci un valodnieci Lalitai Muižnieci, tā vecmāmiņai dzej-

nieci Rūtai Skujīnai ir bijušas personīgas draudzības saites ar mirušo dzejnieci. To viešņa dzīvi un krāsaini atspoguļoja savā stāstījumā, iepinot arī savas mātes atsūtītās atmiņas un nolasot dzejoli „Stūra logs” – Elzas Ķezberes veltījumu, savai jaunības dienu draudzenei Rūtai Skujīnai mūžībā aizejot.

Dzejas lasījumi mijās ar iecīnītās flautistes Lalitas Saliņas izjusti spēlētām mūzikālām interlūdēm. Dzirdējām Gluka temu no operas „Orfejs un Eiridičē”, Arnolda Šurma „Elēģiju” un „Sarabandi”, un K.P.E. Bacha „Pastorāli”. Literāri mūzikālā cēliena beigu daļā dzejnieki bija lūgti lasīt savus sacerējumus, garā pieskaņotus šīm piemiņas brīdim, kur jauki iekļāvās Jāņa Krēslīna agrinie, vēl Vācijas laikos rakstītie jaunības dzejoli.

Elzas Ķezberes piemiņas cēliena izskāņā klātesošos aicināja dalīties atmiņas par aizgājušo dzejnieci. Patiesa sirds siltuma apdvests bija Vajas Valdmanes stāstījums par viņas iepazīšanos un sadraudzēšanos ar visu daudzīnāto, bet būtbā vinento dzejnieci tūlit pēc tam, kad V. Valdmane bija šeit ieradusies no Latvijas un kļuvusi par Nujorkas draudzes īpašumu aprūpētāju (1980. gados). Iekoptie puķu dārziņi kā Jonkeros, tā Katskiļos dzejnieci – lielai puķu miljotājai – sagādājuši vislielāko iepriecinājumu.

Laika izdevējas Daces Rudzītes atmiņas (kuļas viņai kopš jaunības dienām saistīas ar visas Rudzīšu dzimtas sensenu draudzību ar dzejnieci) bija „tīrās cilvēcīgās” saskares līmenī: „mēs ne runājām par dzeju un citām augstām lietām”, bet tiekoties svarīgi bijis aizpildīt dabisko nepieciešamību parunāties par kopīgiem pieredzējumiem un kopējiem paziņām.

Vija Valdmane, „Jonkeru nama saimniece” un šī piemiņas sarīkojuma rūpīgā namamātē bija gādājusi par bagātīgu cienasta galdu. Elzas Ķezberes pieminētāji, pie vīna glāzes vai kafijas tases tērzēdamī, vēl krietnu laicīnu kavējās atmiņas un izstāditajos fotoattēlos, bieži vien tajos atrazdamī sevi vai kādu savu draugu stāvam blakus aizgājušai dzejnieci. Un arī – dāsni ziedodami Elzas Ķezberes piemiņas stipendijai Vitolu fonda Latvijā.

Eleonora Šurma

Salīnu ģimene. Labā augšējā stūri Gunars Salīnš, viņam blakus Ivars Salīnš, priekšā (no kreisās) Jautrīte Salīnā, Lalita Salīnā, Laila Salīnā daļā dziesmas mijās ar dzejoļu lasījumiem, ko papildināja Lailas, Lalitas un Laļa stāstījums par saviem vecākiem. Kopumā

Bostoniešiem īpaša privilēģija bija klausīties bez lieka sentimenta, labā dikcijā paša dzejnieka bērnu lasījumus, kuros

varēja sajust arī lasītāju pārdzīvojumu. Starp lasījumiem skanēja dziesmas – Modrā Zeberiņa „Debešķigie pagāni”, Lailas Salīnās „Atraktais” un „Bērēs”. Uz ekrāna tika parādīta filma par 1957. gada dzejnieku saietu Nujorkas pavalsts pilsētā Itakā. Tājā bija redzamas Elles ķekā laiku literātu un citas bostoniešiem labi pazīstamas sejas.

Ar cieņu un mīlestību Salīnu atvases pieminēja savu nesen mirušo māti, literātūrinātnieci Dr. Jautrīti Salīnū. Mūža galam tuvojoties, viņa teikusi, ka nāve ir pieklauvējusi, pavērusi durvis, bet vēl nav ienākusi...

Vienlaikus dzejai šis bija arī ģimenes tuvības un mīlestības daudzinājums. Droši vien nav

nejaūšiba, ka visiem Salīnu bēniem priekšvārds sākas ar burtu L. Vērojot Lari, Laili un Lalitu, radās pārliecība, ka viņi nav un nekad nebūs bāreņi. Ja ir kāpnes uz mūžīgo dzīvību, tad uz tām viņi bija kopā ar saviem večākiem Gunaru un Jautrīti...

Latviskā mantojuma fonda Bostonā priekšniece Ināra Sūberga programmas dalībniekiem pasniedza puķes un patēcās. Klausītāji savu atzinību pauða ar ilgiem aplausiem. Apmeklētājiem pēc sarīkojuma bija iespēja tikties ar Salīniem un iedzert glāzi vīna. Cienastu sagādāja mantojuma fonda dāmas, Dzidrai Knechtai uzņemoties saimnieces lomu.

Ivars Galīnš

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents Afgānistānā

Valsts prezidents Andris Bērziņš un viņu pavadītāja delegācija 14. novembrī pēcpusdienā ieradās iepriekš neizziņotā vizītē Afgānistānā. Kopā ar Bērziņu Afgānistānā ieradās Nacionālo bruņoto spēku komandieris, ģenerālmajors Raimonds Graube, Valsts prezidenta kancelejas vadītājs Gundars Daudze u.c.

Prezidents tikās ar Latvijas kontingenta kaļavīriem, kā arī ar sabiedroto spēku komandieriem, kuŗi šobrīd piedalās NATO vadīto Starptautisko drošības atbalsta spēku operācijā Afgānistānā. Bērziņš apmeklēja Latvijas kaļavīrus ziemeļu reģionā Meimanē (Fārjābas provincē) un Mazārešārīfā (Balkhas provincē). Vizites laikā paredzēta arī Latvijas valsts augstākās amatpersonas tikšanās ar Fārjābas provinces gubernatoru.

Prezidents vizītes laikā iepazīnās ar Latvijas kaļavīru dienesta un dzīves apstākļiem starptautiskajā operācijā, apsveica kaļavīrus aizvadītājā Lāčplēša dienā, kā arī Latvijas Valsts svētku priekškarā pasniedza piešķirtos apbalvojumus. Tikšanās laikā Meimanēs bazē Bērziņš kaļavīrus iepazīstināja ar aktuālītām Latvijā, kā arī atbildēja uz jautājumiem, kas aktuāli Afgānistānā dienošajiem bruņoto spēku pārstāvjiem.

Atklāj depozitāriju

Brāļu kapos, sagaidot Lāčplēša dienu un svinot Rīgas Brāļu kapu 75. gadskārtu, Valsts prezidents Andris Bērziņš atklāja trešo depozitāriju. Tas veltīts visiem Brāļu kapu veidotājiem kopš pirmsākumiem līdz pat mūsdienām: visiem, kas atbalstījuši Brāļu kapu ansambļa būvniecību, iekārtošanu, kā arī atjaunošanas, restaurācijas un labiekārtošanas darbus.

Depozitāriju atjaunošana sākās mūsdienās. Pirmais depozitārijs – Lāčplēša Kaņa ordena kavalieru piemiņas vieta – tika atklāts 2005. gada 11. novembrī; otru depozitāriju – piemiņas telpu Svešumā kritušajam latviešu kaļavīram atvēra 2010. gada 10. novembrī.

Prezidents maina tradīciju

Valsts prezidents Andris Bērziņš nolēmis mainīt dažas tradīcijas, ko bija iedibinājušas agrākās valsts pirmās personas. Bērziņš nolēmis neteikt tradicionālo uzrunu nedz Ziemsvētku vakarā, nedz gadumijā. Sabiedrību prezidents uzrunās 1. janvāri plkst 14.45 Latvijas TV 1. programmā – uzreiz pēc Jaungada koncerta Vinē, ko diriģē Mariss Jansons.

Eksperīti vērtējumā šādam Valsts prezidenta lēmumam ir gan racionāli, gan emocionāli iemesli, kas saistīti ar A. Bērziņa personību.

Oficiālajā paziņojumā Andris Bērziņš norāda:

„Līdzšinējā tradīcija, kad Valsts prezidents uzrunāja skatītājus dažas minūtes pirms gadu mijas, faktiski saskan ar brīdi, kad ģimenēs un draugu lokā notiek gatavošanās Jaungada sagaidīšanai.

nai. Šis nav īsti piemērots brīdis nopietnu vērtējumu vai prognosētu izteikšanai, ja runas teicējs vēlas, lai sabiedrība ieklausās saņemtā. Mirkis pirms gadu mijas ir pietiekami nozīmīgs katram individuāli, lai uz to ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību nepretendētu valsts pirmā amatpersona. Katrai runai, lai tā sasniegta mērķi, ir jāskan ne tikai īstajā vietā, bet arī īstajā laikā.”

Tallinā tikās Baltijas valstu premjēministri

Tallinā notika Baltijas Ministru padomes sanāksme. Latvijas Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*), Igaunijas premjēministrs Andruss Ansips un Lietuvas premjēministrs Andruss Kubilus sarunās apsprieda Baltijas reģiona un eirozonas valstu ekonomikas attīstību. Diskusijās piedalījās arī Eiropas Komisijas viceprezidents transporta jautājumos Sīms Kallass.

Svin Latvijas un Lietuvas diplomātisko attiecību atjaunošanas 20. gadadienu

Pie Brīvības pieminekļa 9. novembrī svinēja Latvijas un Lietuvas diplomātisko attiecību atjaunošanas 20. gadadienu. Par godu vēsturiskajam notikumam Brīvības piemineklis tika apjovzts ar milzīgu Lietuvas valsts karogu.

To paveica kaimiņu valsts skolēni un studenti.

Saeimas Ārlietu komisijas priekšsēdis Romualds Ražuks (ZRP) atzina, ka šis simboliskais žests parāda abu valstu stingro, nelokāmo nostāju – Latvija un Lietuva bija kopā ne tikai pirms 20 gadiem, bet būs kopā arī turpmāk, Lietuvas vēstnieks Latvijā Ričards Degutis norādīja, ka dzīvē mēdz būt briži, kurus pēcāk nevar aizmirst, un arī šis sarīkojums pie Brīvības pieminekļa ir tāds, ko nevarēs aizmirst.

Klintones apsveikums

Ārlietu ministrs Edgars Rinkevičs par iecelšanu Latvijas ārlietu ministra amatā saņēmis apsveikumu no ASV Valsts sekretāres Hilarijas Klintones. Vēstulē Klintonē uzsvēr: "Latvija ir laika gaitā pārbaudīts un uzticams sabiedrotais." Klintonē augstu vērtē Latvijas ilgtermiņa stratēģisko partnerību ar ASV un iešaisti kopīgajā NATO misijā Afgānistānā. Vēstulē apliecināta apņēmība stiprināt ekonomisko sadarbību un draudzības saites, kas vieno Latviju un ASV.

Rinkevičs iepriekš bija saņēmis apsveikumus no vairāku valstu ārlietu ministriem, arī no Igaunijas ārlietu ministra Urmasa Paeta un Lietuvas ārlietu ministra Audrona Ažubeļa.

Vērtēs Ušakova atbilstību Rīgas pilsētas galvas amatam

Apvienību *Vienotība* veidojošās partijas *Pilsoniskā savienība* (PS) valde nolēmusi aicināt vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministru Edmundo Sprūdžu (ZRP) izvērtēt Rīgas pilsētas gal-

vas Nila Ušakova (*Saskaņas centrs*) atbilstību iepņemamam amatam. PS nav pieņemama Ušakova rīcība, piedaloties parakstu vāksnā tautas nobalsošanas ierosināšanai par otras valsts valodas statusa noteikšanu krievu valodai. PS ieskatā referendumā par krievu valodu kā otru valsts valodu neatbilst nacionālās valsts pamatprincipiem, kā tas secināms pēc Satversmes 1.panta. Līdz ar to demokrātiskā un tiesiskā valstī valsts amatpersonai - valsts varas pārstāvīm ir pienākums būt līdzālam pret Satversmē nostiprinātajām valsts pamatvērtībām un tas nevar rīkoties pret šim vērtībām. Šāda nelojālītā - vēršanās pret Satversmē nostiprinātām valsts pamatvērtībām - valsts amatpersonai nav pieļaujama, tāpēc partija aicina Sprūdžu izvērtēt Ušakova atbilstību amatam.

Savukārt Ušakovs, komentējot šo PS paziņojumu, aģentūrai LETA norādīja, ka ir nozēlojamī redzēt tik "padomisku" izpratni - "tev nedrīkst būt atšķirīgs viedoklis" - no politiskā spēka, kas aizstāv rietumu demokrātiskās vērtības. Demokrātiskā valstī tāda rīcība nav pieņemama, un Ušakovs labprāt dzirdētu *Vienotības* līderu viedokli par šādu klajī "padomisku" rīcību no PS puses.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra Edmunda Sprūdža (ZRP) ieskatā *Saskaņas centra* (SC) līdera Nila Ušakova parakstīšanās referendumā rīkošanai par krievu valodu kā otru valsts valodu nav likuma pārkāpums un nevar būt pamats viņa atstādināšanai no Rīgas domes priekšsēžē amata. "Viņš neparaks rīcības kā domes priekšsēdis, un viņš ir paudis savu pilsoņa viedokli, kā tas ir paredzēts Satversmē. Ministrijai būtu jāiesaistās, ja būtu konstatētas problēmas vai pārkāpumi pašvaldības vadītāja darbā, nevis saistībā ar šo gadījumu."

Ušakovs īsteno politisku noslādnī...

Rīgas pilsētas galvas Nila Ušakova izteicēni par Latvijas Nacionālo bibliotēku (*Gaismas pili*) kā par „glupu projektu” radījuši lielu rezonānci sabiedrības daļā, un par to tiek izteikti viedokļi.

Skarbi Ušakova izteicēni laikrakstā *Diena* vērtē Latvijas Mākslas akadēmijas profesors Ojārs Spārītis.

Šīnī gadījumā Nils Ušakovs nav vienkārši viens no miljona demokratijas dalībnieku, bet pārstāv noteiktus politiskos spēkus un politiskus zemtekstus. Gaismas pils latviešiem ir objekts ar simbolisku nozīmi, un, tik prastā veidā aizskarot to, izvēloties speciāli latviešiem aizskarōšu veidu, Ušakovs īsteno kādu politisku noslādnī, lai pastiprinātu šķelšanos sabiedrībā, aizkaitinātu latviešu sabiedrību. Tieki taču apspļaudīts nācijas un valsts simbols, šīnī gadījumā nācija tiek aizskarta simbolu limeni, un tas nozīmē – dzīli emocionāli. Nedamāju, ka Ušakovs to neapzinās. Nezinu, bet varbūt tās ir sākums veselai provokāciju kēdei, kurās mērķis ir daudz asākas formās

pretnostatīt Latvijā latviešus pret krieviem, saasināt starpetnīkās attiecības, vairogt nestabilitāti valstī. Katrā ziņā Ušakovs pilnīgi noteikti atgrūž no sevis tos latviešu vēlētājus, kas varbūt arī pēdējās vēlēšanās balsoja par *Saskaņu*, un tas noteikti nozīmē, ka šī partija tagad domā tikai par sava krievu elektorāta konsolidēšanu.

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis:

„Protams, par LNB ēkas projektu var diskutēt daudz – vai tas bijis pats efektīvākais veids, kā ieguldīt naudu kultūras un izglītības attīstībā. Kad mana valdība sāka strādāt, šis projekts jau bija sākts. Bija ļoti smaga situācija, budžets bija jāsamazina par 500 miljoniem. Izvērtējot visus par un pret, nelikās pareizi ēku atstāt pusuzceltu. Nolēmām celtīcību turpināt un ēku pabeigt. Pašreiz ir par vēlu diskutēt par konceptu, tas jau ir pieņemts pirms daudziem gadiem.”

No Latvijas aizbraukuši... 200 000 cilvēku!

Latvijas Universitātes ekonometrijas profesoram Michailam Hazanam 10. novembrī tika pāsniegtā "Ekonomistu apvienības 2010" "Spīdolas balva" ekonomikā. Balvai tika izvirzīts arī Organizācijas sintezes institūta vadītājs Ivars Kalviņš, Latvijas Mašīnbūves un metallastrādes rūpniecības asociācijas vadītājs Vilnis Rantiņš un ĀS *Latvijas Valsts meži* (LVM) vadītājs Roberts Strīpnieks.

Apbalvojums Hazanam piešķirts par sabiedrībai svarīgiem pētījumiem ekonomikā, kuŗos ar Latvijā līdz šim neizmantotām metodēm aprēķināts pēdējā gadu desmitā emigrējušo iedzīvotāj skaits, analizēta demografiskās situācijas ietekme uz tautas attīstību u.c.

Pēc Hazana aprēķiniem, pēdējos desmit gados no Latvijas aizbraukuši 200 tūkstoši cilvēku. Pašlaik visvairāk aizbraukušo ir Lielbritānijā – 76- 87 tūkstoši. Uz Īriju devušies 28 – 34 tūkstoši cilvēku. Nākamajās vietās ir Ziemeļvalstis – 11 – 13 tūkstoši (visvairāk Norvēģijā), uz pārējām Eiropas Ekonomiskās zonas valstīm – 21 – 24 tūkstoši, uz ASV, Kanadu, Austrāliju, Jaunzēlandi un Turciju – 14 – 18 tūkstoši, uz citām valstīm – 19 – 24 tūkstoši.

Ripo kravas uz Afgānistānu caur Latviju

Satiksmes ministrs Aivis Ronis un ASV vēstniece Latvijā Džūdita Gārbere tikšanās laikā pārrunāja Latvijas un ASV sadarbību Afgānistānas kravu transīta nodrošināšanā, kā arī iespējas piesaistīt kravas atpakaļceļā. Te izšķirīgi svarīgas esot ASV attiecības ar Centrālāzijas reģiona valstīm.

Kopš 2009. gadā sākta kravu transportēšana uz Afgānistānu, caur Latviju kopumā pārvadāti vismaz 26 500 konteineru, kā arī sākti Latvijā iegādātu preču pārvadājumi uz Afgānistānu. Satiksmes ministrija informē, ka uz Afgānistānu caur Latviju tiek pārvadātas tikai nemilitāra raks-

tura kravas, kas nepieciešamas ārvalstu bruņoto spēku ikdienas darbības nodrošināšanai Afgānistānā.

Rumānijā izdota Leona Brieža dzejas grāmata

Rumānijas izdevniecība *Editura Fundatiei Culturale Poezia* laidusi klajā Leona Brieža dzejoļu krājumu "Naktsmājas bezmiegam", ko rumānu valodā atdzējojis dzejnieks Leo Butnaru. Grāmatas atvēršanas svētki notika 28. oktobrī Jasu Literātūras mūzejā Grigores Vieru III Starptautiskā poētiskā festivālā. Sarīkojumu organizēja Jasu rakstnieku asociācija kopā ar izdevējiem. Dzejoļu krājuma atklāšanā piedalījās tā autors Leons Briedis, festivāla viesi un Jasu dzejas mīlotāji. Leona Brieža dzeju rumānišķi lasīja rumānu aktieri, savukārt L.Briedis iepazītināja ar sevi un savu dāļradī, lasot savus dzejoļus latviski. Autors klātesošajiem sniedza arī ieskatu latviešu mūsdienu dzejā. Sarīkojuma mūzikālā noformējumā bija izmantota latviešu klasiskā koņa mūzika, kas skanēja Brieža līdzatvestajos ieskaņojumos, un rumānu tautasdziesmas - doinas, kuŗas dziedāja Jasu bērnu koris.

Rumānijā Leons Briedis saņēma vienu no galvenajām festivāla prēmijām - balvu atdzējējā par rumānu dzejnieku populārēšanu Latvijā.

Sāks darbu vēsturnieku komisija

Maskavā 14. novembrī uz pirmo sanāksmi pulcējas Latvijas un Krievijas vēsturnieku komisija. Tās līdzpriekšsēdis no Latvijas puses ir LU profesors Inesis Feldmanis. Intervijā televīzijā Feldmanis uzsvēra, ka Latvijas vēsturnieki sarunās ar Krievijas kollēgām jautājumā par mūsu valsts okupāciju pozīciju nemainīs. Latvijas vēstures jautājumos vietējie speciālisti jau ir definējuši precīzas pozīcijas, no kuŗām nav domāts atkāpties, piemēram, jautājumā par Latvijas okupāciju. Krievijā par šo tematu gan vēsturnieku, gan politiku vidū ir dažādi viedokļi. "Vēsturi nevar pārstartēt. Vēstures krāsa nav balta vai melna, tā ir

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Musinātāji

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Latvijas un latviskuma nīdēji plašā frontē pāriet uzbrukumā.

Oranži melnās Georgija lentītes vairs nav piemērotas "pēdējai kaujai". Lindermana un Osipova partneris Gaponenko nu izdala tiem, kas parakstās par otras valsts valodas statusa piešķiršanu krievu mēlei, jaunas, sarkanīzīlājas lentītes, kas simbolizē - uzmanību! - "triju nāciju - latgaliešu, latviešu un krievu - vienotību". Kāds velnišķīgs gājiens - laikā, kad latvieši, sarkanbaltsarkanās lentītes locīdamī, gatavojas svinēt savas vienīgās un neaizstājamās valsts proklamēšanas 93. gadsākārtu.

Aprēķins ir skaidrs: izmantojot dažu jūsmoju vēlmi pasludināt latgaliešu valodu par vienu no Eiropas reģionālajām valodām, atšķelt latgaliešus no pārējiem latviešiem, un tad latvieši Latvijā beidzot būs mazākumā! Tad krieviem nebūs grūti kļūt par otro Latvijas pamattautu Latkrievijā jeb Krievlatvijā.

Intervijā NRA publicistei Elitai Veidemanai nesenais nacionālbolševiks Vladimirs Lindermans, kas kopā ar Osipovu un Gaponenko ievārījis šo parakstu vākšanas putru, uzsvēra, ka "okupācija" esot "tikai vārds". Paklausieties: "Tas, kas notika 1940. gadā,

velnišķīgu kūleni nu metis Rīgas krieviskais lielvecākais Nils Ušakovs, kas piepeši nolēmis demonstratīvi parakstīties par krievu mēles pacelšanu otras valsts valodas statusā. Šis īstais Makjavelli turklāt piebildē, ka *Saskaņas centrs*, ko viņš vada, "vispār joprojām" latviešu valodu uzskata par vienīgo valsts valodu - bet, redziet nu, viņš solidārizējas ar saviem nabaga pazemotajiem tautiešiem, kuŗu cieņa (!) iedragāta: runa ir "par trūkstošo cieņu pret lielu sabiedrības dalu". Nils Ušakovs, kā zināms, nav nedz turks, nedz arabs. Dzīvojot Tuvalos Austrumos, man ir nācīes novērot, ka vīrs ar austrumniecisku mentālitāti ir gatavs likt lietā nazi, dunci vai cirvi, tikkādz aizskarts viņa - vai viņa ģimenes - bieži vien iedomātās gods vai cieņa...

Intervijā NRA publicistei Elitai Veidemanai nesenais nacionālbolševiks Vladimirs Lindermans, kas kopā ar Osipovu un Gaponenko ievārījis šo parakstu vākšanas putru, uzsvēra, ka "okupācija" esot "tikai vārds". Paklausieties: "Tas, kas notika 1940. gadā,

veidēmane: "Vai neesat mēģinājis uzzināt, kā ir, piemēram, Vācijā, vai tur valsts financē turku skolas?"

Lindermans: "Man šīs runas par turkiem apnukušas! Ir taču liela atšķirība."

Veidēmane: "Protams, turki neokupēja Latviju."

Vispār jau Lindermans ir jēriņš salīdzinājumā ar tādu Kirillu Danilinu, kuŗš portālā www.rus.delfi.lv nācis klājā ar histerisku pamfletu, kam dots virsraksts: *Kompensācijas par 20 aparteida gadiem!*

Viņš apgalvo, ka latvieši "ar vārdiem un darbiem atbalsta rietumu fašistisko(!) okupāciju un agresiju pret citām valstīm - Dienvidslaviju, Iraku, Libiju un citām". Viņaprāt izgaisusi pēdējā illūziju par to, ka "iespējams kļūt par pirmās šķiras pavalstnieku, atzītot savu tautu un vēsturisko dzimteni par noziedzīgām".

Un tālāk: "Krievu iedzīvotāju stāvoklis Padomju Savienības republikās, kas kopā ar Krievijas Federāciju kļuvušas par Rietumu kolonijām (!), visur ir vienāds."

Danlins apgalvo, ka "Latvijas aiziešana no PSRS sastāva" neesot bijusi leģitima.

Seco mūžīgais krievu jautājums: ko darīt? Danlins atbild:

jāizraksta rēķins par 20 aparteida gadiem! Vajag knipsēt! Vajag fotografi "izpostītās rūpīcas un fabrikas, pionieru nometnes (!), intervēt cilvēkus, kuŗiem dzīvi salauzusi deindustriālizācija, pri-vāatīzācija, denacionālizācija u. tml.". Vajag gatavot materiālus apsūdzības rakstam. Jāprasa (no kā - no latviešu etnokrieviem - F.G.) kompensācijas par 20 aparteida gadiem, pieprasa Kirills Dani-

lin. Rīgas krievvaloddīgā avīze *Čas ziņo* par 7. novembra mītīnu Daugavpili. Izrādās, ka "Lielā Oktobra idejas dzīvo, kaut gan pagaidām vēl neuzvar, - Latvijā buržuažija māksligi sašķelusi tautu". Tika nodziedēta *Internacionāle* un vākti paraksti, prasot piešķirt krievu valodai otras valsts valodas statusu: "Tā būs pēdējā kauja..."

2005. gada aprīlī Rīgas krievvaloddīgās avīzes *Kommersant-Baltija* šefredaktors, Rīgas domes

deputāts Jurijs Aleksejevs portālā www.rus.delfi.lv nāca klājā ar rakstu: *Zeme, kuŗā gribas atgriezties uz tanka*. Informējot lasītājus, ka CNN reklāmas raidījumā par Latviju stāstīts kā par "zemi, kuŗā gribas atgriezties", viņš ierosina šo rakstu mazliet grozīt. Proti: "Zeme, kuŗā gribas atgriezties uz tanka."

Tagad, pēc sešarpus gadiem, Jurijs Aleksejevs portālā www.imho.lv pauž dziļu sašutumu par to, ka dažs labs kriev cilvēks uzdrīkstējies nostatīt vienā lime-nī "brūno Raivi Dzintaru" un "cilvēktiesību aizstāvi" Vladimиру Lindermanu. Aleksejevs uzsvēr: "Viens no viņiem taču ir faisti, otrs - antifaisti." Tā esot prin-ci-piāla atšķirība. Aleksejevs saprot, ka parakstu vākšanai nebūs pa-nākumu - tāpēc vien, ka latviešu ir vairāk. Bet parakstīties vajag, jo "tā ir mūsu spēku skate". Tā esot vienreizēja izdevība bei-dzot, pēc 20 gadiem, "pateikt savu viedokli kā tautai (...). Neesiet stulbi lopi. Citas izdevības mums vairs nebūs."

Un beigās - neķītriņa: savā laikā ebrēji cerējuši, ka ar faistiem iespējams vienoties. "Ar ko tas viņiem beidzās - mēs zinām."

Zemāk nav kur krist!

Franks Gordons

Tradicijas? Kādas tradicijas?

Mums visiem dzīvē ir savas tradicijas. Tās var būt saistītas ar ģimeni, ar svētkiem. Tā, piemēram, šonedēļ daudzi latvieši Amerikā piedalās Pateicības dienas saietos, uz galda gozējas tītars. Savukārt Ziemsētēkos latvieši cepts piparkūkas, Jaunajā gadā - lies laimes, lai arī Amerikā tam nepiecieša-mo svinu reizēm ir pagrūti atrast.

Taču tradicijas var būt ne tikai individuāliem, bet arī iestādēm un valstīm. 18. novembrī Latvijā vienmēr ir salūts, 11. novembrī - militāra parāde. Ir tradicijas saistībā ar Saeimu, piemēram, pēc pēdējās sēdes pirms Jāņiem deputāti tradicionāli pulcejās, lai sveiktu visus, kam vārds ir Jānis, izdzertu kādu alu, uzkostu sieru. Ja atmiņa neviļ, pērn finanču krizes apstākļos deputāti no šīs tradicijas atteicās, bet tradicija tā ir tik un tā.

Šīs ir konteksts, kuŗā varētu aplūkot mūsu pašreizējā Valsts prezidenta Andriņa Bērziņa darbību. Valsts prezidents ir tik turīgs, ka savu algū (3000 latu mēnesi) ziedo labdarībai, it īpaši izglītībai. Pirmo mēnešalgu prezidents zieja Nītaures vidusskolai, kuras absolventi ir arī viņš pats. Viņa pirmās un otrās klasses skolotāja Aina Dabeka zināja stāstīt, ka bērni bā prezidents bijis apzinīgs skolēns, ļoti citīgi mācījies, bijis disciplinēts un pieklājīgs, milākais priekšmets viņam bijusi matēmatika.

Protams, katram cilvēkam ar savu algū ir tiesības rīkoties, kā vien viņam tīk. Taču samērā jau-nais Valsts prezidents ir atteicies arī no citām prezidentālām tra-

dicijām, tostarp no Valsts prezidenta rezidences Jūrmalā, acīmredzot tāpēc, ka prezentātam pāri jaunām elementiem Valsts prezidenta dzīvē. Pērn Jēkabpili es vādīju vienu no toreizējā Valsts prezidenta tā dēvētajiem Latvijas forumi, kuŗā kā arī pats prezidents un viņa Strateģiskās analīzes komisijas vadītājs Roberts Kīlis (tagadējais izglītības ministrs). R. Kīlim bija steigšus jāatgriežas Rīgā, jo tovākar viņam bija jāpiedalās televīzijas raidījumā, tāpēc atpakaļ no Jēkabpils mēs braucām ar ieslēgtām bākugunīm un vairāku drošības iestāžu automašīnu pavadībā. Vie- na pabrauca pa priekšu un nobloķēja sānu ceļus, kortežs tiem pādrāzās garām, tad tāpat rīkojās nākamais šoferis. Nezinu, cik labi mūsu laikraksta lasītāji pārziņātās Latvijā, bet no Jēkabpils līdz Rīgai mēs tikām ātrāk nekā pusotra stundā, un tas bija lielisks. Tiesa, tiem, kuriem tāpēc kādu brīdi bija, tā teikt, jāstāv pie ratiem, droši vien tas tilkpāt jauki nelikās, bet gabals jau tāpēc nevienam ne-nokrita. Katrā ziņā pašreizējais prezidents uz kortežu skatās nīgrī. Vislabāk viņam patīkot ... iet kā-jām, jo, „zinot attālumus, var pre-cizi sareķināt, cik ilgu laiku tas paņems”.

Piše, ka šīs tradicijas, no kuŗām Valsts prezidents atteicies, ir mazāk nozīmīgas. Viena no tām - ceļojot pa Latviju, atteikties no kortežu pavadīšām bākugunīm un sirēnām. „Neviens mani nav spējis pārliecīnāt, ka braukt ar bākugunīm ir oficiāla prasība,” prezidents teica intervijā laikraksta *Diena* pielikumā *SestDiena*. „Ja kādā bri-dī trīsdesmit sekunžu laikā kaut kur jāierodas, tad jau tās bākuguni var izmantot. Taču vienmēr to konkrēto ceļojumu var sākt dažas minūtes agrāk un iztikt bez bākugunīm.”

Protams, katram cilvēkam ar savu algū ir tiesības rīkoties, kā vien viņam tīk. Taču samērā jau-nais Valsts prezidents ir atteicies arī no citām prezidentālām tra-

Celošana kortežā ar bākugunīm, manuprāt, ir viens no labākajiem elementiem Valsts prezidenta dzīvē. Pērn Jēkabpili es vādīju vienu no toreizējā Valsts prezidenta tā dēvētajiem Latvijas forumi, kuŗā kā arī pats prezidents un viņa Strateģiskās analīzes komisijas vadītājs Roberts Kīlis (tagadējais izglītības ministrs). R. Kīlim bija steigšus jāatgriežas Rīgā, jo tovākar viņam bija jāpiedalās televīzijas raidījumā, tāpēc atpakaļ no Jēkabpils mēs braucām ar ieslēgtām bākugunīm un vairāku drošības iestāžu automašīnu pavadībā. Vie- na pabrauca pa priekšu un noblo-

kēja sānu ceļus, kortežs tiem pādrāzās garām, tad tāpat rīkojās nākamais šoferis. Nezinu, cik labi mūsu laikraksta lasītāji pārziņātās Latvijā, bet no Jēkabpils līdz Rīgai mēs tikām ātrāk nekā pusotra stundā, un tas bija lielisks. Tiesa, tiem, kuriem tāpēc kādu brīdi bija, tā teikt, jāstāv pie ratiem, droši vien tas tilkpāt jauki nelikās, bet gabals jau tāpēc nevienam ne-nokrita. Katrā ziņā pašreizējais prezidents uz kortežu skatās nīgrī. Vislabāk viņam patīkot ... iet kā-jām, jo, „zinot attālumus, var pre-cizi sareķināt, cik ilgu laiku tas paņems”.

Protams, katram cilvēkam ar savu algū ir tiesības rīkoties, kā vien viņam tīk. Taču samērā jau-nais Valsts prezidents ir atteicies arī no citām prezidentālām tra-

paziņoja, ka tie un to cena skaitoties valsts noslēpums. Ticiet vai ne, finances dīvānu pirkšanai nāca no Latvijas aizsardzības budžeta, jo Valsts prezidents, protams, ir arī Nacionālo bruņoto spēku virspavēlnieks.

Taču, kad Andris Bērziņš kļuva par prezidentu, viņš ar savu dzīvesbiedri nebija precejies. Tas nu ir nokārtots (minētā intervijā Valsts prezidentam vaicāts, kāpēc viņš nenēsa laulības gredzenu, un viņš pasmaidojot atbildējis: „Vēl neesmu nopircis!”), taču Latvijas pirmā lēdīja jau paziņojuši, ka protokola procesos viņa netaisnās piedalīties, jo viņai pāsāi savi darbi darāmi. Patlaban Dace Seisuma-Bērziņa papildinās Amerikā (viņa ir medīke). Valsts prezidents dzīvo viens ar dēlu, kurš iet bērnudārza.

Protams, katram cilvēkam ir savā dzīvē, un pirmās lēdījas vai pirmā džentlmeņa loma likumā nav atrunāta ne Latvijā, ne arī citur. Amerikā dzīvojošie latvieši lasītāji zina, ka viņu pirmās lēdījas mēdz nākt ar dažādu attieksmi. Valsts prezidenta Ričarda Niksona kunde Baltajā namā īpaši ērti neju-tas, savukārt Bila Klintonas sieva Hilarija bija pati ar savām ambīcijām, viņa vadīja bēdīgi slaveno komisiju par veselības aprūpes reformām un tajā gadā, kad viņas vīrs aizgāja no valsts prezidenta amata, viņa kļuva par senātori no Nujorkas pavalsts un, kā zināms, patlaban ir ASV Valsts sekretāre. Mums Latvijā tagad ir visnotaļ nemānāma pirmā lēdīja, taču jācer, ka D. Seisuma-Bērziņa bijusi patiesa, sakot, ka pašos svarīgākajos valsts notikumos viņa tomēr piedalīsoties. Patiesībā tā nav mūsu darišana, taču protokols tomēr paliek protokols.

Protams, katram cilvēkam ar savu algū ir tiesības rīkoties, kā vien viņam tīk. Taču samērā jau-nais Valsts prezidents ir atteicies arī no citām prezidentālām tra-

ievēlēšanas viņš nerikoja lielu inaugūrācijas balli. Finanču kri-zes laikā tā nudien būtu bijusi visnotaļ izķērdība.

Otra joma, kuŗā notikusi at-kāpšanās no tradicijas, saistīma ar Vecgada vakaru. Kam gadījies Vecgada vakarā būt Latvijā, tas zina, ka tradicionāli pirms pusnakts sabiedrību televīzijā uzrunā valdības vadītājs, bet pēc pusnakts - Valsts prezidents. So-gad A. Bērziņš pateicis, ka nekā-das runas nakts melnumā nebūs, viņš sabiedrību uzrunās Jaungada dienas pēcpusdienā.

Pareizi gan! Padomājiet, cienīja-mie lasītāji, ar ko jūs nodarboja-ties īsi pirms un pēc gadu mijas! Pirms gadu mijas tiek atkorķēts šampanietis, pēc - tas tiek iz-dzerts. Amerikāni dzied dziesmu *Auld Lang Syne*. Kuŗš gan tādā brīdi vēlas pārtraukt procesu un skatīties, kā politiķis kaut ko stāsta? Vēl jo vairāk tad, ja valdī-bas galva ir tāds kā mūsu Valdis Dombrovskis un Jaungada runu izmanto, lai tīri matēmatiski stās-tītu par valsts budžetu un tā „konsolidāciju,” kā tas bija pērn. Tiesa, timekli kāds komentētājs spriedis, ka Jaungada dienas pēcpusdienā laudis būs paģiraini un tāpat neko tādu skatīties ne-gribēs, bet, pirmkārt, ne jau visi vai pat vairākums būs paģiraini un, otrkārt, pēcpusdienā runu visticamāk netraucēs glāzišu šķin-dināšana un viss pārējais.

Rezumējot varam teikt, ka Valsts prezidenta lēmums atteikties no loti daudzām pirms viņa iedibinātām tradicijām dažākārt bijis apsveicams, cikārt - ne visai.

Valsts prezidenta darbā tom

ZINAS NO VĪTOLU FONDA

TRIJU ZVAIGŽŅU GAISMĀ

Vītolu fonds allaž ir lepojies ar saviem ziedotājiem, cilvēkiem, kuļu dāsnumus un labestību ļauj iegūt izglītību ne vienam vien talantigam Latvijas jaunietim. Taču dubults ir prieks, ja šo cilvēku pašaizlēdzīgais devums tiek novērtēts valsts līmenī. Tāds brīdis pienācis šoruden, jo tapis zināms, ka **Alfrēds Grava**, viens no fonda dāsnākajiem ziedotājiem un uzticamākajiem draugiem, par nopolniem Tēvijas labā saņēmis mūsu valsts augstāko atzinību - Triju Zvaigžņu ordeni.

Šis apbalvojums tiek piešķirts cilvēkiem, kuŗi ar savu mūžu un darbiem apliecinājuši, ka ir īsteni savas dzimtenes patrioti. Alfrēda Gravas dzīve un neno-gurstošā vēlme darīt labu un palidzēt savas tēvzemes ļaudīm ir apliecinājums gan savas zemes mīlestībai, gan prasmei pamanīt isto brīdi, kad kādam nepieciešama palidzība. Un tādu brīžu un ļaužu šajos gados ir bijis bezgala daudz.

Sadarbība ar Vītolu fondu ir viens no lielākajiem labdarības projektiem, un patlaban ar Gravu ģimenes atbalstu Latvijā dažādās augstskolās studē 49 talantīgi, mazturīgi jaunieši. Alfrēda un Sarmītes Gravu stipendiju fonds dibināts 2004. gadā, un sākumā tā neaizskaramajā kapitālā tika noguldīti Ls 130 672, bet šobrīd tajā jau ir Ls 640 672.

Taču Alfrēda Gravas devums neaprobežojas tikai ar šo ievērojamo atbalstu Vītolu fondam. Šis ģimenes rūpju lokā

nokļuvušas gan dažādas organizācijas Latvijā un Amerikā, gan atsevišķi cilvēki, īpaši bēri un sirmgalji, kurjēm bijis nepieciešams atbalsts un palidzība.

Alfrēds Grava visu mūžu ir bijis dāsns ziedotājs, jo viens no svarīgākajiem viņa dzīves uzdevumiem allaž bijis palidzēt savai tēvzemei un tās cilvēkiem. Viņš dāsni ziedoja ar Klivlandes Daugavas Vanagu apvienības starpniecību, ir mecenāts Gārēzera centram Mičiganas valstī ASV. Ar Alfrēda Gravas atbalstu Bulduru dārzkopības skolas audzēkniem savulaik ir bijusi iespēja iestādīt kokus pie Kurzemes Brāļu kapiem Lesīnē. Viņš atvēlējis ievērojamus lidzekļus gan smagi slimī latviešu legionāru zālēm un kopšanai, gan latviešu baznīcī un draudzes ēkām, kā arī „dižakmenim” Klivlandes latviešu kultūras dārzā. Atbalsts sniegs PBLA un Okupācijas mūzejam Latvijā, taču īpaši daudz palidzēts dzimtajam Bārtas novadam – atbalstot bibliotēku, zāļu iegādi vecāka gadagājuma cilvēkiem, mazturīgas ģimenes, Bārtas skolai dāvājot grāmatas un sarūpējot bērniem skaistus Ziemsvētku sarīkojumus. Ari Krūtes baznīcas tornis ieguvis jaunu jumtu. Jau vairāk nekā 25 gadus viņš ir valdes loceklis Latviešu Klivlandes kreditsabiedrībā, ir ALA goda biedrs.

Alfrēds un Sarmīte Gravas ir pratuši panākt, lai tēvzemi ie-milētu arī dēls Pēteris, kas iet tēva pēdās, gan vadot firmu, gan aktīvi darbojoties Klivlandes

Alfrēds Grava

latviešu sabiedrībā.

Īpaši svarīgs Alfrēdam Gravam ir viss, kas notiek viņa dzimtajā Kurzemē, Bārtas pagastā. Latviju gan nācās atstāt jau 1944. gadā, dodoties bēglu gaitās uz Vāciju, taču viņu ne mirkli nav atstājusi vēlme izglītoties - Augsburgas latviešu DP (Displaced Persons) nometnē Alfrēds apmeklēja vidusskolu, bet, kad ģimene 1949. gadā izceļoja uz Ameriku, pa-

rallēli darbam vakaros turpināja mācības kolledžā un ieguva graudu uzņēmumu vadībā.

1976. gadā Gravu ģimene nobināja savu uzņēmumu, kurā ražoja koka iepakoju kastes vietējām fabrikām, un grūtā, pacietīgā darbā gūtā peļņa deva iespēju reālizēt kopīgo sapni - atbalstīt tos, kuriem nepieciešama palidzība.

Alfrēds Grava ne tikai Latvijas

šodienā un nākotnē ieguldījis ievērojamus lidzekļus, bet ar savu mūžu apliecinājis, ka, dzīvojot svešumā, ne mirkli nav aizmirjis savu dzimto zemi un tās ļaudis. Pagājušā gada augustā viņš svirēja ievērojamu jubileju – 80. dzimšanas dienu, taču arī šais cienījamos gados viņa mecenātisms turpinās, jo rūpes par savu tēvzemi - tā ir daļa no Alfrēda Gravas dzīves.

Liene Šīra, Alfrēda Gravas stipendiāte, Ventspils augstskolas 4. kursa studente, saka:

Domāju, ka Alfrēda Gravas devums Latvijai un Latvijas sabiedrībai nav izmērījams nekādās konkrētās mērvienībās, tāpēc manā ieskatā Triju Zvaigžņu ordeņa piešķiršana ir patiesākais un cēlākais žests pateicībā par A. Gravas neizmērojamo ieguldījumu jauniesu izglītībā un nacionālās pašsapziņas celšanā.

Kā izsvērt, kuŗa Alfrēda Gravas palidzību saņēmušā guvums ir lielisks - vai atbalsts kāda jaunieša studijām vai palidzība sirmam legionāram, vai siltie zābaciņi mazajam Bārtas skolniecīnam un jaunas brillites, ar kuņām pasaule ir skaidrā saredzama? Kā izsvērt dāvāto sirds siltumu un sev sagādāto prieku par spēju palidzēt citiem? Kā izsvērt, cik mīlestības ieguldīts katrā labajā darbā?

Sanemtais apbalvojums ir daudzu Latvijas ļaužu *paldies* cilvēkam, kuŗa mūžs tālajā Amerikā visus šos gadus ritejīs mūsu tautai tik svarīgo triju zvaigžņu gaismā.

V. D.

VELTAS SKULTĀNES PIEMIŅAS STIPENDIJA 2011

*Satin savu valodīnu
Baltajā villainē.
Nosalušu, nogurušu.
Nomirušu- mūžam ne.*
(M. Zālīte)

Mīlestība pret savu zemi nav iedomājama bez mīlestības pret dzimto valodu. Tā mums ir viena vienīgā - gluži kā dzimtene, gluži kā tēvs un māte. Nav zināms, kur katru aizvedīs likteņa ceļi, bet cieņa pret valodu, kuŗā izrunāti pirmie vārdi, allaž liecinās par nesaraujamu saikni ar savu tēvzemi.

Velta Skultāne lielu daļu mūža pavadīja Anglijā, taču latviešu valodu viņa ne tikai neaizmirsa, bet arī cieņīja, milēja un kopa, aicinot to darīt arī citiem tauziešiem.

Velta Skultāne (Zariņa) dzimus Tomskā, Sibīrijā, 1921. gada 28. martā. Tā paša gada rudenī Zariņu ģimene atgriezās Rīgā. Vecāki augstu vērtēja izglītības nozīmi cilvēka dzīvē un centās bērniem sniegt pēc iespējas labāku izglītību, tāpēc Velta un viņas brālis Guntis iestājās Franču ģimnāzijā.

Gimenes radinieks bija filologs profesors Ernests Blese, un Velta, vasarās ciemojoties Blesu ģimēnē Koknesē, iemantoja izcilas dzimtās valodas zināšanas, izprā-

Vida Skultāne un Velta Skultāne

ta un novērtēja tās skaistumu, dzīli iemīlēja to. Kaimiņos dzīvoja profesors Endzelins, un katra sastapšanās ar izciļo valodnieku kļuva par mūžam neaizmirstamu mācībstundu. Pabeigusi ģimnāziju, Velta 1939. gadā iestājās Latvijas Universitates Filoloģijas fakultātē. Latvijas okupācija 1940. gadā liedza iespēju piepildīt sapni par izglītību, jo tika apcietināts un vēlāk nogalināts Veltas tēvs. Viņa dzīvoja lauku mājās Riekstkalnos, vadīja saimniecību un veica visus nepieciešamos darbus.

Vācu okupācijas gados Velta tulkija grāmatas no vācu valodas, bet 1944. gadā devās bēglu gaitās uz Vāciju. Bonnā viņa atsāka filoloģijas studijas, taču grūtie dzīves apstākļi spieda mācības pārtraukt. Drīz Velta kopā ar mammu un mazo meitiņu Viedu devās uz Angliju. Literatūras mīlestība un valodu zināšanas ļāva paveikt nopietnu darbu - kopā ar dzivesbiedru Vili Skultānu viņa no angļu valodas pārtulkija Džordža Orvela darbu „Dzīvnieku ferma”, vēlāk darbojās firmā, kas rūpējās par

palidzību Austrumeiropas valstīm.

Veltai allaž svarīgs bija viss, kas notiek tēvzemē. Viņa sniedza materiālu atbalstu gan Latvijā dzīvojošiem radiniekiem, gan gluži svešiem ļaudīm, kam bija nepieciešama palidzība. Par svētu pienākumu viņa uzskatīja pēc Latvijas neatkarības atgūto ipašumu atjaunošanu, jo apzinājās, ka ikkatra sakopta vieta dara skaistāku viņas tēvzemi.

Velta lidz mūža galam cieņīja savu dzimto valodu, viņai rūpēja tās saglabāšana arī trimdā. Audzināta latvisķā darba tikumā un ģimeniskumā, Velta bija brīnišķīga saimniece savās mājās Kentā. Viņas bēri un mazbēriņi allaž atcerēsies skaisto, iekopto apkārtni, vecmāmuļas loloto bišu sanonu un medus garšu, bet galvenokārt brīnišķīgo bērnību, mīlumu un drošības izjūtu.

Velta Skultāne aizgāja mūžībā Rīgā 2010. gada 13. decembrī. Daļu sava ipašuma viņa testamentā novēlēja ieguldīt Veltas Skultānes stipendiju fonda neaizskaramajā kapitālā un to administrēt uzticēja Vītolu fondam.

Liela pateicība pienākas Veltas meitai Viedai Šellijai par rūpēm un palidzību testamenta vēlēju mu izpildīt tik ātri. Paldies Anglijas Latviešu izglītības fondam un īpaši tā priekssēdim Andrejam Ozolinam.

Veltas Skultānes piemiņas stipendija novēlēta latviešu filoloģijas studentiem, kuŗi mātes valodu sargā, mīlē un kops, apliecinot, ka arī nākotnē pratīsim nosargāt gan savu dzimto valodu, gan Latviju.

Vita Dīķe
[/www.vitolufonds.lv/](http://www.vitolufonds.lv/)

Lasiet tīmeklī!

www.brivalatvija.lv

Heinrichs Strods
(Turpinājums no Nr. 42)

Lielinieku ekonomiskās un gārīgās sistēmas atmešanas sekmes visās imperijas domīnijās un kolonijās jau 20 gadu ir šo zemu attīstības galvenais rezultāts.

Taču citāds stāvoklis ir bijušajā imperijas pamatteritorijā. Socio- logiskās aptaujas Krievijā liecina, ka 80% krievu lepojas ar PSRS vēsturi un 10% noliedz, ka PSRS iznīcinājusi miljoniem cilvēku viņu sociālā stāvokļa vai politiskās pārliecības dēļ. Vairākuma krievu ieskatā viņi neuzņemas nekādu atbildību par to, kas noticis PSRS, pat ne morālu atbildību. „Pārzaigñošanās” rezultātā daļa valdītātaus skumst par to, ka PSRS viņi bija vadītāji (priekšnieki), bet tagad jaunajās valstīs jāstrādā pašiem. Krievija pusi gadu tūkstoša vienmēr ir bijusi imperija, un tāpēc tā nevar būt ne neatkarīgu „valstu savienību”, ne „federāciju”. Tautas vairākums joprojām nespēj aizmirst imperijas pārākumu. Retorika mainās, bet mērķi, cīna par imperiju smagā imperiālā kompleksa rezultātā nemainās. Joprojām pastāv fasādes demokratiska imperija ar „Potjomkina sādžām” arī ciparu TV gadsimtā.

Okupētā imperijas sabrukumam – 20

Vairāku austrumu imperiju atsevišķus vēstures posmus šo imperiju valdītāncijas dēvē imperātoru vārdos. Tāpēc Krievijas IV imperijas 1930.–1940. gadu nosaukšana tās faktiskā vadītāja VK(b)P CK ģenerālsekreitāra Josifa Stalīna vārdā par Stalīna laiku bija tradicionāla. Taču pierakstīt Stalīnam visus imperijas totālitārā režīma noziegumus, kas sākās pirms Stalīna (un nebeidzās ar viņa nāvi), visu imperijas noziegumu saukšana par stalīnismu neatbilst patiesibai. PSRS valsts noziegumus veica VK(b)P CK Hitlera pēdējā sabiedrotā Stalīna vadībā, bet tiem piekrita un piekrīt apjūsmotāju tūkstoši. Stalīna kults izplatījās un saglabājās, sekojot imperijas austrumnieciskajām monarchijas tradīcijām. 74% Krievijas pilsonu arī šodien ir pārliecināti, ka Stalīna laikmets, kurā bija stingrība un kārtība, Krievijā bijis zelta laikmets. Stalīns cīnījies pret iekšējiem PSRS ienaidniekiem, bet nekādu noziegumu pret cilvēcību un, protams, genocīda PSRS nav bijis. Asiņainais bende, sliktā skolotāja V. Lenīna sliktākais skolnieks arvien vairāk pārvēršas

par „izcilāko 20. gadsimta me- nedžeri” (V. Putins).

Kopš Novgorodas večes apspiešanas 13. gadsimtā Krievijā ir valdījuši mistiskas varas ieceltie cari, ģenerālsekreitāri, prezidenti. Taču Krievijas vēsture pierādījusi, ka valsts varas piešķiršana vienai personai šo valsti vienmēr novēd pie sabrukuma, arī monarchijai oficiāli piešķirto demokratisku izskatu un neototālitarismu (Jurijs Afanasevs) nosaucot par pārvaldāmo demokratiju. Krievijas mūsdienu lideri kā Stalīna gara mantinieki cenšas saglabāt totālitārā lielinieciema panteonu Krievijā, slepenojot archivus un ierobežojot publikācijas par lielinieciema noziegumiem. Tas arī ir saprotams. Krievijas imperijā iespējama tikai stingri centralizēta, nevis federāla vai savienības valsts, bet obligātas vienmēr ir austrumnieciskās imperijas pseudometāforas. Autoritārisma un kollektīvisma elementu lielais īpatsvars Krievijā veicināja nomenklātūras darbinieku nespēju pieņemt lēmumus patstāvīgi un grupēšanos ap monopartijs kā 20., tā 21. gadsimtā. Rezultātā centieni

nodibināt jaunu partiju beigušies ar jaunas VK(b)P (PSKP) nodibināšanu, tagad to nosaucot par „Vienoto Krieviju”. Mēģinājumi rast vecajai imperijai jaunus nosaukumus un ideoloģiju ar vēl lielākām geopolitiskām pretenzijām nespēja pārvērst imperiju par jaunu valsti un pierāda, ka vienīgā imperijas nākotnes ideja ir tās imperiskā pagatne.

Latvija atrodas rietumu un austrumu imperiju mūžīgajā stīgā un tāpēc vienmēr ir bijusi un ir imperiju iekārojama – ekonomiski, militāri, politiski, propagandiski. PSKP CK organizētā ienaidnieka tēla veidošana pret „burzuazijas nācijām” noveda pie katastrofālās uzticības krišanas arī starp krieviem un pārējām PSRS imperijas tautām, starp „sojuznorepublikāniem” un „statusa tautu” etnosiem, pie imperijas galvenās konstrukcijas korozijas un sairuma. Taču centrālizētais lielinieciems 20. gadsimtā spēja iekārot Vidusaustumeiropas valstis, bet nespēja iznīcināt šo tautu Eiropas civilizāciju. Mazās (bet Eiropas) Baltijas tautas nespēja iznīcināt ne kareliāciju, ne kolonizāciju. Imperija

savus negribētos Baltijas kaimiņus, tāpat kā 20. gs. 20.–30. gados iznīcinot, arī šodien cenšas apspiest ar maigo varu (*soft power*) – propagandu, ekonomiskajiem ierobežojumiem (Polockas–Ventspils naftas vads, ierobežojumi ievest preces Krievijā, dzelzceļa un gāzes tarifi). Informācija un „gāzes truba” ir vara, bet imperiskā propaganda ir kroņa meli, lai panāktu mirušās imperijas atdzīvināšanu vēl 20 gadus pēc imperijas bezslavas sabrukuma. Katrs zaudētājs ir agresīvs vispirms vārdiskajā ekstrēmismā, politikā, kas var pārvērsties imperiacistu izlēcienos.

Pēc PSRS imperijas sabrukuma mierīgās antikomūnistiskās revolūcijas rezultātā Austrumeiropā 20. gadsimta 80. gadu beigās un 90. gadu sākumā no imperijas žņaugiem atrīvojušās teritorijās pieņemti iztekti negatīvi tās vērtējumi. Savukārt PSRS imperijas pamatteritorijā imperiju vairāk attaisno nekā nosoda. Arī Latvijā attaisnotāj skaits ir visai liels. Krievija nav ne pieņemusi radikālus likumus (kā Polijas, Čehijas Republika), kas reāli nosoda okupācijas periodu un tās vadītājus, ne tos īstenojusi.

(Nobeigums sekos)

Pēc formulas, ar piešlācienu

Dace Judina, *Tase melnas kafijas*, apgāds „Zvaigzne ABC”, 2011. g., 248 lpp.

majors, atvalināts policijas ģenerālis. Ko viņi dara? Protams, pārnakšņotājus iztaujā, norātina. Te nu lasītājam jāspicē visas manas, cenšoties domās atdalīt pamatoi aizdomās turamo personānu no tādiem, kam vai nu ir ticams alibi, vai kam slepkavot nevarēja būt nekādas motīvācijas. Kā romāns pusē, tā spriedzēs kāpināšanas nolūkā vēl otra slepkavība.

Nedrīkst jau atstātīt romānu detaljās, jo tad potenciālam lasītājam tiktu atņemts lasīšanas prieks. Pateiksim gan vēl to, ka mīklas atrisināšanā ievērojama loma ir kungu nama saimniecei, kas namu nesen mantojusi. Kad vaininieks atrasts, lasītāju atslābinošā „pēcspēle” tāpat ir uzrakstīta kā pēc labi pārbaudītas formulas. Lai parādītu, kā dzīve no jauna normālizējas, rakstniece atkārto itin pavalkātus paņēmienus. –

- *Jūs esat lieliska gīde, Anna! – Dīns satvēra viņas roku.*

- *Vai mēs vāretu viens otram teikt tu?* (234. lpp.)

- *Anna, ko mēs šodien darīsim?*

- *Līzbet, šausmīgi gribas ēst!* (235.)

Dace Judina liekas būt naska krimiķu lasītāja un svešās ietekmes nemaz nenoliedz. Viņa atzīstas, ka līķa atrašana viesnīcā ir „gluži kā vecās Agates romānos” (11.). Domāta, protams, ir angļu daudzrakstītāja Agata Kristi. Arī Žorža Simenona komisārs Megrē mūsu autorei pazīstams. (106.) Ir arī īpatnības, kas liek atcerēties jaunāku laiku līdzīga žanra darbus. Zviedra Stiga Lārsona *Milennium* triļoļas pirmās daļas *Meitene ar pūķa tetovējumu* (turpmākās neesmu lasījis) darbība daļēji noris vecā, uz salas situētā īpašumā, bet par veiklāko izmeklētāju, gluži kā *Tasē melnas kafijas*, izvēršas sieviete.

Lārsona detektīvienes vārds Līsbeta stipri līdzīgs Judinas varones otram vārdam Līzbete. Judinas izmeklētāju prieks pēc paveiktā darba pamieloties ar nūdeļu, garneļu un olīvu salātiem liek atceļties Donnas Leones Venēcijas krimiķu serijā sastopamo komisāru Bruneti un viņa omulību un labpatiku, kad viņš pēc saspringtas darba dienas varēja, mājas pārradies, baudīt sievas Paolas gatavotās maltītes. Jāpiebilst, ka gan Lārsona, gan Leones detektīvus labā latviešu tulkojumā izdevi tas pats „Zvaigznes” apgāds.

Tiesām, detektīvromānu drīzāk ražo nekā rada, un ražošanas procesā tagad iesaistījusies jauna latviešu rakstniece. Vienīgā atkāpe no formulas viņai ir latvisķa momenta „piešprice”, jo notikumu vieta ir Latvija un romāna personāzs – latvieši. Noziegums notiek Pūču salā Melnupes upes viducī, protams, fiktīvā vieta, it kā ap 70 km no Rīgas. Izmeklētājam mīligs latvisķs vārds Miks Kaķītis. Mūsu laikmets ieziņmēts jau 1. nodalā ar nesen vēl pārāk bieži lietoto vārdu „dižķībele” un ar runām par braukāšanu pa ārzemēm „šopingot”. Lasītājam Latvijas dzīve drusīt jāpazīst, lai saprastu, ko, piemēram, ik vakaru nozīmē *Panorāmas* laiks un kas tā tāda par Ēlerti teiku mā: „Sadomājās, ka kļūs tikpat liels un varens, kāda bija Ēlerte.”

Trimdiniekiem savukārt sirdi varētu sildīt pastāstījums, ka pag. 90. gadu sākumā romāna vārnes vecāki „saņēmuši piedāvājumu mācīt jauniešus Minsteres Latviešu ģimnazijā” un pārcēlušies uz turieni.

Krimiķu žanrā iesaistoties, rakstniekam nākas izšķirties, cik daudz stāstīt par galveno personu izcelsmi, pagātni, raksturu veidojošiem faktoriem un visu citu, kas vēstījumam piešķirtu zinā-

mu dzīlumu un lautu nopietnākam lasītājam tēlos labāk ieju ties. Nelaime tāda, ka, iztopot šim nopietnākajam lasītājam, gaļaikots jutīties steidzīgais la- sitājs, kam neko vairāk nevajag kā vispirms šķietami grūti izskaidrojamu noziegumu un pēc tam iespējami sarežģītu tā izmeklēšanas un izskaidrošanas labi- rintu, kur galā viss izskatās pilnīgi citāds, nekā tas izskatījies sākumā. Dace Judina sava romāna pirmo upuri Robertu Lauciņu nogalina jau 1. nodaļas sākumā, bet 2. nodaļā tempu krietni piebremzē, izstāstīdama galvenās personas dzimtas vēsturi un aprakstīdama viņas mantoto īpašumu. Te autore riskē ar steidzīgā lasītāja zaudēšanu, jo mēdz sa- cīt, ka steidzīgi lasītāji grāmatu nolieket pie malas, ja tā viņus ne- spējot ieintrīgēt pirmajās 30 lappusēs. Steidzīgo lasītāju taču allaž saista aktuālais notikums, ne notikuma fons, dibenplāns jeb tas, ko angļiski tik trāpīgi sauc par *background*.

Uz prātošanu ievirzītu lasītāju Roberta Lauciņa nešpetnais raksturs, kas sāk atklāties 8. nodaļā, vedinās pārdomāt, kāpēc detektīvromānu upuri lielākoties notēlo negatīvi. Pirmā, loģiskā atbilde ir tāda, ka cīlvēku, kurš „pēdējo gadu, mēnešu un pat dienu laikā ... mērķtiecīgi bija centies nodedzināt aiz sevis visus tiltus, sastrīdoties un sariebīt vi- siem – draugiem, konkurentiem”, paprāvs skaits cīlvēku varētu vēlēties nogalināt, un intrīga, kurš no iespējamiem slepkavām grēka darbu pastrādājis, būs asa. Cita atbilde varētu būt, ka detektīva lasītājam neklājas just, ipaši – just kādam upurim līdzi, kas notiku, ja upuris būtu simpatisks. Detektīvs jālasa ar prātu vien, liekot lietā tādas iemājas, kādas cīlvēkam deri-

gas, spēlējot šachu vai risinot rēbus.

Varētu rasties jautājums, kāpēc gan laikrakstā, kas pirmām kārtām domāts latviešiem ārzemēs un iznāk tikai reizi nedēļā, pievērst uzmanību grāmatai, kas ir tirā izklaides literātūra un nemaz nepretendē uz grāmatniecības augstākiem plauktiem. Tiesa: trimdas ziedu laikos, kad tur tika izdoti vairāki simti titulu gadā, detektīvromāni droši vien bija saskaitāmi uz divu roku pirkstiem. Interesanti būs piebilst, ka *Brīvās Latvijas* priekštecs – laikraksts *Latvija* 50. gadu sākumā gan turpinājumos ie- spieda tās pašas Agatas Kristi romānu *Kurš vainīgs?*. Trimdas latviešu sabiedrība bija pamatos elītāra, tajā bija nenormāli liels skaits intelektuāļu: zinātnieki, skolotāji, mācītāji, mākslinieki... Tādā sabiedrībā pēc „vieglās” literātūras nebija īpaša pieprāsījuma, bet tie nedaudznie, kas krimiķus vēlējās, varēja ar tiem iepazīties gadu gaitā labi apgūtajā mitnes zemes valodā. Latvijas sabiedrība nenormāla ir vienīgi tās etniskā sastāva ziņā, bet citādi tajā atrodam visplašāko ieviržu un interešu spektru; Latvijas latviešu starpā ir gan ģeniji, gan idioti, gan kriminālisti, gan turpat vai par svētiem saucamie. Ja vēlamies Latvijas latviešus un viņu interešu loku iepazīt visā varavīšņainā daudzveidībā, nav labi pilnīgi ignorēt to tautas daļu, ko snobi dažkārt dēvē par „vienkāršiem cīlvēkiem”, un viņiem tikamu lasāmvielu.

Apgāds „Zvaigzne” informē, ka *Tase melnas kafijas* ir pirmais romāns serijā „Izmeklē Anna Elizabete”. Lai autorei Dacei Judinai paveicas turpmākie!

Eduards Silkalns

KAS TUR KO BĒDĀT!

Kinoteātrī *Splendid Palace* 11. novembra pievakarē līdz pēdējai vietai piepildītā zālē notika pirmizrāde dokumentālajai filmai par abos Atlantijas okeana krasotās populāro grupu Čikāgas Pieciši. Filma tapusi, sadarbojoties Juļa Podnieka studijai ar Latvijas Mūzikas videokanāli, atbalstu tai sniegusi *Lattelecom* televīzija. Režisors Igors Lingas vadībā izveidots saistīgs stāsts par Čikāgas Piecišu ceļu vairāk nekā piecdesmit gadu garumā.

Kā jau esam rakstījuši, šovasar Latvijā notika ansambļa pusgadsimta jubilejai veltīta turneja, ko paši dalībnieki samērā nenopietni dēvēja par pēdējo. Tad arī nobrieda ideja par filmas veidošanu. Un te ir paveiktais – gandrīz stundu gaļš atskats uz ansambļa darbību. Filmā dots nosaukums „**Čikāgas Pieciši. Par mani, draudzin, nebēdā**”. Režisors Igors Linga kopā ar skanu režisoru Klāvu Siliņu un ansambļa dalībnieci Loriju Vudu Cinkusu, kas ir arī filmas scēnārija līdzautore, devās uz Ameriku, lai apciemotu un iztāujātu ansambļa kādreizējos un tagadējos dalībniekus un sakopotu fotografijas un amatieru filmu fragmentus, kuros iemūžinātas Piecišu gaitas pagājušā gadsimta 60., 70., 80. gados. Sie ieguvumi filmā uzziņsnī kā krāsainas jaunības atmiņas, pilnas mīļa humora un

košas teātrālās aizrautības.

Filmas vitālajā, optimistiskajā kopskaņā lieliski iederas Alberta Legzdiņa un Ulža Streipa lakoņiskais, faktiem piesātinātais stāstījums par ansambļa pirmsākumiem, Armandu Birkena vēstījums par savu „saindēšanos” ar Piecišu dziesmām un bezgalīgo laimi, kas piedzīvota, kad beižot no skatītāja viņš kļuvis par pilntiesīgu dalībnieku. Un turpat blakus viņa „naīvi nevainīgais” apgalvojums, ka Čikāgā ir divi vienlidz slaveni vārdi – Als Kapone un Alberts Legzdiņš. Fasīnē arī ansambļa sievišķas puses atzišanās par savu vietu un uzdevumiem kopīgajās izrādēs. Kā lai nesajūsmīnās par blondo, slaido Janīnu Ankipāni, kas bija aicināta greznot vīru sastāvu ar savu klātieni un mūzikālo sniegumu! Tad Lorijas Vudas un visjaunākajos laikos arī Lindas Marutas Kronbergas iesaistīšanās grupā priekšnesumam pievienojušas vēl jaunas kvalitātes.

Piecišu tēvs un mūžīgais dzīnejs (ar nozīmi *perpetuum mobile*) nepārprotami ir Alberts Legzdiņš, taču ansamblī, kur dzied pašsacerētas dziesmas vai vismaz dziesmas ar pašsacerētiem tekstiem, svarīgs un nozīmīgīgs ir ikkatra dalībnieka piegenesums. Tāpēc tik sāpīgs ir Ulža Ievāna zaudējums. Par viņu ar lielu mīlestību stāsta kollēgas, par šo unikālo komiķu talantu

Foto: Ivars Švānfelds

Pēc pirmizrādes. No kreisās: režisors Igors Linga, Lorija Vuda, producente Antra Cilinska

varam spriest arī mēs pēc dažiem vēsturiskiem skatiem un īpaši izteiksmīgām fotogrāfijām.

Filmas veidotājiem ir izdevies no fragmentārām detaļām uzburāt priekšstatu par talantīgu, aizrāvīgu un dzivespriecīgu cilvēku kopu, kas par savu uzdevumu ir izvirzījuši prieka un optimismu vairošanu skatītājos. Piecdesmit gadus viņi ir celā pie klausītājiem, un filmā šis mūžīgo ceļinieku tēls lieliski parādīts – patiesībā ir pat vienīga, vai aiz loga slid Amerikas vai Latvijas ainava. Tālumā no tēvzemes Pieciši kalpojuši lat-

viskuma un latviskas kopības apzinai, savai valodai un tautai. Izrādās, ka, darbojoties Amerikā, viņiem nav bijis ne jausmas, cik populāras viņu dziesmas ir Latvijā, tās bija pārlidojušas pāri visām robežām, tika kopētas no platēm magnetofona lentēs, pavairotas no rokas rokā, spēlētas mājas ballītēs un neoficiālās saiešanās, dziedātas studentu vākaros. To apjaust un saprast Piecišiem pašiem izdevās tikai 1989. gadā, kad notika viņu pirmā turneja dzimtenē, ko vainagoja grandioza koncerts Mežaparka estrādē, kad daudzi tūkstoši

dziedāja līdzi gandrīz vai visas dziesmas. Kopš tās reizes tautas mīlestība un uzmanība viņus ietinusi kā mikstā, baltā villainē un pavadījusi ik uz sola.

Filmā lieliski ne tikai atklāta pašu Piecišu nenogurstoši radošā daba, bet arī atspoguļota šī nopietnā darbā iemantotā mīlestība. Pārpildītie koncerti zālēs, brīvdabas estrādēs, pilsdrupās, parkos un pat pie Brīvības pieminekļa ļauj sirdim pukstēt vienā taktā. Dziedātāji un klausītāji jūtas vienoti, un tas ir Čikāgas Piecišu misijas augstākais piepildījums.

Filmas pirmizrādes vakarā arī mēs jutāmies vienoti ar galvenajiem varoņiem, kas tobrīd atradās pie datora Čikāgā. *Skaipā* bija iespējams sazināties gan pirms, gan pēc filmas izrādes. Viņi dzirdēja mūsu aplausus pēc filmas, mēs uz ekrāna skatījām vaigā Albertu, Armandu, Janīnu, Alni. Taču pats galvenais – ak, technoloģiju laikmeta progress! – mums izdevās sadziedāties. Tas bija līdz asarām aizkustinoši – dziesmu par Brīvības pieminekli, „kam pamatā ir laukakmens un tēvu zemes smilts”, dziedāja ansambļa dalībnieki okeana viņa krastā, līdz ar viņiem Lorija kinoteātra zālē, te, Rīgas vidū. Un mēs, visi skatītāji, dziedājām līdzi: „Par mani, draudzin, nebēdā!” Kas tur ko bēdāt, ja kaut kas tāds ir iespējams!

Gundega Saulīte

Rīgas dendija un autsaidera simtgade

Latviešu mākslā nav daudz mākslinieku, kuri gan ar savu dzīvesveidu, gan mākslu jau dzīves laikā saistītu īpašu sabiedrības uzmanību, radot ap sevi teiksmainu gaisotni, leģendas, stāstus, apbrīnu un arī nosodījumu, paļas, pat skaudību. Viņu centrā, nav šaubu, ir **Kārlis Padegs** (1911–1940) ar savu ekstravaganto ģērbšanās manieri, bohēmu, mūžīgajiem izlēcieniem, lai viņu ievērotu un par viņu runātu, ar dāmu aplenkumu, ar izteikto personības šarmu un izsmalcināto mākslu, sevišķi zīmējumiem, brīziem pilniem drāmatisma un traģikas, citkārt vieglas erotikas piesātinā-

tiem, bet vienmēr ar elegantu, tikai viņam vien raksturigu līniju, stāstījuma veidu. Sarkasms un ironija tajā savienojas ar smiekliem caur asarām un vieglprātīgu atbrīvotību. Ikiens atrod sev sirdij tuvo – sievietes apbrīno viņa spēju atklāt slēptākās ilgas, kungiem patik viņa vīrišķību, kurā nav vietas sentimentam, daīlā dzimuma apjūsmošana, kurā noteikta vieta ie-rādīta intimai pusei – kaislei un zināmai izlaideibai. Kārlis Padegs līdz ar tēlnieka Andra Vārpas veidoto bronzas tēlu iepretim Rīgas Latviešu biedrībai Vērmanes dārzā, kur 1934. gadā līdz ar Valdi Kalnrozi viņš bija sa-

rīkojis gleznu izstādi, ko tautā dēvē par „Zem liepām”, – tagad ir kļuvis teju vai par Latvijas galvaspilsētas simbolu, nu, vismaz par noteiktu iekšējas brīvības, izmeklēta šīta un sieviešu elka zīmi, un pie tā ik dienas krājas ziedi.

Nodzīvojis tikai pilnus 28 gadus, Kārlis Padegs paspēja atlāt neskaitāmus šodien par klasiku kļuvušus darbus – gleznas, zīmējumus, illustrācijas. Šobrīd nereiti šķiet, ka mākslinieks savā daiļradei tēlojis mūsu laiku ar tā ēnas pusēm, pietrūkst tikai viņa izsmalcinātības un inteliģences.

Pieminot Kārla Padega 100. dzimšanas dienu, 4. novembrī

Latvijas Nacionālā mākslas mūzeja Baltajā zālē tika atklāta viņa darbu jubilejas izstāde „Trauslais izaicinājums”. Vienlaikus skatāmas vēl divas viņam veltītas skates – Hēges zālē izlikti veltījumi Kārlim Padegam, bet Mazajā zālē II stāvā – „Padegs un pilsoniskā madāma”. Visas šīs izstādes veidojis Kārla Padega pētnieks, mākslas zinātnieks Jānis Kalnačs. Viņš mākslinieka dzīvē un daiļradē iedzīlinājies kopš 1976. gada, tātad tai veltījis 35 sava mūža gadus. Likumsakarīgi, ka līdz ar jubilejas izstādi tika atvērtā arī Jāņa Kalnača monumentālā monografija „Rīgas dendījs un autsaiders Kārlis Padegs” (apgāds „Neputns”).

Abi šie lielie notikumi 4. novembra vēlā pēcpusdiena Mākslas mūzeja Valdemāra ielā pulcināja tik lielu interesentu pulku, ka atklāšanas ceremonijas laikā visi gribētāji nevarēja pat ie-spraukties visai šaurajās telpās. Tik daudz ļaužu izstāžu atklāšanā nekad iepriekš nav novērots, sacīja mūzeja ļaudis. Mākslinieki, kollekcionāri, daudzi ieteikī, prominenti cilvēki, bijušie un pašreizējie politiķi, pie-mēram, eksprezidents Valdis Zatlers ar kundzi Lilitu, bijusi kultūras ministre Sarmīte Elerte uzskatīja par nepieciešamu būtītā šajā nozīmīgajā Latvijas kultūras notikumā (Rīgas pilsētas galvu gan nerēdzēja).

Atklāšanu vadīja Latvijas Nacionālā mākslas mūzeja direktore Māra Lāce, raksturodama jubilāra izcilo lomu latviešu mākslā. Ľoti koncentrēti uzstājās jaunā kultūras ministre Žaneta

Jaunzeme-Grende. Savās bērnības atmiņas dalījās Kārla Padega brālēns Andris Padegs. Arī gleznotāja Džemma Skulme ir Padegu satikusi un izjutusi šīs personības vienreizību.

Baltā zālē šajā izstādē pārvērtīties līdz nepazīšanai. Ierastie baltie stendi pārkāsoti silti pēlēkos tonos, kas jauki saskanojas ar kolonnām. Uz tiem labi izceļas Kārla Padega gleznes, kuŗu nemaz nav tik daudz, un zīmējumi. Tik plaša mākslinieka izstāde līdz šim nav bijusi, atzina arī Māra Lāce, – puse darbu ir no mūzeja krājumiem, otrs – no kollekcionāriem. Apskatei izlikts teju viss, ko laiks paglābis no iznīcības. Un mēs iegrimstam pagājušā gadsimta 30. gadu atmosfārā ar tās šķērģiem un Jāņa Vintera dziesmām (no kuŗām jubilāram īpaši tuva bijusi viena – „Draugs, nevaicā”), ar tā laika frantiem un dāmām, cigarešu dūmiem un vīna izgarojumiem, ar sieviešu pielūgsmi un mīlestības alkām, flirtu un izaicinājumiem. Starpstāvā balti klāts gadiņš ar zīmi, ka tas šajā restorācijā ir rezervēts jubilāram, uz tā porcelāna kafijas tāsi, glāzīte un sarkana roze, – mēs viņu gaidām, bet jubilejas viesis neatnāks. Ir jau 61 gads, kopš viņš aizgājis uz neatgriešanos.

Kārla Padega izstāde ir zīmīga arī ar to, ka tā ir pēdējā pirms lielās mūzeja ēkas rekonstrukcijas, kas sāksies 1912. gada janvārā vidū. Nākamā izstāde tiks atvērta 2014. gadā, kad Rīga būs Eiropas kultūras galvaspilsēta.

Māris Brancis

MĀKSLA, KO NESKAR LAIKS

Tikai divas nedēļas oktobrī Agijas Sūnas galerijā Rīgā, dēla Andreja Stipnieka sarūpēta, bija skatāma Margaritas Stipnieces (1910–2010) gleznu izstāde, kas pērn mākslinieces 100. dzimšanas dienā bija redzama Talsos. Viņa laikam ir pirmā gleznotāja latviešu mākslā, kuŗa piedzīvo tādu apalu dzimšanas dienu, turklāt tik stipra, ka pati piedalās savā jubilejas izstādē. Diemžēl viņas šīs zemes ceļi drīz aprāvās, lai turpinātos citā saulē.

Maz ir mākslas cienītāju, kuŗi uz Talsiem devās īpaši aplūkot izstādi – mūsdienu ekonomiskajos apstākļos tas nenotiek bieži, tāpēc ir lielisks, ka arī rīdzinieki varēja iepazīties ar šo

gleznotāju un gūt kaut nelielu ieskatu viņas dailīradē.

Mākslinieci Latvijā iepazina jau pagājušā gadsimta 30. gados, kad viņa vēl nēsāja savu dzimtas uzvārdu Klēbacha un vēl nebija satikusies ar Latvijas armijas virsnieku Eduardu Stipnieku. Mūža lielākā daļa pagāja Austrālijā, kur tāpat daudz gleznos, tur māksliniece piedalījusies neskaitāmās izstādēs, gūdama ne tikai latviešu sabiedrības, bet arī vietējās mākslas dzīves apskatnieku un mākslas cienītāju atzinību. Viens no tiem reiz secināja:

„Viņas darbi ir ieguvuši mūžības rezonanci, un tos neskar laiks.”

Mūžība saglabā tikai tos dar-

Skats izstādē

bus, kuŗi nav nākuši pasaulei, komercijas mudināti. Margarita Stipniece negleznoja tikai nau-

das dēļ. Māksla bija sevis izteikšanās iespēja un droši vien arī tāpēc nepieciešama, lai saglabātu sevi kā personību un latvieti.

Diemžēl no izstādes vien nevar izsekot visam Margaritas Stipnieces radošās izteiksmes veidošanās procesam. Ekspōnēts gan viens pag. gs. 40. gadu pirmās putas pastelis „Māte ar bērnu”, kas atklāj, ka tā autore nāk no Valdemāra Tones loka, bet otrs vecākais darbs datēts ar 1967. gadu – „Zilā madonna”. Tas apliecinā, ka nojēs ļoti gař un visai sarežģīts dailrades celš – no gaismēnās bazēta tēlojuma līdz viduslaiku vitrāžas atrastam sev radniecīgam skatījumam. Krāsas sabiezīnātas, līdz galējai piestrēdzinātas ar iekšējo enerģiju un garīgo spēku. Tema gan palikusi tā pati – māte ar bērnu. Sieviete ir Margaritas Stipnieces lielākās daļas gleznu centrā. Citkārt viņas ir divas vai trīs, parasti apcerīgā noskoņojumā, nereti par kaut ko skumst. Prieks kaut kur paslēpies. Par to var vēstīt tikai košāku krāsu sa-

likumi.

Māksliniece glezno arī klusās dabas un aktus, bet nekad viņas uzmanības lokā nav ainavu, kurās ik dienas bija apkārt, dzīvojot Austrālijā. Margarita Stipniece kādā intervijā atzīstas:

„Es gleznoju telpā, strādājot pilnīgi izslēdzos no ārpasaules un tās ietekmes.”

Toties pasaules māksla viņu ir ļoti ietekmējusi. Jau pieminētais Valdemārs Tone, tikpat labi sa-manāma viduslaiku vitrāžu ie-tekme, kubistu atskaņas utt.

Pēdējos gados, kad Margarita Stipniece atkal dzīvoja vectēva mājā Saldū, viņas gleznes kļuva gaišas, gaismas piestarotas, ornamentāli krāsainas. Formu veido patrekna līnija, gleznu klāj ģeometriski laukumi, telpa pilnīgi atnesta. Tikai centrā palikusi sieviete, joprojām iegrīmusi pārdomās, vērpijot nebeidzamu domu pavedienu.

Laiks maina cilvēku, viņa uz-skatus, dzīvesveidu, tikai māksla paliek tā pati.

Māris Brancis

Trīs māsas

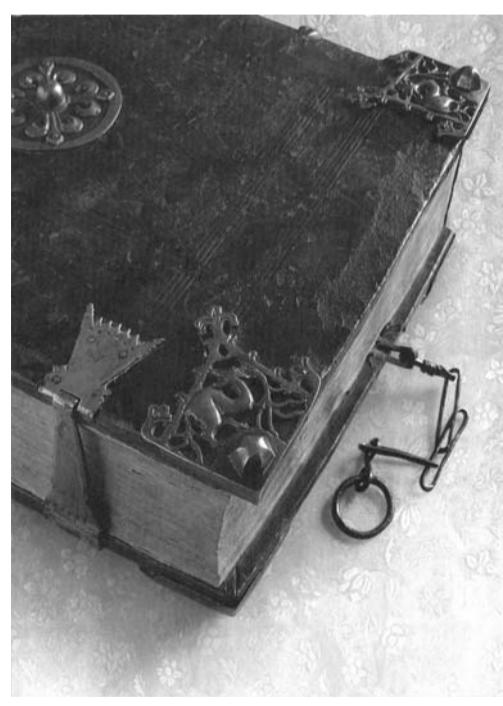

Zilā madonna

PIECU GADSIMTU UNIKĀLI LIECINĀJUMI

Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā atklāta izstāde „... ar kēdi, slēdžiem un apkalumiem”, kurā redzamas unikālas liecības – piecu gadsimtu (15. – 19. gs.) vēsturiski iesējumi no *Bibliotheca Rigensis* kollekcijas. Izcili izveidotā izstāde, kuŗas autore ir Aija Taimiņa, tika atklāta apvienotā Pasaules latviešu zinātnieku 3. kongresa un Letonikas 4. kongresa ietvaros. Ievērojamie viesi ar neviltotu apbrīnu vēroja tik veiksmīgi un konceptuāli skaidri izkārtoto, negaidītiem pārsteigu-miems piesatināto eksposīciju. Izstādi atklāja Akadēmiskās bibliotēkas direktore Venta Kocere, vēršot ārvastu un pašmāju apmeklētāju uzmanību uz retajiem eksposīcijas iesējumiem, kas glabājas Akadēmiskās bibliotēkas krājumā.

Atzinīgus vārdus par šo ne-parasto notikumu un tā rikotājiem, arī par izstādes autore A. Taimiņas devumu priekšla-sijumā teica akadēmīķis Jānis Stradiņš, arī mākslinieks Valdis Villerušs pauða apbrīnu par se-no grāmatsējēju augsto amata prasmi, apkalumu meistarū tālantu un izsmalcināto gaumi, kas sniedz vērtīgas liecības par senatnes grāmatnieku veikuma

kultūru. Vērtētājiem pievienojās arī izglītības speciālistu pārstāvē Baiba Rivža. Oficiālās daļas izskanā runāja izstādes idejas īsteno-tāja Aija Taimiņa, akcentējot retākos un vairāk pārsteidzošos *Bibliotheca Rigensis* krājuma darinājumus.

Lielā daļa seno iesējumu tapuši Vācijā, taču izstādē aplūkojami arī Nīderlandes, Anglijas, Poli-

jas, Čehijas, Francijas, Spānijas un Krievijas meistarū izcili darbi. Milzu folianti uzskatāmi par skaistākiem mākslas darbiem. Īpaši izceļas gotiskie iesējumi, kas iegūti no Rīgas klostēriem, un arī 15. gs. otrā pusē iespēstās grāmatas – inkunābulas. Tām ir smagnēji, ar ādu pārvilksti koka vāki, ko gredzno apkalumi un slēdzi. Eksposīcija uzmanību saista kēžu grāmatas (*libri catenati*); iespā-dīgās, gredzītās kēdes noturēja grāmatas uz slīpās pults.

Akadēmiskās bibliotēkas krājumā meistarū kaltas kēdes saglabājušās kādām septiņdesmit inkunābulām.

Vācijā Renesances stilā tapušos iesējumos skatāmi izcilāko Reformācijas laika personību portreti, visbiežāk M. Lutera atveids, un par to var pārliecināties arī izstādē. Eksposīcijā iz-vietoti arī krāšņi 16. un 17. gs. darinājumi, kas iegūti no ievē-rojamu vēsturisku personību

bibliotēkām. Viena no tām ir Polijas karala Sigismunda Otrā Augusta bibliotēka Krakovā.

Izstādes stendos aplūkojami arī dažādu papīru paraugi, kas lietoti grāmatu veidošanā. Se-višķi iesējumi bija 18. gs. izmantota zili baltais Hernhūtes raib-papīrs, no kuŗa darināja iesējumus, priekšlapas, arī futrālus.

Par ievērojamu vērtību izstādē izcelti Latvijas grāmatsējēju veidotie folianti. Rīgas pirmais slavenais grāmatiespiedējs bija Nikolaušs Mollins, kas pie savas ti-pografijas 17. gs. sākumā atklāja gramateikalu, kuŗā viņš pie-ne-ma darbā arī dažus grāmatu meistarus. Vairāki viņu darinātie izsmalcinātie, krāšnie sējumi bija paredzēti dāvināšanai.

Eksposīcijā redzami vairāki Rīgas 16. gs. beigu un 17. gs. sākuma meistarū veidotī gredz-numiesējumi, kas piederejuši Rīgas superintendantam Hermānim Samsonam, monētu kalējam Hinricham Vulfam, rāts-kungam Oto Kannem, – šo foliantu vākus rotā Rīgas ģerbonis zelta iespedumā. Ievērojams daudzums 18. gs. iesējumu tapuši kā dāvinājums Rīgas pilsētas bibliotēkai, tiem uz vāka iespiests ģerbonis vai bibliotēkas zīmogs. Pirma reizi mūsdienu Latvijas

grāmatniecības vēsturē ir tapusi tik apjomīga, zinātniski perfekti veidota izstāde, kuŗas autore – galvenā bibliotēkāre A. Taimiņa materiālus izkārtojusi tā, ka izstādes apmeklētāji var ne vien priečāties par seno grāmatsējēju, admīnu, kalēju, pergamentu un papīru gatavotāju meistarību, bet arī izprast, kā grāmatu ārveids ir mainījies atbilstīgi māks-las stiliem. Katrs izstādes vērotājs var pārliecināties, kā grāmatas izskatu ietekmējusi gotika, vēlā gotika, renesanse, manierisms, baroks, rokoko, klasisms, am-pirs, bidermeijers, neostils, jū-gendstils, Art Deco, funkcionālisms. Turklat eksposīcijā nojaušami arī vēsturisko iesējumu īpašnieku uzskati, attieksme pret lasīšanu, grāmatu saturu, arī viņu sociālais stāvoklis. Piemēram, zīda un samta triumfs bidermeijera stila darinājumos lie-cina ne vien par laikmetu, bet arī par sējuma saimnieka gaumi un interesēm.

Latvijā vēsturisko iesējumu pētniecība pagaidām ir tikai sākuma stadija, taču izstādes konceptuāla ievirze skaidri uzrāda bagātīgās pētījuma turpinā-juma iespējas šajā laukā.

Irēna Lagzdīna

PAR LATVIEŠIEM KRIEVIJĀ

Kirovas apgabala Slobodskā Raiņa mūzejmājā Latvijas vēstnieks Krievijas Federācijā Edgars Skuja un Kirovas apgabala gubernātors Nikita Belichs 3. novembrī atklāja izstādi „Latvieši Krievijā”. Svinīgajā sarīkojumā piedalījās Slobodskas administrācijas vadība, pilsētas galva un apgabala Kultūras departamenta vadība.

E. Skuja pasniedza dāvinājumu Raiņa mūzejmājas vadītājiem Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Raiņa un Aspazijas mūzeja un Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas – vērtīgas grāmatas un materiālus, kas papildinās Raiņa mūzejmājas Slobodskā krājumus.

Izstāde „Latvieši Krievijā” cikla “Latvieši pasaule” ietvaros veidota sadarbībā ar Latvijas Nacionālo Vēstures mūzeju un Latvijas Valsts vēstures archīvu un ir tapusi ar Latvijas vēstniecības KF atbalstu. Izstāde bija apskatāma Maskavā, Ārzemju literātūras bibliotēkā, šā gada jūnijā, tad tā ceļoja tālāk uz Kirovas apgabala brālu Vasņecovu vārdā nosauktu mākslas mūzeju Vjatkā, un ir plānots, ka pēc Raiņa mūzejmājas izstāde tiks nodota publikas

No kr.: brālu Vasņecovu vārdā nosauktā mākslas mūzeja direktore Irina Lubimova, Slobodskas pilsētas galva Jevgenijs Ričkovs, administrācijas pārstāvji - Margarita Lukina, Vladimirs Mikrukovs, gubernātors Nikita Belichs, Raiņa mūzejmājas vadītāja Žanna Žilina, Latvijas vēstnieks KF Edgars Skuja, vēstniecības KF kultūras atašēja Maija Bišofa, atašējs lauksaimniecības jautājumos Aivars Graudiņš, Konsulārās nodaļas vadītājs Uldis Simsons

apskatei arī citos Krievijas reģionos.

Izstādes eksposīcijā skatāmi materiāli par latviešu izcelošanu uz Krieviju 19. gs. otrā pusē un 20. gs. sākumā. Eksposīcijas autori dokumentos, fotografijās un dažādos izdevumos skaidro latviešu aizbraukšanas cēlonus,

cenšas rast atbilsti - vai izceļotāji, pūloties izrauties no nabadzības, meklējot taisnību, ko dod gara brīvība, sasnieguši, ko vēlējās. Tas ir stāsts par to, kā latvieši ie-dzīvojās svešās zemēs un centās saglabāt latvisku, par to, kā viņi kalpoja Latvijai un kā tautieši dzimtenē vērtēja viņu rosmes.

Raiņa mūzejmājas vadītāja Žanna Žilina izrāda Latvijas vēstniekiem KF Edgaram Skujam un Kirovas apgabala gubernātoram Nikitam Belicham mūzeja eksposīciju

Izstādē atsevišķa sadaļa veltīta latviešu grāmatniecībai Krievijā, īpaši izdalot ari latgaliešu grāmatniecību.

Izstādes konsultanti, tekstu un komentāru autori ir vēsturnieks Toms Ķikuts, grāmatniecības speciālisti Lilija Limane un Vies-turs Zanders. Izstādes kurātore un vizuālās konцепcijas autore - Velta Knikste.

Izstāde „Latvieši Krievijā” Slobodskā būs apskatāma visu novembri.

Sarīkojums bija ļoti plaši apmeklēts, bija ieradušies vairāku Kirovas vietējo plāssaziņas līdzekļu pārstāvji. Pēc izstādes atklāšanas vēstnieks un Kirovas gubernātors nolika ziedus pie Raiņa un Aspazijas pieminekļa. Slobodskas pilsētas galva pavadīja viesus ekskursijā pa pilsetu.

Maija Bišofa,
LR vēstniecības
kultūras atašēja

Piemini Abreni!

Beidzies sacerējumu konkurss latviešu jauniešiem "Piemini Abreni!"

Viens no sāpīgākajiem mūsu nesenās vēstures notikumiem ir sešu aprīņķa pagastu un Abrenes pilsētas atdošana Krievijai. Nožēlojamākais ir tas, ka Latvijas ziemeļaustrumu stūrā robežatika mainīta ar atjaunotās valsts vadības un Latvijas Satversmes tiesas lēmumu (pret balsojot vienai tiesnesei), neievērojot Latvijas Satversmes 77. pantu (noteikta tautas nobalsošana) un 1920. gada 11. augusta miera līgumu ar Krieviju. Netika ievērots arī tas, ka Abrenes aprīnkis ir bijis sensens latgaļu novads.

Lai rosinātu latviešu jaunatnes interesu par mūsu tautas vēsturi, 2009. gada pavasarī Latviešu

nacionālās apvienības Kanadā (LNAK) padomes sesijā tās locekle Ilga Breikša ierosināja rīkot konkursu „Piemini Abreni!”. Padome rezolūciju pieņēma vienprātīgi. LNAK valde konkursa rīkošanu uzticēja padomes un valdes loceklei Intai Purvai. Aicinājumā visu zemju latviešu jauniešiem bija norādīts sacerējumā pievērst uzmanību Abrenes novada senvēsturei, atklāt tās zaudēšanas apstākļus, veidojot personisk domu un viedokli par notikumiem Latvijas vēsturē saistībā ar Abreni.

Saņemtos sacerējumus vērtēja žūrija, kuri bija trīs LNAK padomes loceklī: jau minētās Ilga

Breikša un Inta Purva, kā arī vēsturnieks Jānis Mežaks. Saņemtie rakstudarbi liecināja par nopietnu iedzīlināšanos vēsturiskajos apstākļos. Konkursā bija paredzētas divas grupas: I grupā jaunieši no 14 līdz 17 gadiem (ieskaitot), II grupā no 18 līdz 24 gadiem. Lai gan konkursā bija izsludināts visās zemēs, kur dzīvo latvieši, diemžēl piedalījās tikai jaunieši no Latvijas. Abās grupās 1. vietai naudas balva bija Ls 1000, 2. vietai Ls 500, bet 3. vietai Ls 250. Astoņiem dalībniekiem piešķirā atzinības balvas, katru 100 latu apmērā.

Žūrijas vērtējumā I grupā 1. vieta ir Edgars Klētnieks no

Cēsim, 2. vieta – Kristers Zariņš Burtnieku novadā, 3. vieta – Kristaps Gruševs Balvos. II grupā 1. vieta ir Justīne Vernere Priekuļu pagastā, 2. vieta – Jānis Siliņš Smiltenē, 3. vieta – Rita Kaipšteina Līvbērzes pagastā.

Atzinības balvas saņems: Kristiāna Blūma (Jaungulbenes pagastā), Ilze Deguna (Gulbenes novadā), Diāna Grossa (Rīgā), Edmunds Gross (Rīgā), Evija Lapīna (Jēkabpilī), Lauma Sniķere (Indrānu pagastā), Sarma Skudra (Jaunannas pagastā) un Jānis Zvirgzdiņš (Vilķenes pagastā).

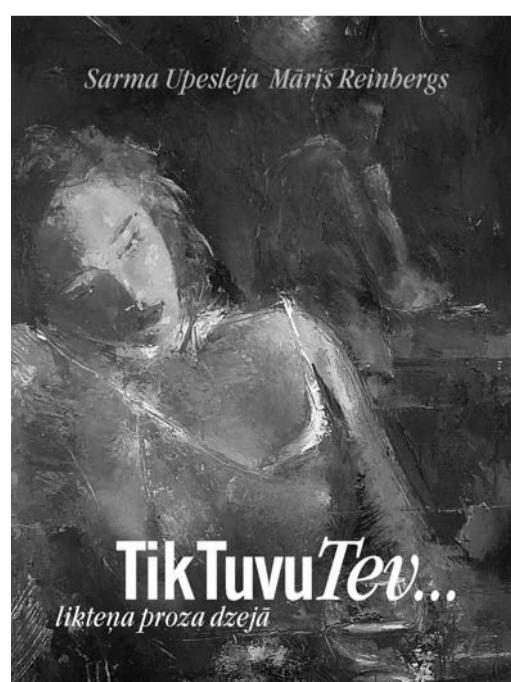
Passaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) pārstāvības Rīgā

un Latvijas Okupācijas mūzeja vadības sadarbībā konkursa dalībniekiem godalgas un balvas tika pasniegtas īpašā sarīkojumā 12. novembrī Latvijas Okupācijas mūzejā. Konkursa rīkotāji centīsies godalgotos sacerējumus publicēt latviešu presē.

Viena godalgotā dalībnieka darba nobeigumā citēti nozīmīgi Abrenes apvienības vadītāja L. Vizuļa vārdi: „Abrene nav tikai territorija vai sāpīgs zaudējums. Abrene ir Latvijas varasvīru un visu pilsoņu godaprāta un attieksme mērakla, attieksme pret Latvijas valsti un tās neatkarību.”

Jānis Mežaks

Latvijas dzimšanas dienā – literārs *deserts* dzejas cienītājiem

Latvijas Valsts proklamēšanas 93. gadadienai priekšvakarā – 15. novembrī – ceļu pie lasītājiem sāks divu latviešu dzejnieku – tukumnieces Sarmas Upeslejas un liepājnieka Māra Reinberga – kopdarbs jeb milestības marginālijas „Tik tuvu tev”. Šai lirikas ciklā lasītājs dialogu veidā varēs izsekot dzejas cīces un aktrises Birutas Skujenieces (*Dambekalne*, 1888–1931) un dzejnieka Jāņa Sudrabkalna (*Arvids Peine*, 1894–1975) traģiskajiem

likteņiem. M. Reinbergs iejuties dzejnieka J. Sudrabkalna izjūtās un pārdzīvojumos, uz ko viņam ar S. Upeslejas dzejas rindām atbild aktrise B. Skujeniecie.

Attiecības starp B. Skujenieci un J. Sudrabkalnu ir viens no traģiskākajiem un latviešu literātūrā daudz apcerētiem patiesiem milas stāstiem. Nenotikušas, neizdzīvotas attiecības, jo aktrise Mellužu dzelzceļa stacijā pāragri gāja bojā, bet dzejnieks pēc traģiskā notikuma lēnītēm ieslīga alkohola varā. J. Sudrabkalns pats šo nenotikušo milestību apcerējis ciklā „Klodijai” (*Liesma*, 1984).

Ikvienam dzejniekam šī grāmatīņa raisīs dziļi individuālās izjūtas un pārdomas.

Lāsma Ģibete

Visas Latvijā iznākušās grāmatas varat iegādāties pie lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu.
SIA „L. Grāmata”

Riga, Elijas iela 17, LV-1050
Tālr. +371 67223294
Tālrakstis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

NOVADU ZINĀS

„Dieva dārzs” 75 ceļu galapunktā

Turaidas mūzejrezervāts pašlaik ir tik populārs tūristu mērķis, ka grūti sameklēt vārdus, kuri Gaujas labā krasta citadelei piešķirtu jaunu, vēl nedzīrdētu vai neredzētu nokrāsu. Senais nosaukums Turaida tulkojumā no latviešu valodas nozīmē „Dieva dārzs”. Šogad to apmeklējuši jau gandrīz 200 000 viesu no 75 valstīm, turkāt gads nemaz vēl nav galā! Katrs latvietis vai novadnieks ceļu uz šo vietu iemīn individuāli, un, lai gribētos Turaidā būt, aicinājumu nekad nevar būt par daudz, jo pasaule ir pilna košu piedāvājumu un pamudinājumu.

Turaidā 4. novembrī notika gadskārtējā zinātniski praktiskā konference, kuļas galvenie klausītāji bija paši darbinieki, sadarības partneri, mūzejrezervāta atbalsta biedrība un novada intellektuālās pārstāvji. Tā kā dajlais veidojums – pils kopā ar Dainu kalnu – atrodas divu novadu teritorijā, zinātniskās sarunas nevarēja sākties bez abu novadu – Siguldas un Krimuldas - domes priekšsēžu Uga Mitrevica un Mārtiņa Ozoliņa labvēligajiem ievadvārdiem. Ari Kultūras ministrijas pārstāvē Gundegai Dreiblatei turaidiešus bija par ko uzslavēt: lai kādas esot viņu ierosmes un pasākumi, tie allaž iedvesmo!

Daba, vēsture un cilvēki – tie ir trīs valji, kuri pamatā mūzeja

Tradicionālais konferences dalībnieku kopējais attēls, šogad jaukā saulītē; esot bijušas reizes, kad snidzis sniegs vai sijājis lietus, taču fototattēls vienmēr tapis brīvā dabā, nekad ne telpās

darbības panākumiem. Šoruden durvis vēra Turaidas muižas pārvaldnieka vecā dzīvojamā māja pašā lielceļa malā. Kāda laime, ka mūzejnieku saime šo veco namu pratuši nosargāt no potenciālu saimniekot gribētāju – naudas „taisitāju” rokām! Juku laikos dzirdēti pavisam konkrēti komercprojekti – te jau varētu ierikot kādu viesu namu!

Vēsturnieki pētī un domā, restaurātori un celtnieki idejas iemūžina. Tie, kuriem Turaida ir ne tikai Dievu, bet arī cilvēku dārzs, vēlas īstenot vēl daudz

drosmīgu sapņu. Latvijas Universitātes Vēstures institūta darbiniece Ieva Ose klausītājiem uzvārā vīziju par Turaidas pils 16. gadsimta podiņu krāsnīm, kuļiecinieki ir vienīgi 8000 keramikas lausku. Ko pēc tā var sezināt? Izrādās, ļoti daudz: zinātniece kā liels bērns pacietigi lika kopā vēstures „puzli”, ļaujot mums ieraudzīt uz krāsns podiņiem uzgleznotos Bībeles tēlus, sava laikmeta varonus un nevaronus.

Netrūka pašmāju pētnieku referātu – Vija Stikāne stāstīja

par novada sieviešu grēcīgumu un tā vērtējumu aizgājušo laiku Temīdas svaros, Egils Jemeļjanovs informēja par muižas klaušinieku māju, kuļas atjaunošana patlaban uzskatāma gandrīz tikai par sapņu vīziju. Apmeklētāju centrs jau kādu gadu gan vairs nav nekāda vīzija. Tiesa, kamēr tā nebija, atlīka tikai sapņot, ka reiz

daudzajiem viesiem pie mūzejrezervāta vārtiem vairs nenāksies salt, lietū mirkt vai saulē karst, rindā pēc biļetes stāvot.

Par LU profesores Vitas Zelčes referātu „Latvijas sociālā atmiņa un identitāte” droši vien ilgas pārdomas būs gan vēsturniekim, gan parasti vēstures pētniekiem – memuāru lasītājiem.

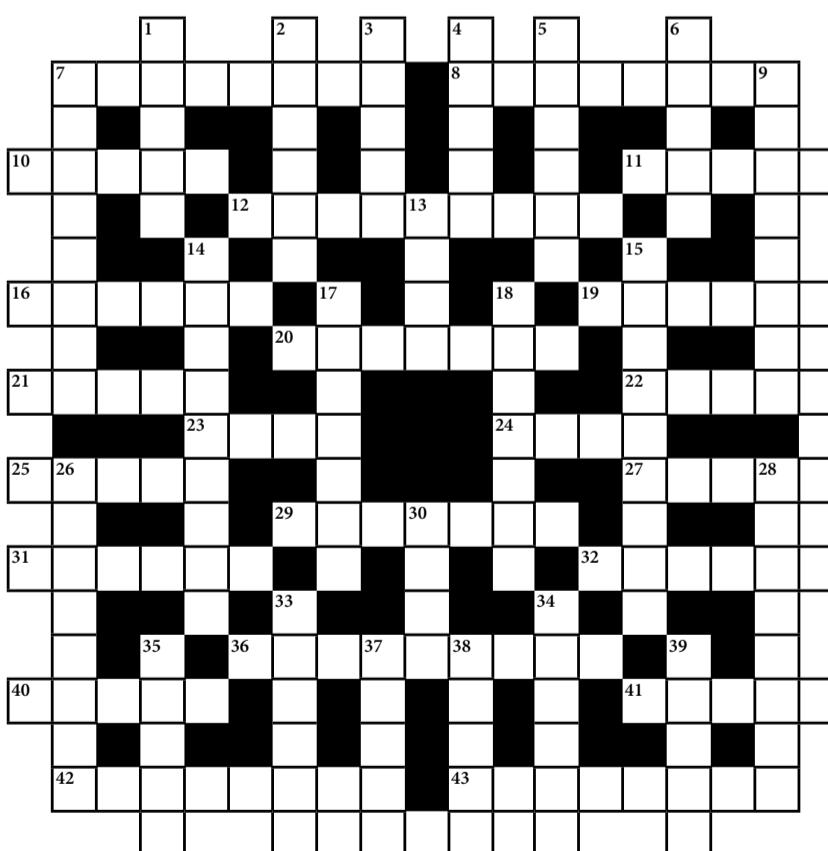
Turaidas mūzejrezervāta direktorei Annai Jurkānei, ilgus gadus savu saimi darbos vadot, nekad nav trūcis labu vārdu, pasakot paldies. Mūzikēt šoreiz bija aicinātas trīs dailas krimuldītes Mazurēvičas. Nudien, grūti bija atšķirt, kuļa māte, kuļas meitas: visas smuidras un slaidas, tautastērpu ne ar ko nepārspējamā daiļumā!

Visiem kopā dziedot „Še, kur ligo priežu meži”, kārtējo reizi varēju apbrīnot mūsu tautiesus un lepoties ar viņiem, kuri ar vienādu aizrautību šo dziesmu dzied gan Sibirijas Lejasbulānu latviešu ciemā, gan Melburnas latviešu nama pagalmā. Kur latvietis, tur viņa tauta un vēsture, tur atmiņas, kuļas ikviens spējam saglabāt un dot tālāk.

Anita Mellupe

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Kārlis Pētersons

42. Monarchu varas simboli. 43. Zemgaļu brīvības cīnu vadonis 13. gs.

Stateniski. 1. Diženās. 2. Piestātne laivām. 3. Neielis publicists apcerējums. 4. Suņu šķirne. 5. Zīditāju apmatojums. 6. Uztura režīms. 7. Italiešu komponists (1660-1725). 9. Dzelzceļa stacija posmā Rīga-Jelgava. 13. Nemākulīgs dzejolis. 14. Pasta vērtzsime. 15. Kaļakuģis. 17. Asa, vircota. 18. Ieprečēta radiniece. 26. Ezers Vidzemē. 28. Apaļas izbūves ar kupoliem. 30. Francūz rakstnieks (1810-1857). 33. Dāvanas. 34. Kārtulas. 35. Sievietes, kas runā nepatiesību. 37. Vārnu dzimtas putns. 38. Ľoti vājs. 39. Sporta veids.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 43 atrisinājums)

Līmeniski. 5. Aksioma. 6. Spināti. 9. Elektrons. 12. Resors. 13. Stops. 14. Smarža. 17. Strūkla. 18. Vaidi. 20. Skaņa. 21. Skalbes. 25. Sapals. 26. Vagās. 27. Iedaļa. 30. Lingvists. 31. Prātula. 32. Hantele.

Stateniski. 1. Apmale. 2. Lupīna. 3. Aktrise. 4. Stators. 7. Skonto. 8. Traps. 10. Protokols. 11. Smadzenes. 15. Sūknī. 16. Kalla. 10. Skrāpis. 22. Spektrs. 23. Vaigs. 24. Kaibala. 28. Pielit. 29. Atlass.

Līmeniski. 7. Nelieli, zvirbuļiem līdzīgi dziedātājputni. 8. Latviešu dzejniece (1865-1943). 10. Augstāko augu stubri ar lapām un pumpuriem. 11. Vijoles sastāvdaļa. 12. Valsts Centrālamerikā. 16. Iestādes, kas veic kreditoperācijas. 19. Formas tērpā uzšuvēs. 20. Viengadīgi krustziežu dzimtas augi. 21. Klejot cerībā kaut ko iegūt. 22. Vistvei-

dīgo kārtas putni. 23. Dievība latviešu mitoloģijā. 24. Vēju valdnieks sengrieķu mitoloģijā. 25. Siltzemju koks ar bezzaru stubbru. 27. Francūz gleznotājs (1780-1867). 29. Pamudinājums darbibai. 31. Mākslīgs matu veidojums. 32. Ierobežojums. 36. Sēklaugs, kam sēklaizmetri iešlēgti auglenīcā. 40. Nezāles. 41. Medicīnas instruments.

ZINĀS ĪSUMĀ

Lāčplēša dienas un Valsts neatkarības pasludināšanas svētku priekšvakarā Ogres valsts ģimnāzijā jau otro gadu notika erudīcijas konkursā vēsturē. Pērn skolēni iepazīna savu Vidzemes reģionu, šogad bija Latgales kārtā, turpmākajos divos gados pie sevis aicinās Kurzeme un Zemgale.

Lāčplēša dienā Oskara Kalpaka piemiņas vietā Airītēs tika kurts atmiņu ugunkurs. Piemiņas sarīkojumā piedalījās daudzi vīri, kas 1991. gada 11. novembrī Airītēs bija devuši zemessarga pirmo zvērestu.

Lāčplēša dienā Lestenē notika tradicionālais Lāpu gājiens – no Lestenes Tautas nama uz Lestenes Brāļu kapiem. Pēc gājiena Lestenes baznīcā koncertu sniedza kaimipiņi – vokālā grupa *Vocalica* no Jaunpils.

Liepājas uzņēmums *Lauma fabrics* kopā ar Italijas izšuvumu ražotājiem nodibinājuši kopuzņēmumu *Emme Latvia*. Italijas uzņēmums pieņēmis lēmumu daļu ražošanas pārcelt uz valsti ar zemākām izmaksām, turklāt nodrošinās ap 30 darba vietu.

Mācīties no Latvijas kļūdām un sasniegumiem – ar šādu nolūku Kuldīgā ieradās 17 dažāda līmeņa vadītāji no Moldovas un Polijas.

Tragiskā autoavarijā Alūksnes novadā bojā gājuši izcili Latvijas keramīki un paidagogi Sarma un Arvīds Pigozns. Par viņu ieguldījumu stāstīs keramikas darbi *Likteņdārzā* un atmiņas cilvēku sirdī.

Daugavpils Novadpētniecības un mākslas mūzejs par godu Lāčplēša dienai rīkoja patriotisku saietu „Gods kalpot Latvijai!”. Zemessardzes vīri stāstīja par militāro dienestu, demonstrēja kaļavīra ekipējumu un ieročus, notika Valsts robežsardzes Daugavpils pārvaldes kinologu paraugdemonstrējumi ar suniem.

Valmieras Kultūras centrā notika Latvijas Republikas proklamēšanas dienai veltīts svinīgs sarīkojums un svētku balle. Savukārt Valmieras mākslinieki pēc LR Konsulāta Pleskavā (Krievija) ielūguma sniedza koncertu Pleskavas kultūras centrā.

Balvos Lāčplēša dienā zemessargi, jaunsargi un iedzīvotāji pulcējās piemiņas sarīkojumā „Jūs sevi Latvijai devāt...” pie Latgales partizānu pulka kritušo kaļavīru kapiem, kur līdz ar patriotiskām uzrunām skanēja tautu vienojošā dziesma „Šeit ir Latvija”.

Līgatnes dabas taku iemītniekiem uz Latvijas svētkiem jau otro gadu sarūpētas ozolzīles - 500 kilogrami, kas būs laba ziemas barība mežacūkām, aljīniem, stirnām, lāčiem, staltbriežiem un vāverēm.

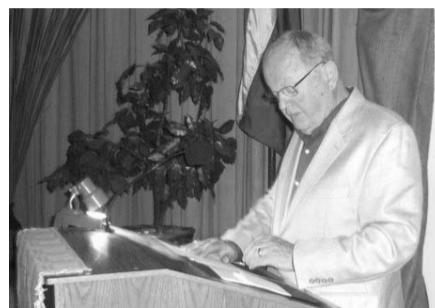
Smiltenes un Strenču novadā darba vizītē viesojās Vācijas pilsētas Drēzdenes Techniskās universitātes un Koksnes tehnoloģiju institūta zinātnieku grupa. Viesu mērķis ir veidot sadarbību ar Latvijas zinātniekiem, un viņi atzinīgi izteicās par meža nozares uzņēmumiem Vidzemē:

Trešā lielākā Latvijas piena pārstrādes uzņēmuma „Valmieras piens” 91,89 % akciju no A. Šķēlem pietuvinātās firmas “Privāto aktīvu pārvalde” iegādājies Krievijas uzņēmējs Jevgenijs Varovs. Šķēle izteicies, ka pievērsīsies piena lopkopībai, kam redz milzīgu potenciālu.

Īzziņas sagatavojušas M. Linde un V. Berkina

Mārtiņdiena atbraukusi

Mārtiņdienas, kas pēc latviešu ticējumiem ir rudens darbu noslēgums un ziemas sākuma diena, šogad St. Pētersburgas Latviešu biedrībā atbrauca tā laicigi – jau 5. novembrī. Tad arī Floridas latviešiem atsākās ziemas sabiedriskās dzīves sezona. Visi bija priecīgi atkal tikties pēc garās vasaras, jo nu ir laiks, kad Floridā atgriežas tie, kas bija bēguši no dienvidu vasaras karstuma, kā arī ierodas ziemelnieki, kuŗi meklē siltāku saulīti.

Juris Epermanis atklāj Mārtiņdienas sarīkojumu

Vakaru atklāja Latviešu biedrības priekšnieka vietnieks Juris Epermanis, kurš sniedza nelielu ieskatu Mārtiņdienas svītēšanā un paziņoja, ka šoreiz latvieši to

svīnē nedaudz atšķirīgi. Viņš iepazīstināja ar vakara viesi Kārli Vahšteinu, kurš savā laikā strādājis Latvijas Radio, un tagad atvedis uz Floridu filmu par leģendāro latviešu mūziķi, komponistu un dziedātāju Alfrēdu Vinteru. Filma videoformātā tika parādīta Mārtiņdienas svītētājiem, un tā uzjundija skatītājos jaunības dienu atmiņas, laikus, kad bija jāstatīj dzimtene Latvija. Filmā daudz visiem pazīstamu A. Vintera dziesmu ierakstu, kurām tā vien gribejās dziedāt līdzi.

Arī izloze nav raksturīga Mārtiņdienas svītēšanai, taču, kas gan tas būtu par sarīkojumu bez jautras izlozes. Tā šoreiz vērtīgais vinnests bija liels grozs, pilns ar dažadiem labumiem, kuru iegūt vēlējās katrs, diemžēl laimīgā loze tika tikai vienam.

Mārtiņdienas iekrīt laikā, kad raža novākta un visa kā diezgan, tāpēc galds jāklāj bagātīgs. Tad nu arī vakara saimnieces Māra

Prāvs un Mārīte Rubīns ar palīgiem bija pacentušās sarūpēt bagātīgas vakariņas. Mārtiņu zoss cepeša gan nebija, arī gailis nebija likts uz pannas, taču

Kārlis Vahšteins saņem pateicības ziedus

neatrūka ne gaļas, ne sutinātu kāpostu, ne dažādu piedevu. Arī saldumu mīlētāji nebija aizmirsti, pie kafijas katrs varēja izvēlēties cepumiņu savai garšai.

Un tad pie saviem darba rīkiem – mūzikas instrumentiem kērās Ilmārs Dzenis un Pēteris Ozols, lai ļautu visiem izkustēties dažādu deju ritmos. Ar dejošanu arī noslēdzās šie pirmie ziemas sezonas svētki.

Gundega Vilemsone

Zirgu skriešanās sacīkstes Klīvlandē

Azarta spēles ir noderīgas, ja varsagādāt ienākumus labdarības mērķiem. Klīvlandē notikušajās „zirgu skriešanās sacīkstēs” izdevās ienemt 5000 dolaru Gařezera. Ohajo latviešu apvienība (OLA) un Klīvlandes latviešu biedrība salīga amerikāņu sabiedrībā pazīstamo uzņēmumu L.S.I. Signature Shows, lai tas 8. oktobrī vaditu labdarības programmu *The Night at the Races*. Apvienotās draudzes nama zālē. Galvenā rīkotāja pienākumus uzņēmās Francis Bauers un tos arī teicami veica, jo viņam ir pieredze no iepriekšējā gada. Viņš jau bija saņēmis ziedojušus un pieteikumus, kas pārsniedza parēdžamos izdevumus, garantējot labu atlikumu. Francis izmantoja visus iespējamos sazināšanās līdzekļus sarīkojuma izsludināšanai. Publīka nāca, pie ieejas pā-

skatītāji var izvēlēties varbūtējo uzvarētāju un solīt. Zirgi skrēja uz lielā ekrāna, publīka mudināja un aplaudēja saviem favorītiem. Laimestus tūdaļ varēja saņemt, parasti tas bija 3 -15 dolaru. Pēdējā sacīkstē, pirms kurās atklātā vairāksolišanā ieņēma vairāk nekā 600 dolaru, laimētājs saņēma pusī. Bija iespēja laimēt arī citādā veidā: ja par 15 dolariem „nopirktais” zirgs uzvārēja, tā īpašnieks saņēma \$25, kaut arī pats nebija klāt.

Starp zirgu skrējiņiem varēja apskatīt „klusās izlozes” laimestus. Daži joti vērtīgi, piemēram, Jāņa Strautnieka piedāvātās gardēžu maltītes,

Baueru ģimenes gatavotais sacepums un apmešanās jaunās dzintaru kabīnē Gařezera; vēl J. Kalmītes glezna no Gařezera Klinklāva galerijas, viējā mākslinie-

vasārās mācās mūsu bērni un jaunieši, kur pavadām atvainājumus, piedalāmies sporta un kultūras sarīkojumos. Tur ieguldīts darbs un līdzekļi. Kurš gan varētu uzskaitīt Gařezera talciniekus un darbiniekus no Klīvlandes: sākot ar inženieri Eriku Ieviņu, kas pašos sākumgados ievilka elektrības vadus Dziesmu lejā un beidzot ar Vilni Kubulīnu, kas ziedo vasaras nedēļu nogales jauno ēku celšanai. Tad vēl saimniekpuši, nometnes un vidusskolas audzinātāji, skolotāji, virtuves strādnieki. Maija Grendze, Ilze Lāce un Māra Kaugura bijušas bērnu nometnes vadītājas, Jānis Kalnietis, mācītājs Laimdots Grendze, Arturs Rubenis, Zaija Kēlere – ilggadēji vidusskolas skolotāji, Zanda Bauere – sagatavošanas skolas vadītāja, skolotāja – Silvija Resne. Varam lepoties, ka tagadējā vidusskolas direktore Sandra Sipola dzimusi un uzaugusi mūsu pilsetā, arī Gařezera biroja darbiniece Māra Kore. Gařezera padomē vienmēr bijuši Klīvlandes pārstāvji, patlaban – Francis Bauers, Karina Hāznere un Jānis Strautnieks.

Klīvlandieši mīluprāt atbalsta Gařezeru, jo ar to gadu gaitā izveidojušas ciešas saites. Tur esam piedzīvojuši daudz skaistu, emocionālu brīžu. Mani vēl aizvien

Kurš zirgs ir jūsu favorīts?

Zirgi skrēja uz lielā ekrāna

deva 75 biletus. Ieradās ģimenes ar bērniem, seniori, jaunieši un vidējās paaudzes pāri. Tā kā daži no viņiem latviešu sarīkojumos nebija ilgi redzēti, viņu klātiene pati par sevi bija patīkams pārsteigums. Valdīja atkalredzēšanās prieks. To vairoja bagātīga dzērienu bufete un gardās uzkodas, ko piedāvāja jaunieši, Gařezera vasaras vidusskolas audzēknī.

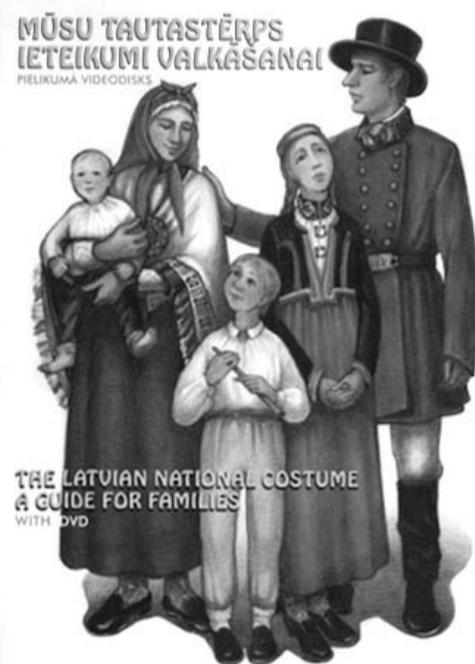
Sacīķu programma ir līdzīga istajām zirgu skriešanās sacīkstēm hipodromā. Pirms katra skrējiena

Mūsu tautastērps. Ieteikumi valkāšanai

ALA Kultūras fonda apgāds ar plašu latviešu sabiedrisko organizāciju un privātpersonu atbalstu izdevīs Lienas Kaugara grāmatu „Mūsu tautastērps. Ieteikumi valkāšanai”. Ilgi gaidīts un ļoti nepieciešams izdevums, it īpaši paaudzei, kas dzimus un uzaugusi ārpus Latvijas. Etnografiski nepareizu tērpā darinājumi Latvijā, kur sajauktas dažādu novadu tērpā īpatnības, krāsu saskaņojumi un nepiemērotu tērpā piederumu valkāšana, vairāk uzskatāms par pēcpadomju mantojumu. Latvieši Rietumos centūsies izkopt etnografiski reizu tautastērpu izgatavošanu, lai gan tautastērpu valkāšanai pievērsta mazāka uzmanība. L. Kaugara sniedz detālizētus un reizē latkoniskus ieteikumus, kas jāpatur prātā katram tautastērpa valkātājam: piemēram, „Latvietes nestāgā bez galvassegas, pie tautastērpa nevalkā auskarus, precētas sievas vainagus nevalkā, prievidi neesi ap kaklu utt.” Ievērojot šos norādījumus, esam cēlā uz etnografiski pareiza tautastērpa valkāšanu, taču katram novadam ir savas valkāšanas nianses, un par dažiem jautājumiem ekspertru vidū joprojām nav vienprātības.

Ieskatoties Latvijas izdevumos piemēram, E. Silinas „Latviešu tautas tērpā valkāšanas tradīcijas”, izdotā Rīgā 1991. gadā, redzam Vijciema sievas goda tērpā ar priekšautu, tas pats sakāms par Kārsavas, bagātīgi izšūto Gārsenes (Sēlija) un Vārkavas vairākās technikās rakstaini izšūto priekšautu ar knipelētām mežģīnēm. Mūsu kaimiņtātās priekšautas ir tautas tērpā sastāvdaļa, it īpaši Lietuvā, kur tas norāda uz sievietes stāvokli ģimenē. Latvijā priekšautu nēsāšana izzūd, taču to valkāšanas tradīciju pie goda tērpā ir ie-spējams atjaunot. Maz pētīts ir jautājums par to, cik „latviski pareizi” vīriem kreklu nesāt sasie-tu ar jostu virs biksēm. Zināms, ka vairākos Latgales dienvidu daļas pagastos, kā arī Ziemeļlatgalē tā darijuši ne vien krievu tautības iedzīvotāji, bet arī latvieši. L. Kaugara savā grāmatā šiem jautājumiem nepievēršas, jo izdevuma mērķis ir uzrunāt ASV un citviet ārzemēs dzīvojošu lasītāju, lai viņam būtu priekšstats par latviešu goda tērpā valkāšanas pamatprincipiem. Saprotamā kārtā katra izdevuma nodaļa ir latviešu un angļu valodā.

ASV dzīvojošas latviešu mākslinieces Lindas Treijas bagātīgi illustretās grāmatas pirmajā daļā lasāmi ieteikumi tērpā valkāšanai jauniešiem un pieaugušajiem. Otrajā daļā sniegti padomi vecākiem, lai viņu bērni valkātu etnografiski pareizus un vien-

THE LATVIAN NATIONAL COSTUME A GUIDE FOR FAMILIES WITH DVD

Maija Grendze

Dainis Mjartāns

Pļaujas svētki Nujorkas latviešu ev. lut. draudzes Salas baznīcā

Salas baznīcā 2. oktobrī notika Pļaujas svētku dievkalpojums, pēc tā dāmu komitejas darbinieces cienāja ar pusdienu, programmu bija sagatavojuusi Nujorkas tautasdeju kopa „Jumis”. Kopas vadītāja Silvija Ozola skatītājiem katru deju sīki raksturoja. „Jumis” pēc vasaras pārraukuma bija iemācījies sešas dejas – „Gredzentinš”, „Tec, laivīņa”, „Maģais dancis”, „Pāru deja”, „Šaine” un „Jūra, jūra”. Dažas dejas tika dejotas uz skatuves, citas zālē publikas vidū.

Skatītājiem visslielākais prieks bija par „Pāru deju”. Deju kopas dalībnieki uzaicināja dažus skatītājus mācīties dejot kopā ar viņiem. Starp šiem drosmīgajiem bija mācītājs Laris Saliņš, skolas pārzine Zaiga Kandela un citi. Isā laikā visi aicinātie iemācījās dejas solus un dejoja publikas priekšā. Skatītāji šo programmas daļu nosauca par latviešu „Dejo ar zvaigzni”, jo amerikāņu tele-

vīzijā ir ļoti iecienīts raidījums *Dancing with the Star*. Dāmu komitejas priekšniece Ilze Beiniķe visiem dejotājiem pasniedza puķes. Tie, kuršiem patīk dejot, aicināti nākt uz deju mēģinājumiem, lai varētu piedalīties Dziesmu svētkos Mīlvokos 2012. gadā.

Izlozē varēja laimēt duci grozu ar daždažādiem dāmu komitejas darbinieču sagatavotiem gardumiem. Deju kopas „Jumis” dalībnieki piedalījās izlozē, izsauca laimīgos numurus un izsniedza laimestus.

Ēriks Niedrītis

Nujorkas tautasdeju kopas „Jumis” dalībnieki dejoja Pļaujas svētkos Salas baznīcā.
Pirmā rindā no kreisās: Vija Garviņa, Amanda Ērģle, Kārlis Kirsis, Silvija Ozola, Inīta Kardodzo (*Cardozzo*); otrā rindā: Andris Krūmkalns, Ēriks Niedrītis, Jānis Semerikovs, Maikls Garvijs

LATVIEŠI KANADĀ

SVĒTKI RUDENS SAULES MIRDZĀ

Latviešu sabiedriskajā kultūras centrā Toronto notika Kanadas latviešu laikraksta Latvija Amerikā 60 gadu jubilejas svinības

Tājās bija pulcējušies 120 laikraksta izdevēju, darbinieku, līdzstrādnieku, atbalstītāju un apsveiceji. Viesi varēja iepazīties ar laikraksta pirmā numura un svētkiem veltītā jubilejas numura kopijām. Pēdēja lasāmi plašāki raksti par aizvadītajos gados paveikto, par pārvarētajām grūtībām un par rakstītāju dzili izjustu cerību, ka laikraksts pastāvēs vēl daudzus gadus. Lielā daļa lasītāju šo numuru jau bija saņēmusi pastā, arī Otavā un Montrealā. Tā bija Kanadas pasta un pastnieku dāvana. Varbūt, ka lielais un stilzētais „60” cipars bijis licis manīt, ka jārīkojas aši un jāsagādā pārsteigums.

Latvija Amerikā arvien vēl ir saukta par Daugavas Vanagu avīzi, jo tās tapšanā jau no paša sākuma bijusi iesaistīta šī latviešu kaņavīru organizācija, kaut gan šobrīd oficiālais izdevējs ir *Amber Press Publishers* (Dzintara Preses izdevniecība). Laikraksts vienmēr vispusīgi atspoguļojis DV veikumus, centenus un mērķus.

Svinības ievadīja solistes Linda Marutas dziedātas četras dziesmas klaviešu un ģitaras pavadījumā, tostarp Lolitas Ritmanes pirmā komponētā dziesma „Lie-tus līst manā pilsētā”. Šo toreiz 13 gadus jaunās komponistes sacerēto un komponēto dziesmu pirmo reizi 1975. gada 31. augustā duetā atskanoja Silvija Erdmane un Imants Mežaraups Pirmajos Latviešu jaunatnes dziesmu svētkos Montrealā. Linda Marutas sniegums iesildīja svētku dalībnieku sirdis.

Dr. prāv. emer. F. T. Kristbergs vadīja svētbridi. Viņš par piemēru bija izvēlējies evangelistu Lūku, kas jau savā laikā esot bijis žurnālists un piemetināja, ka pati Bibele esot sava veida chronika. Lūgšanā viņš izlūdzās Dieva svētību laikraksta vadībai, darbiniekiem, izdevējiem, lasītājiem, līdz-

strādniekiem un arī kritikiem. Izdevniecības vadītājs T. Kronbergs, atklājot svinības, atzina, ka laikraksts esot savā veidā novērsis asimilācijas briesmas.

Latvijas Valsts prezidenta apsveikuma vēstuli nolasīja sarīkuma vadītājs Arnis Markitants.

Redaktore Vita Gaiķe uzrunā teica, ka avīzes spēks bijis uzcītīgie tās līdzstrādnieki: mineapoliets Gundars Grīslītis (sports, tautiskās paražas), Arvīds Purvs (mūzikā), Dadzis (Dambergs, iknedēļas karikatūra 40 gadus), Ingriņa Viķsna (25 gadus redaktore), mākslinieks un fotografs Eriks Dzenis, gleznotāja Ita Ozols, tālākais viesis montrealietis M. Štāvers, visi fotografi, saimnieki (DV Kanadā un DV Toronto nodaļa), redakcijas darbiniece Ilga Breikša no Hamiltonas, kas ceļu uz Toronto mērojusi vairāk nekā 20 gadu un, protams, visi lasītāji.

LNAK valdes priekšsēdis Andris Ķesteris uzsvēra domu, ka visi kopā „mēs varam!”. Ingriņa Viķsna: „Spēks un vara ir vār-dam! Ticēsim gara spēkam!”

Varamnts Plūdons, sveicinādams no DV Kanadā atklāja, ka laikraksta priekšgājēja *Latvija Brīva Balss* iznākusi 2 gadus (kopš 1949. g.) un ka tā nopirkta par visizdevīgāko saimniecisko darījumu LA vēsturē – vienu dolaru!

Latviešu Preses biedrības Kanadas kopas vadītāja Inta Purva: „Laikraksts ir ne tikai ass zobens, bet arī Septītās lielvalsts dalībnieks, kas lieto pareizu latviešu valodu.”

XIV Latviešu Dziesmu svētku Kanadā rīcības komitejas priekšnieks Juris Ķenīš nolasīja humoristisku apsveikumu. Visvaldis Ozols pasniedza savas dzīvesbiedres Itas gleznu. Apsveikuma vārdus teica jaunatnes apgāda

„Cejinieks” vadītājs Guntis Liepiņš. Dr. V. Mileiko esot griezies pie zīlnieces un no tās uzzinājis, ka laikraksts iznākšot vēl otrs 60 gadus! Pavisam brīnumains bija pēdējais sveiciens, kuŗa teicēja ar \$12.50 precību sludinājumu bija dabūjusi vīru.

Cetras dejas dejoja bērnu deju kopa „Mēnēstiņš”. Tājā sevišķi braši danci veda mazie „kipariņi”. Latviešu kreditsabiedrības valdes priekšsēdis Valdis Vagners nodeva izdevniecības vadītājam T. Kronbergam un redaktorei V. Gaiķei milzu svinību klinēri. Sekoja pārrunu stunda. Un tad piecu stundu gařā pēcpusdienu bija pārgājusi, vakara tumsā pie debesīm atmirdzēja zvaigznes.

Gribas nobeigt ar personisku pārdzīvojumu. Ar smaidu sekoju visam, kas notika jaunajā Toronto sabiedrības ļaužu profilā, kūrā ir tik daudz pārmaiņu, un svinēju savu 65 gadu darbošanos latviešu presē. Mans ceļa gājiens sākās Memingenā bēglu nometnes ģimnāzijas žurnāla *Rita Blāzma* redakcijā 1946. gadā, Švābijā, Vācijā. Tājā mani ievadīja Dzīves mācības priekšmeta skolotājs, žurnālists un rakstnieks Hermanns Kreicers. Ziemeļamerikā mani skolotāji bija prasmīgie un ilggadīgie redaktori Kārlis Raibācs un Maksis Čulītis (Mārtiņš Dērums), bez viņu devuma mans gārais un raibais gājiens septītajā lielvalstī nebūtu bijis iedomājams. Bet tas jau ir cits stāsts. Biju bezgala priečīgs, ka varēju būt tik darbīgas preses ļaužu saimes vidū un atspiest roku uz 60 pastāvēšanas gadu ceļa rādītāja staba. Tas ir patiess brīnums manā dzīvē! Un nešaubos, ka līdzīgs pārdzīvojums bija parējiem šī sājēta dalībniekiem.

M. Štāvers

Lāčplēšu piemiņas diena Toronto

Toronto pensionāri 10. novembrī pulcējās Latviešu centrā godināt varonīgos cīnītājus par Latvijas neatkarību. Daudziem pie svārku atloka bija piesprausītas sarkana magone par godu Kanadas kritušajiem varoniem. Magoni kā piemiņas simbolu savulaik ierosināja Džona Makreja (John McCrae) eleģija *In Flanders fields (Te, Flandrijas laukos, magones zied / Starp krustiem, rinda pēc rindas...)*

Saietū atklāja sarīkojumu daļas vadītāja Liene Martinsone, ziņojot, ka apvienībā iestājusies jauna biedre – Velta Tirša. L. Martinsone arī pastāstīja, ka apvienības priekšniece Valija Briksne pārstāvēs apvienību kritušo kaņavīru piemiņas brīdi pie pieminekļa Saulainē 12. novembrī un Latvijas valsts dibināšanas dienas svinībās 18. novembrī piedalīties pensionāru koris „Rota”, svētku runu „Latvijas nākotne” teiks Latvijas goda konsuls Imants Purvs. L. Martinsone uzrunā atgādināja, ka 1919. gada 11. novembrī Latvijas armija atbrīvoja Rīgu, padzenot bermontiešus. Saietū apmeklētāji ar klusuma brīdi godināja tos, kuŗi atdeva savu dzīvību par dzimtenes brīvību.

Programmas turpinājumā Andris Lagzdiņš paklusas mūzikas pavadijumā parādīja filmu un stāstīja par savu celoļumu pa Vidusjūru 2008. gadā, kas sākās un beidzās Italijā. Vispirms bija iespēja apskatīt kuģa iekšieni, un to novērtēja tie skatītāji, kuri šādā braucienā nebija bijuši.

Kuģis piestājis parastajās tūristu vietās – Tunisijā, Marokā un Sardinijā, kur varēja apskatīt

13. gs. celto senpilsētu daļas. Šī laikmeta pilsētām raksturīgas šauras, likumotas ieliņas, lai aizstāvījiem tuvciņas vieglāk atvairīt iebrucējus. Māju apakšējos stāvos ielas pusē nav logu. Jaunāko laiku celtnēm ir logi, bet tie aizrestoti. Mājas galvenokārt krāsotas baltā vai zilā krāsā.

Gibraltārā no klints galotnes atklājās plaš skats: vienā pusē Vidusjūra, otrā – Atlantijas ūkeans. Tā kā šī vēl arvien ir britu karalistes teritorija, tās iespaids ir acīmredzams.

Atpakaļbraucienā gar Afrikas piekrasti kuģis piestājis Marokā, Kartagā un Sauda Arabijas Medinā, kas celta 16. gs. baroka stilā. Islamticīgajiem tā ir otra svētākā pilsēta. Afrikas ziemeļu piekrastē apmēram 98% iedzīvotājai ir islamicīgo. Relīģija viņiem aizliez attēlot dzīvas būtnes arī pēc to nāves, tāpēc nav gleznu un skulptūru, bet daudzo mošeju, minaretu un mūzeju sienas un griesti ir nosēgti grezniem, siki izstrādātiem ornamentiem. Apvienoto Nāciju organizācijas Pasaules kultūras mantojuma sarakstā iekļauti daudzi šo zemu vēstures pieminekļi. Tunisijā vien to ir veseli astoņi.

Kuģis vēl piestāja Sicilijā un tūristu iecienītajā Kapri salā, kur pirms gājiens bijis uz Sanmikelu apskatīt rakstnieka Aksela Muntas māju. Un tad – atpakaļ uz Italiju. Mazliet vairāk nekā pusstundas laikā pensiņārī bija izbaudījuši skaistu celoļumu.

da

Mūsu trimdinieku stāsts un Rietumkrasta latviešu izglītības centrs

Parasti rīta kafiju dzeļu restorānā *Continental*, tuvu Vašingtonas universitātei. Tur un arī manā darbavietā universitātē satiktie cilvēki

dzimuši gan Amerikā, gan Eiropā, Āzijā, Dienvidamerikā un Centrālamerikā. Mūsu sarunas restorānā vai darbā ir par politiku, brīvdienām, jaunākajām ziņām un mūsu bērniem.

Esmu asimilējies Amerikā, bet neesmu zudis Latvijai. Manas saites ar Latvijas radiem ir ļoti stipras. Galvenā saite ir kopējā valoda, kas ļauj man justies kā mājās, kad viņus apciemoju vai kļaujoju pa Jūrmalu ar Austrālijas radiem, apmeklēju Valku un aizlavos pāri Igaunijas robežai, lai redzētu vecāsmātes māju un apmeklētu ģimenes kapus. Vieštieji latvieši zina, ka esmu emigrants. Tas nojaušams no manas izrunas, apgērba un uzvešanās. Tomēr mani radi mani saista pie Latvijas, kaut zinu, ka viņu un mana dzīve ir atšķirīga.

Gan Latvijai, gan mums, trimdiniekim, ir sava vēsture, sava pieredze un sava stāsts. Kopība un atšķirība, ko es izjūtu, kas ietekmē un ko uzskatu par savīgu mūsu valodas un kultūras programmā Rietumkrasta latviešu izglītības centrā, ir mūsu trimdinieku stāsts.

Nesen apmeklēju Sietlas latviešu luterānu baznīcu. Mūsu mācītājas Dairas Cilnes birojā

redzēju Otto Ozola grāmatu ar nosaukumu „Latvieši ir visur: Pirmais latviešu globālais trileris!“ Pašķirstot šo grāmatu, pamāju vārdus: „Kopš devinpadzītā gadījuma beigām un visu divdesmito gadījumu latvieši apbrīnojami uzstājīgi parādās visur, kur vien notiek kaut kas svarīgs.“

Jā, latvieši ir visur!

Tas nav secinājums, kas sevišķi pārsteigtu, bet man tas bija nozīmīgs, jo lika atcerēties nesen lasīto grāmatu un apmeklējumu Tulalipu indiāņu kultūras centrā Merisvilā (Marysville), Vašingtonas pavalstī, š. g. 20. augustā.

Konstantīna Raudives romāna „Nolādētās dvēseles” lasīju par jauno Hermani Straumi, kas Otrā pasaules kara beigās bēga no Latvijas. Celā uz Drēzdeni 1945. gada 12. februāri viņš saitek savu bijušo iemīloto Rūtu, viņa ir precējusies ar Alfrēdu Skuju. Lasot šo stāstu, man bija jādomā par mūsu ģimeni, kā 1944. gada oktobrī atstājām Latviju, arī braucienu ar vilcienu cauri Drēzdenei. Dažas dienas vēlāk rietumu sabiedrotie pilsētu ar ugunsbumbām iznīcināja. Mēs bijām daļa no bēgļu straumes, kas plūda uz rietumiem, pirms padomju armija ienāca Vācijā.

Man pašam šķiet savādi, ka šīs atmiņa mani saista ar tulalipu indiāņu kultūras centra atklāšanu – *Hibulb Cultural Center*. Tajā iegājis, ieraudzīju lielu 1915. gada cīts fotogrāfiju. Tālāk ēkā ir garš gaitenis ar milzīgām ciedrkoka kolonnām un sijām. Gaitēja vienā pusē ir 10 000 kvadrātpēdu

kultūrvēstures-archeoloģijas spārns. Direktors Hanks Gobins raksturoja centru kā vietu, kur viņu jaunā paaudze varēs uzzināt savu vēsturi un kāda paredzama viņu nākotne. Šis ir viņu senču stāsts.

Tas mani pozitīvi ietekmēja. Mani ļoti ietekmēja tulalipu kopiena un tās priekšteči, kuri iecerēja un uzcēla centru, lai pastāstītu savu stāstu.

Kur ir mūsu stāsts? *Nordic Heritage* mūzejā 2008. gada 5. jūnijā atklāja izstādi „Latvieši: 50 gadu Vašingtonas pavalstī“. Izstādi noorganizēja latviešu-amerikāņu rokdarbnieču grupa „Baltās dāmas“. Tajā bija fotogrāfijas, audumi, mākslas darbi, rotas, tautas-

tēri, kā arī ziņas par vēsturi, dzīvi un sasniegumiem mūsu sabiedrībā pēdējos 50 gados. Izstādi slēdza 2008. gada 27. jūlijā. Tas mani pozitīvi ietekmēja. Mani ļoti ietekmēja tulalipu kopiena un tās priekšteči, kuri iecerēja un uzcēla centru, lai pastāstītu savu stāstu.

Kur ir mūsu stāsts? *Nordic Heritage* mūzejā 2008. gada 5. jūnijā atklāja izstādi „Latvieši: 50 gadu Vašingtonas pavalstī“. Izstādi noorganizēja latviešu-amerikāņu rokdarbnieču grupa „Baltās dāmas“. Tajā bija fotogrāfijas, audumi, mākslas darbi, rotas, tautas-

zaudēšanu. Vēlāk Latvijas vēsture bija daļa no „aukstā kārā“ starp ASV un Padomju Savienību. Latvijā palikušajiem sākās jauns drausmīgs laikmets padomju režīmā. Trimdiniekiem, kuri bija izkaisīti pa pasauli, sākās jauns cerību pilns laiks. 20. gadsimta Latvijas vēsture man pašam sadalījās daudzos vēsturiskos piedzīvojumu pavedienos: mana tēva, kas dienēja Latvijas armijā 1918. gadā un cīnījās par Latvijas neatkarību, manu radinieku, kuri 1944. gadā mēģināja izbēgt uz rietumiem, bet krievu armija viņus ielenca, un mums pārējiem, kuri atradām sev jaunas mājas Austrālijā, Kanadā, Rietumvācijā un ASV.

Kāpēc mums bija jāaizbrauc un jāpārdzīvo pēdējo kārā mēnešu chaoss, bāds, briesmas, kataklizma Drēzdenē un jāpievienojas bēgļiem, kuri virzījās uz rietumiem, tālāk no krievu armijas? Mums katram bija savi iemesli, un vairākus no tiem atklāja un saprata mana meita Marisa, izpētot, uzrakstot un nolasot referātu savas studenšu korporācijas Gundega loceklēm Rīgā 2005. gadā. Tas bija pētījums par izturību un elastīgumu, kam pamatā mana tēvoča vēstules, kuļas viņš rakstīja saviem vecākiem no Sibīrijas laikā starp 1946. un 1953. gadu. Viņu arestēja 1941. gada 15. jūnijā un nosūtīja uz Norilskas niķelraktvēm. Tāpēc mēs sākām grūto ceļojumu no Valkas cauri visai Latvijai uz Vāciju un vēlāk izceļojām uz ASV.

Jā, latvieši ir visur, un RKLIC ir mūsu pasaules stūrītis, kur varam stāstīt mūsu stāstu, runāt mūsu valodu un apzināties mūsu tautas mantojuma kopējos pavedienus.

Tas ir iemesls, kāpēc uzņēmos šo darbu.

RKLIC valdes priekšsēdis
Jānis Rogainis

Klīvlandē piemin Lāčplēšus

Laikposms no 1918. gada 18. novembrī, kad tika proklamēta Latvijas valsts, līdz 1919. gada 11. novembrim – Rīgas atbrīvošanai no iekarotāju karaspēka – ir viens no sarežģītākajiem Latvijas vēsturē. Tika pasludināta Latvijas neatkarība, bet valstī joprojām atradās vācu un krievu karaspēks. Tikai 1919. gadā, kad Latvijas Brīvības cīņu laikā iekarotājus padzina no Rīgas, kļuva skaidrs, ka valsts ir atgūvusi un nostiprinājusi savu neatkarību. Neatkarīgās Latvijas valsts armijas uzvara pār Rietumu brīvprātīgo armiju jeb tā saukto Bermona karaspēku bija izšķirīga, tāpēc, pieminot šo notikumu, 11. novembrī, Lāčplēšu dienā, tiek godināti Latvijas brīvības cīnītāji. Un ne tikai Latvijā, bet visā plašajā pasaulei, kur vien dzīvo latvieši.

Klīvlandē 11. novembra rīts šogad atnāca auksts un ar pirmo sniegu. Gluži kā pirms 92 gadiem, kad Rīgā beidzās izšķirīgas kaujas. Un, gluži kā tajos tālajos gados, latvju vīri ar degsmi sirdi stāvēja pie neatkarīgās Latvijas karoga un nolieku galvu pieminēja savus lāčplēšus. Viņi zina, kāda ir sajūta, kad sveši nāk atņemt sapni. Viņi zina, kā to nosargāt.

Daugavas Vanagu apvienībā šo dienu piemin katru gadu, un šo piemiņu nes līdzī nākamām pāaudzēm. Saulei mijoties ar sniega mākoņiem un spītējot ziemelim, Saulrietu kapsētas latviešu nodaļā

pie Latvijas karoga Daugavas Vanagu apvienības pārstāvji nolika vainagu brīvības cīnītāju piemiņai. Mācītāja Dr. Sarma Eglīte svētbrīdi aicināja godināt ikvienu, kas cīnījies par Latvijas brīvību, un mācīties no viņu piemēra, jo mēs esam tik sīksti, cik sīksti mūsos iesakņojusies tautas at-

diviem lāčplēšu kapiem, kuļus viņš jau iepriekš bija iespēju robežas apkopis. Nekad nebeigās rūpes par latviešu brīvības cīnītāju pēdējo atdusas vietu sakopšanu Klīvlandē, kur atdusas divi diženi lāčplēši: Igaunijas armijas 1. jātnieku pulka majors Valdo Tētsma un 9. Rēzeknes kājinieku

Mācītāja Dr. Sarma Eglīte un Kļivlandes DV apvienības priekšnieks Zigmunds Reineks

miņa. Artūrs un Ilga Rubeņi lasīja latviešu rakstnieku darbus – A. Egliša „Karavīrs“, V. Strēlertes „Karavīra atmodā“ un variācijas no A. Egliša kantātes „Dievs, Tava zeme deg“.

Ar Daugavas Vanagu dziesmu piemiņas pasākums kapsētā beižās. Pēc kopējām pudsienām DV apvienības sekretārs Vilmais Kukainis devās nolikt pukes uz

pulka leitnants Alfrēds Ēbelis. Trešais lāčplēsis, kas arī sava mūža nogali pavadījis Klīvlandē – Rūdolfs Vārna, 2. Cēsu kājinieku pulka virsleitnants – atdusas Brāļu kapos Katskiļos.

Viņi ir pildījuši savu misiju ar skaidru domu par brīvu un neatkarīgu valsti. Un šī brīvības cena ir bijusi augsta.

Anita Zvirgzde

ASV Valsts departamenta programma *Experience America* Latvijas vēstniekiem ASV Andrejam Pildegovičam un citu valstu vēstniekiem šoreiz sagādāja iespēju no 19. līdz 21. oktobrim apmeklēt Nuorleānas pilsētu Luiziānas pavalstī. Amerikas Valsts departamenta vadītājas Kaprisijas Marshallas (*Capricia Penavic Marshall*) vadībā ārvalstu vēstnieki iepazīstas ar dažādu Amerikas pilsētu vēsturi, uzņēmējdarbības iespējām un kultūru.

Latvijas vēstniekam Andrejam Pildegovičam lielu prieku sagādāja tikšanās ar izcilu latviešu mākslinieku un universitātes mācīspēku Auseklī Ozolu. Viņa sienas gleznojumi Luiziānas pavalstī ir labi pazīstami. Tikšanās laikā Auseklis Ozols pastāstīja par savu mākslinieka karjēru, kā

grantiem. Latvieši atrada ceļu uz ASV arī 19. gadsimtā. Lielāka grupa emigrēja 1905. gadā, bet vislielākā izklīšana pa pasauli notika pēc 1945. gada. Kā lai mēs to pastāstam? Kā lai saaužam kopā mūsu emigrācijas vēsturi un topošo literātūru, mākslu, teātra izrādes, mūziku un sasniegumus, kuļus mūsu bērni var izpētīt un atrast savu pierību? Vajadzīga jaunrade, lai mūsu nākamās paaudzes to visu izprastu, nepieciešams izvērtēt, kas ir svarīgs mums un mūsu bērniem un kā pārveidot mūsu izglītības programmu Rietumkrasta latviešu izglītības centrā, lai tai būtu mērķis un dzīvīgums.

Nāk prātā Egila Kalmes stāstītās viņa autobiografiskajā romānā „Pasaules vējos“ par lugu rakstīšanu un teātra izrādēm saviem cīņubiedriem bēgļu nomētnēs. Viņa mērķis nebija uzsvērt mūžīgo patiesību un atklāt to nogurušajiem kareivjiem un bēgļiem, bet gan izklaidēt un garīgi uzmundrināt, izmantojot mākslinieciskos izteiksmes līdzekļus, kādi piemēroti viņu dzīves apstākliem. Līdzīgi mēs varam izmantot mūsu trimdas pagātni un tās bagātos literātūras un mākslas krājumus, lai palidzētu uzmundrināt, pacilāt mūsu garu un radīt lepnumu, apzinoties, kas mēs esam, ko esam piedzīvojuši. Šķiet, tieši to Andris Ritmanis, Lolita Ritmane-Matsone un Alberts Legzdiņš vēlējušies atklāt dziesmus pēlē „Eslingenā“.

Jā, latvieši ir visur, un RKLIC ir mūsu pasaules stūrītis, kur varam stāstīt mūsu stāstu, runāt mūsu valodu un apzināties mūsu tautas mantojuma kopējos pavedienus.

Tas ir iemesls, kāpēc uzņēmos šo darbu.

RKLIC valdes priekšsēdis
Jānis Rogainis

Latvijas vēstnieks ASV viesojās Nuorleānā

Latvijas vēstnieks ASV Andrejs Pildegovičs (kreisā pusē) un Auseklis Ozols

arī par latviešu sabiedrību Nuorleānā apkaimē. Ar vēstnieku tika pārrunāta turpmāka Latvijas un Luiziānas pavalsts mākslinieku sadarbība, latviešu mūzikai piedalīšanās Nuorleānas džeza festivālā, kā arī iespējas atvērt Latvijas goda konsulātu Luiziānas pavalstī.

Latvijas vēstniecība ASV

SARĪKOJUMI UN DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

ARLINGTONA (VA)

- No 24. līdz 27. novembrim Amerikas latviešu jaunatnes apvienības (ALJA) kongress. Informācija: www.alja.org

BOSTONA (MA)

- 19. novembrī plkst. 2.00 Latvijas valsts dibināšanas 93 gadu atceres svinības Trimdas draudzes namā (58 Irving Street, Brookline, MA). Sarīkojumā tiks demonstrēta filma „Turpinājums Latvijai: Gunta Ulmaņa prezidentūras laiks”. Dalības maksas \$15; pensionāriem un studentiem \$10; kārta invalidiem ieeja brīva. Rīko Bostonas latviešu skola. Informāciju var iegūt, sazinoties ar skolas pārzini Krisīti Skari: krissskare@gmail.com

- 4. decembrī no plkst. 12.00 līdz 3.00 Bostonas Trimdas draudzes Ziemsvētku tirdziņš (58 Irving Street). Siltas pusdienas, daļamatiņiecības izstādājumi, rotas, grāmatas, Ziemsvētku kartītes, cepumi, piparkūkas u. c. Informāciju var uzziņāt, zvanot vai rakstot Katrīnai Veidiņai, tālr.: 978-697-0160, e-pasts: Veidinsk@gmail.com

CIEMS LATVIA

- 18. novembrī plkst. 1.00 Gaŗezera un tuvākās apkaimes latviešus ciema valde sirsniģi aicina uz Latvijas valsts dibināšanas atceres svinībām Gaŗezera Saulgriežu telpās, kur būs garīgā, laicīgā un kultūras programma; sadraudzībā pakavēsimies pie bagāti klātiem galdiem.

ČIKAGA (IL)

- 31. decembrī no plkst. 8.00 vakarā līdz 2.00 rītā Ciānas draudzes lielajā zālē (6551 W. Montrose Ave) Ledus balle un Jaungada sagaidīšana. Būs bagātīgs banketa galds, gards deserts, šampanieša tosts un laimesti. Deju mūzikai spēlēs iečienītā grupa Adam Žahl. Samaksājot līdz 1. decembrim, biļešu cena \$60 personai, pēc 1. decembra – \$70. Lūgums pažīnot par piedalīšanos, zvanot Rutai Priedkalnei-Zirnei, tālr.: 773-275-5273; čeks jāizraksta ar norādi Chicago Latvian Association un jānosūta Mārītei Plūmei: 6127 Plymouth St., Downers Grove, IL 60516. Visi mīli gaidīti!

DENVERA (CO)

- 19. novembrī plkst. 3.00 Kolorado latviešu kultūras centra 25 gadu jubilejas svinības. Izstāde un videofilmas par latviešu kultūru, atspirdzinājumi; varēs uzspēlēt novusu. Plkst. 6.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums; programmā: Valdas Lēvensteinas stāstījums par Likteņdārza tapšanu Latvijā, filmas izrāde un vakariņas, dalības maksas \$20, studentiem \$10.

- 3. decembrī no plkst. 10.00 līdz 3.00 un 4. decembrī no 11.00 līdz 2.00 Ziemsvētku tirdziņš Kolorado latviešu Kultūras centrā (10705 West Virginia Ave., Lakewood, CO), tālr.: 303-986-5337 vai 303-424-4442.

DETROITA (MI)

- 4. decembrī Ziemsvētku tirdziņš (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI).

FILADEFIJA (PA)

- 3. decembrī no plkst. 12.00

dienā līdz 6.00 vakarā Ziemsvētku tirdziņš Filadelfijas Brivo latvju biedrības telpās (531 North 7th Street Philadelphia, PA 19123). Apmeklētājiem būs iespēja iegādāties baltiešu rotas, grāmatas, kartītes, kalendārus, mūzikas tvartus, Ziemsvētku rotājumus, rokdarbus un latviskus gardumus: piparkūkas, pīrāgus, maizi, kūkas, konfektes u. c. Aicinām iegriezties un pāest latviskas pusdienas, nogaršot latviešu alu, izmēģināt laimi izlozē. Plkst. 1.30 bērnu luga „Mēnesnīcas nakts”. Visi laipni aicināti. Ieejas maksa \$1.

• 6. decembrī plkst. 11.00 Filadelfijas pensionāru kopas saīsts Brīvo latvju biedrības telpās. Programmā valdes ziņojumi, nākotnes darbība, pārrunas par jaunākajiem notikumiem, dzimšanas atceres dienu svinēšana, kafijas galds. Pēc saīsta par neielu samaksu izrādis videofilmu „Nesalauztie” par nacionālajiem partizāniem.

• 17. decembrī plkst. 12.00 pensionāru Ziemsvētku eglīte Brīvo latvju biedrības telpās. Būs svētbrīdis, dzejoļu lasījumi, dziedāsim Ziemsvētku dziesmas, apmainīsimies ar dāvanām (ieteiktā līdzīgumā dāvana vērtība – ne vairāk kā \$5) un kopā paēdīsim pusdienas (viesiem \$5) Gaidīti visu vecumu viesi!

GRANDRAPIDI (MI)

• 4. decembrī pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 10.00, Ziemsvētku sarīkojums (504 Grand Ave., NE Grand Rapids, MI 49503), tālr.: 616-454-8012.

KALAMAZŪ (MI)

• 20. novembrī pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 10.00, Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums latviešu centra telpās (100 Cherry Hill Drive, Kalamazoo, MI 49007).

• 3. decembrī no plkst. 10.00 līdz 4.00 Apvienotās ev. lut. draudzes Ziemsvētku tirdziņš Latviešu sabiedriskā centra telpās. Būs siltas pusdienas, iespēja nosotografēties ar Ziemsvētku vecīti, nogaršot mājās ceptus gardus cepumus, iegādāties Ziemsvētku dāvanas.

KLIVLANDE (OH)

• 20. novembrī Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums (15120 Detroit Avenue Lakewood, OH 44107).

• 27. novembrī Ziemsvētku tirdziņš.

LOSANDŽELOSA (CA)

• 20. novembrī plkst. 1.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums latviešu namā (1955 Riverside Dr., Los Angeles Ca 9003903704), runu teiks Latvijas vēstniecības ASV vēstnieka padomniece ekonomiskajos un politiskajos jautājumos Vineta Mekone.

• 11. decembrī Ziemsvētku tirdziņš latviešu namā.

• 18. decembrī Ziemsvētku eglīte latviešu skolā.

DKLB informācijas tālr.: 323-663-6267. DK LB Informācijas biletens tīmekļi: www.biletens.com

MILVOKI (WI)

• No 18. līdz 20. novembrim Tautību svētki State Fair telpās. • 1. decembrī plkst. 11.00 pen-

sionāru biedrības eglīte latviešu namā (8845 W. Lynx Ave. Milwaukee, WI 53225); plkst. 6.00 piparkūku cepšana kopā ar jauniešiem.

• 18. decembrī plkst. 11.00 latviešu namā svētbrīdis latviešu un angļu valodā, piedalisies bērni. Draudzes un Milvoku plkv. O. Kalpaka skolas Ziemsvētku sarīkojums ar bērnu priekšnesumiem.

MINEAPOLE (MN)

• 18. novembrī plkst. 7.00 vakarā Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums latviešu draudzes nama lielajā zālē (3152 – 17th Ave. S., tālr.: 612-722-4622). Svētīku runu teiks bijušais vēstnieks vairākās valstīs un Baltijas valstu padomes priekšsēdis Dr. Valdis Krastiņš. Koncertā dziedās Mineapoles-St. Paulas latviešu ev. lut. draudzes koris un tautasdziesmu ansamblis „Teiksma”. Būs kafijas galds. Dalības maksas vismaz \$8 ziedojuši, bērniem un skolēniem ieeja brīva. Rīko DV apvienība Minesotā, katoļu kopa un Latviesu organizāciju apvienība Mineapolē. Visi laipni lūgti piedalīties.

• Uīvja Alberta fotoizstādē atvērta galerijā ICEBOX Quality Framing & Gallery (1500 Jackson Street NE #443 Minneapolis, Minnesota USA 55413). • 3. decembrī no plkst. 12.00 līdz 3.00 Ziemsvētku tirdziņš.

NUJORKA (NY)

• 19. novembrī plkst. 2.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres svinības Jonkeru baznīcā (254 Valentine Lane, Jonkers, NY). Svētīku uzrunu teiks XIV Dziesmu svētīku Kanadā vicepriekšsēdis un mūzikas nozares vadītājs Juris Keniņš. Koncertā čellists Juris Keniņš un pianiste Gunta Plostniece atskaņos latviešu komponistu skaņdarbus. Pēc programmas sadraudzības pēcpusdiena baznīcas lejas zālē; būs uzkodas un dzērieni. Pasūtinot bilietes līdz 11. novembrim, dalības maksas \$25; sarīkojuma dienā – \$30; bērniem līdz 14 gadu vecumam un latviešu skolas skolēniem ieeja brīva; labvēlu bilietes – \$75. Bilietes pasūtināt, rakstot Imantam Kalniņam (42 Hackensack Street, Wood Ridge, NJ 07075)

un pievienojot sev adresētu aploksni ar samaksu (čeki izrakstāmi ar norādi Council of American Latvians Orgs. of N.Y., Inc.). • 30. novembrī plkst. 7.30 Latvijas Nacionālās operas ģildes rudens labdarības koncerts Jonkeru baznīcā (254 Valentine Lane, Yonkers NY 11705). Latvijas Nacionālās operas tenors

Andris Ludvigs dziedās latviešu un klasisko operu ārijas. Pēc koncerta Lustras zālē tikšanās ar mākslinieku. Būs izloze. Ieejas karte \$25 (koncerta dienā \$30), studentiem \$15, bērniem un skolēniem līdz 16 gadiem ieeja brīva. Labvēlu ieejas karte \$60; lūdzu pieteikties un saņemt līdz 28. novembrim, lai var rezervēt vietu. Maksājumi jāsūta: LNOG c/o Andris Padegs 2 Merry Hill Road, Poughkeepsie, NY 12603-3214. Čeku izrakstīt: Latvian National Opera Guild, Inc. ar norādi, ka tas ir 30. novembrī koncertam. Informāciju iespējams iegūt, zvanot vai rakstot Aijai Pelsei, tālr.: 516-319-9491, e-pasts: ajap@yahoo.com

• 3. decembrī no plkst. 12.00 līdz 4.00 vanadžu Ziemsvētku tirdziņš DV namā Bronksā (115 West 183rd Street). Varēs izmēģināt laimi izlozē, iegādāties latviskas dāvanas: rotas, keramiku, grāmatas, kartītes, kalendārus, mūzikas tvartus, dažādus gardumus: piparkūkas, putraimdesas, pīrāgus, zirņus, medus, rupjmaizi, Laimas šokolādi, šprotes u. c. produktus no Latvijas. Lejas stāvā siltas pusdienas, darbosies bārs, kafijas un cepumu galds. Svētīku mūziku atskaņos Ilona Kudiņa no Bostonas. Visus laipni ielūdz Nujorkas vanadzes.

4. decembrī pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 10.30 Salas baznīcas telpās (4 Riga Lane, Melville NY) Ziemsvētku tirdziņš, kurā varēs iegādāties Salas dāmu komitejas gatavotos gardumus – piparkūkas, pīrāgus, rudzu maizi, dzeltenmaizi, putraimdesas, jāņusieru, galertu; būs arī pelēkie zirņi, Laimas šokolāde, grāmatu un daļamatiņiecības galds, siltas pusdienas, izloze.

PRIEDĀINE (NJ)

• 18. novembrī plkst. 2.00 Latvijas valsts proklamēšanas 93 gadu atceres sarīkojums (1017 Highway 33 East, Freehold, NJ 07728). Svētīku runu teiks čellists, diriģents un komponists Juris Keniņš. Svētīku koncertā latviešu komponistus darbus atskaņos čellists Juris Keniņš un pianiste Gunta Plostniece. Pēc koncerta saviesīgs vakars un siltas pusdienas. Ieeja \$25. Informācija: www.priedaine.org

• 3. decembrī plkst. 2.00 Saginava latviesu klubā dāmu rīkotais Ziemsvētku tirdziņš draudzes sabiedriskajās telpās (128 Elm Str.) Varēs iegādāties gardumus un Ziemsvētku dāvanas; pakāvēsimies pie tases kafijas.

SAGINAVA (MI)

• 3. decembrī plkst. 2.00 Saginava latviesu klubā dāmu rīkotais Ziemsvētku tirdziņš, piedalisies pianists Vladimirs Hohlovs, radot Ziemsvētku noskaņu. Būs siltas pusdienas, varēs iegādāties maizi, pīrāgus un citus gardumus; būs manu izloze. Dalības maksas \$5.00 ziedojušas.

• 6. decembrī plkst. 11.00 biedrības valdes sēde.

• 17. decembrī plkst. 2.00 biedrības namā Ziemsvētku eglītes sarīkojums, ieradīties Ziemsvētku vecītis, būs mūzikāli priekšnesumi, varēs dabūt atspirdzinošus dzērienus un kafiju, uzskodas jāņem līdzi grozījós. Ieejas ziedojušas vismaz \$5.00.

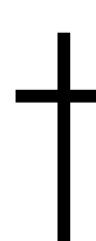
(Turpināts 21. lpp.)

Dieva mierā aizgājusi mūsu milā draudzene un ilggadējā sabiedriskā darbiniece

**HELĒNA HOFMANE,
dzimus NUKŠA**

Dzimusi 1931. gada 17. jūnijā Pildā, Latvijā, mirusi 2011. gada 22. oktobrī Los Angeles, Kalifornijā

Cienā un mīlestībā
DIENVIDKALIFORNIJAS LATVIEŠU SABIEDRISKĀ CENTRA VALDE

Saginavas draudzes jubileja

Saginavas latviešu ev. luterānu draudze nosvinēja savu 60 gadu pastāvēšanas un darbības jubileju ar dievkalpojumu 2011. gada 16. oktobrī. To vadīja archibīskaps Elmārs E. Rozītis un mācītāji Leons Viķsne un Roberts Franklins. Dievkalpoju mu kuplināja Trejpilsētu ansamblis ar trim dziesmām.

koris, izglītības palīdzības fonds, svētdienas kola; tika noturētas Bibeles stundas, rīkoti referāti, koncerti, priekšlasījumi. Draudzes skaitam samazinoties, tagad dievkalpojumi notiek vienu reizi mēnesī. Vasarā notur kapu svētkus draudzes kapu nodalījumā.

16. oktobra dievkalpojumā

Priekšā no kreisās: Lija Wendt, Kaija Browne, Maija Wendt, Alissa Ware, Krista Ware, Drake Browne. Aizmugurē no kreisās: māc. Roberts Franklins, arch. Elmārs E. Rozītis, māc. Leons Viķsne

Saginavas draudze tika dibināta 1951. gada 29. decembrī. Šajos gados draudzi ir pakalpojuši pieci mācītāji. Pirmais bija māc. A. Piebalgs, kurš kalpoja 33 gadus. Pēc tam māc. Lapīnš, māc. Viķsne, māc. Petrevics. Tagad drauzdi apkalpo māc. Roberts Franklins.

Saginavas draudzei ir sava baznīca, ko nopirka 1966. gadā. Agrākos gados draudzes aizgādībā darbojās jaunatnes pulciņi, skautu un gaidu vienības,

archibīskaps Rozītis ievadīja Saginavas latviešu luterānu draudzes iesvētāmo klasi iesvēties mācībā. Vecvecāki un vecāki atbalstīja savus 6 mazbērnus un bērnus, pieci no kuriem ir kristīti draudzes locekļi un viens vēl tiks kristīts. Iesvētāmā klase apsolījās apmeklēt dievkalpojumus un veikt uzdotos iesvēties mācības darbus. Vieni gatavojas savām iesvētībām 2012. gada oktobrī.

Vija Āriņš

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

ZIEMSVĒTKU TIRDZINĀŠ
Salas baznīcā, 4 Riga Lane, Melville NY

Svētdien, 4. decembrī
Dievkalpojums 10:30 no rīta

Sekos pusdienas, izloze un tirdzīnāš
Pārdosim piparkūkas, pīrāgus, rudzu maizi,
dzeltenmaizi, putraimdesas, pelēkos zirņus,
Jāņu sieru, galertu, Laimas šokolādes.

Apskatiet
Trimdadimbooks.com
Interesantas, lietotas grāmatas latviešu valodā
Galvenokārt trimdā izdotas
Literatūra, vēsture, folklorā un vēl!

SARĪKOJUMI UN DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 20. lpp.)

- 31. decembrī plkst. 9.00 biedrības namā Jaungada sagaidīšanas sarīkojums (ar grozījumiem). Mūzikai atskānos Ilmārs Dzenis. Dalības maksa vismaz \$15.00.

- Biedrības bibliotēka atvērta katra mēneša pirmā pirmadienā no plkst. 5.00 līdz 7.00; bibliotēkā ir gan grāmatas, gan video-leentes. Izziņotās videofilmu izrādes atceltas, izrādes atkal sāksies 2012. gada janvārī.

VAŠINGTONA (DC)

- 19. novembrī plkst. 2.00 Latviešu organizācijas Vašingtonā, DC, aicina uz Latvijas Republikas proklamēšanas 93. gada dienas sarīkojumu (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121). Svētku runu „Prieks par latviešu jaunatni” teiks Elisa Freimane; dejos tautadeju kopa „Namejs”. Dalības maksa par vismaz \$15 dolaru ziedoju, ALJAs biedriem \$10, skolēniem ieeja brīva. Atlikums Garezera Vasaras vidusskolai un ALJAs kongresam Vašingtonā, DC.

- 4. decembrī Ziemsvētku tirdzīnāš.

VILIMANTIKA (CT)

- 20. novembrī pēc Vilimantikas un Mančesteras latv. ev. lut. draudzes kopēja dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 12.00, baznīcas lejas zālē (76 Windham

VESELĪBAS APDROŠINĀŠANA

uz īsu vai ilgāku laiku
LATVIJAS CIEMIŅIEM
CELOTĀJIEM UZ ĀRZEMĒM
Zvaniet:
RESNICK & ASSOCIATES
800-324-6520

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI UZ LATVIJU

Likmes: līdz \$100 - \$20
no \$101 līdz \$500 - \$25
virs \$500 - \$25 plus 3% no summas
virs \$500. Summas nododam
ASV dolāros. Piegāde Rīgā \$11,
ārpus Rīgas \$0.40/km, min. \$19.
Piegādājam summas līdz \$1000.

Kārtojam nodoklu un citus maksājumus Latvijā!

Lūdzu nosūtiet vēstuli ar sūtītāja
un saņēmēja vārdu, adresi, telefona
numuru un norādījumu par
summu kopā ar čeku rakstītu uz:

Baltic Financial Services

19 N. Mountain Ave.,
Montclair, NJ 07042-1810

Lūdzu zvanīt Kristīne
(973) 746-3075

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Pārsūtām mašīnas, pers. mantas, komerckravas
paciņas pa gaisu vai jūru uz un no Latvijas!

Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai
arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājaslapā: www.lasl.com

Rd., Willimantic, CT) Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums, runu teiks Vaira Paegle.

- 3. decembrī no plkst. 9.00 līdz 2.00 dāmu komitejas rīkots Ziemsvētku tirdzīnāš (76 Windham Road), kur varēs iegādāties latviskus rokdarbus, keramiku, rotas, mūzikas tvartus, kā arī dažādus gardumus: tortes, pīrāgus, piparkūkas u. c. Siltas pusdienas no plkst. 11.00. Visi sirsnīgi aicināti.

DIEVKALPOJUMI

- **Bostonas latv. ev. lut.** Trimdas dr. (58 Irving St., Brookline, Ma 02445) dievk.: **20. nov.** plkst. 11. mirušo pieņimas dievk. ar dievg.; plkst. 2.00 svecīšu svētbrīdis Getzemane kapseitā. Adventa pirmās svētd. dievk. ar dievg. **27. nov.** plkst. 11.00. Māc. J. Mazura.

- **Bukskauntijas un apk. ev. lut. dr.** 20. nov. plkst. 2.00 Kvēkertaunā Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums, runu teiks Vaira Paegle.

(Turpināts 22. lpp.)

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS
Stipriniet latviešu tautas nākotni,
rūpējoties par savu un
tuvinieku veselību.

IZDEVĪGI APDROŠINĀJUMI:

- » Medicare papildapdrošinājums
- » Apdrošinājums viesiem no ārzemēm
- » Starptautisko ceļojumu apdrošinājums
- » Papildus veselības apdrošinājums
- » Veselības apdrošinājums
- » Dzīvības apdrošinājums
- » Zāļu plāns (Rx)

LRFA
SINCE 1952

T 215.635.4137

info@LRFA.org www.LRFA.org

Mūžībā aizgājusi mana mīlā sieviņa

RASMA MEDNIS ŠTERNS

Dzimusi 1950. gada 16. jūnijā Vācijā,
aizgājusi 2011. gada 14. oktobrī Nujorkā

Vienu mīlā piemiņā vienmēr paturēs

ALVIS ŠTERNS

RADI UN DRAUGI AMERIKĀ UN LATVIJĀ

Vedat mani dziedādami,
Nevedat raudādami.
Lai iet mana dvēselite
Pie Dieviņa dziedādama.

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 21. lpp.)

• Dienvidfloridas latv. ev. lut. dr. (Shepard of the Coast Lutheran Church 1909 E. Commercial Blvd, Ft. Lauderdale): **20. nov.** un **25. dec.** dievk. Diakone A. Venta, tālr.: 954-427-3558.

• Dienvidkalifornijas latv. ev. lut. dr. (1927 Riverside Dr. Los Angeles, CA 90039-3704): **20. nov.** plkst. 11.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres un mirušo piemiņas dievk. Adventa dievk.: **27. nov.** ar dievg., **4. dec.** Māc. D. Kaņeps. Dievk. sākas plkst. 11.00. Adventa laika apcere baznīcā **7. dec.** plkst. 11. Adventa koncerts **11. dec.** plkst. 11.00.

• Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr. (100 Rockview St., Jamaica Plain, MA 02130, tālr.: 617-524-4622).

• Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāna dr. (301 N. Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073, tālr.: 610-353-2227): **18. nov.** plkst. 7.00 oikūmen. Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. **20. nov.** plkst. 11.00 mirušo piemiņas dievk. Adventa pirmās svētd. dievk. **27. nov.** plkst. 11.00. Adventa otrs svētd. dievk. **4. dec.** plkst. 11.00; **Vilmingtonā** Good Shepard Church (1530 Foulk Road, Route 261, Wilmington, Delaware 18893) dievk. plkst. 3.00, pēc dievk. kafijas galda. Informācija: www.latvianluthchurchphila.org

• Grandrapidu latv. ev. lut. dr. (1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505): **27. nov.** plkst. 10.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres un mirušo piemiņas dievk. Adventa laika dievk.: **27. nov.**, **4. dec.** (pēc dievk. Ziemsvētku sarīkojums), **11. dec.**, **18. dec.** plkst. 10.00. **24. dec.** plkst. 5.00 Ziemsvētku dievk. **31. dec.** plkst. 3.00 Vecgada vakara dievk. Māc. I. Larsena, tālr.: **269-637-0460**; kabatas: 269-214-1010; e-pasts: revilze@gmail.com

• Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr. (122 Cherry Hill St., Kalamazoo, MI 49996): **20. nov.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg. arfu spēlēs Emilija Gerarda (Emily Gerard); pēc dievk. sadraudzība un referāts par kristīgām bērēm. **Bībeles stunda** **24. nov.** plkst. 10.30. Adventa pirmās svētd. dievk. ar dievg. **27. dec.** plkst. 11.00, būs īpaša mūzika; pēc dievk. sadraudzība. Adventa otrs svētd. dievk. **4. dec.** plkst. 11.00, dievk. sagatavošanā piedalīties iesvētāmie, būs īpaša mūzika. Adventa trešās svētd. dievk. **11. dec.** plkst. 11.00, piedalīties latviešu skolas audēķni. Māc. M. Cepure-Zemele, tālr.: 763-546-8178, e-pasts: maja.cz@gmail.com Informācija: www.mndraudze.org

• Nujorkas latv. ev. lut. dr.: **18. nov.** Salas bazn. (4 Riga Lane, Melville NY 11747) plkst. 7.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk., māc. L. Saliņš; **Īstorāzā** (Holy Trinity Lutheran Church, 153 Glenwood Ave, East Orange NJ 07017) plkst. 1.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk., diak. I. Kaņeps. **19. nov.** Jonkeru bazn. plkst. 2.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres akts. **20. nov.** Jonkeru bazn. plkst. 10.00 mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. L. Saliņš. Adventa pirmās svētd. dievk. **27. nov.** Jonkeru bazn. plkst. 10.00, māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. L. Saliņš.

• Saginavas latv. ev. lut. dr.: **20. nov.** plkst. 1.00 (128. N. Elm Str.) mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. **25. dec.** plkst. 1.00 Ziemsvētku dievk. ar dievg., māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija.

(Turpināts 23. lpp.)

Mūsu ilggadīgais draugs, Latvijas armijas un leģiona virsnieks

ltn. JĀNIS RUGĀJS

pievienojies aizsaules pulkiem

Dzimis 1919. gada 8. maijā Latvijā,
miris 2011. gada 6. novembrī Sioux Falls, Dienviddakotā

Vienu mīlā piemiņā paturēs

PAULIS UN RIDA DZINTARS UN

DĒLI VALDIS, GUNĀRS, EGONS, VIKTORS AR ĢIMENĒM

Tavs mūžs bija veltīts citiem

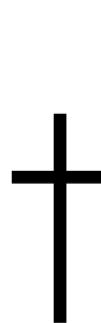
Mūsu mīlā

ZELMA MARKUS, dzim. LIEPINŠ

Dzimusi 1916. gada 27. novembrī Lubānas pag. „Mandaugās”, Latvijā,
mirusi 2011. gada 10. jūnijā Omahā, Nebraskā

Sirds piekususi iet uz dusu,
Tai zemes māte vārtus ver,
Rimst vēji, koki šalko klusi
Pret mūžību gars spārnus cel.

Vienu vienmēr mīlā piemiņā paturēs
MEITAS INTA UN MILDA AR ĢIMENĒM USA
BRĀLIS EVALDS AR ĢIMENI IGAUNIJĀ
RADI VĀCIJĀ UN LATVIJĀ

No dzīves gaitām atbrīvota

ANTONIJA ČAKSTIŅA, dzimus ZĪVERTS

Dzimusi 1918. gada 15. oktobrī Liepājā,
mirusi 2011. gada 7. oktobrī Torrance, Kalifornijā

Ar cieņu un pateicību vienu piemin

MEITA MARUTA LANGE AR DĒLIEM JĀNI UN PĒTERI
MAZBĒRNİEM MĪLU UN TALYN
UN VEDEKLU DENYSE

Kad mana dvēsle šķirīsies
no dziesmu lejas šīs –
tā milstības dziesmu
sev līdzi aiznesīs.
(Fr. Bārda)

Dzīves 89. gadslieksni pārkāpusi un mūžības gaitās aizgājusi

LILIANA PELŠA, dzim. LEPŠE

Dzimus 1922. gada 25. oktobrī Bauskā, Latvijā,
mirusi 2011. gada 27. oktobrī Sidnejā, Austrālijā

Dziļā pateicībā par Lilianas mūža devumu latvietībai, draugiem un ģimenei,
viņu ar milestību piemin un atceres:

MĀSA ROVĒNA VĒVERE – BRISBANĒ
BRĀLIS SIGURDS ANDERSONS AR DZĪVES BIEDRI DAILU UN VIŅU BĒRNI

INTA UN PĒTERIS UN VIŅU ĢIMENES – OTAVĀ
MĀSAS DĒLS ANDRIS VĒVERIS AR DZĪVES BIEDRI ASTRĪDU UN VIŅU BĒRNI

TARA UN DAYN UN VIŅU ĢIMENES – BRISBANĒ
ILGO GADU DRAUGI UN LĪDZGAIKIEKI FOMAIDA UN ALFREDS SIĻĶĒNI

UN VIŅU ĢIMENE – SIDNEJĀ
RUDĪTE UN ALAN WATSON UN VIŅU ĢIMENE – SIDNEJĀ
RADI UN DRAUGI LATVIJĀ

Tev zeme bij svēta, kur piedzimi;
Tev valoda miļa, ko runāji.
Tik tālos ceļos piekusa kājas
Un svešā zemē apstājās sirds.

Mūsu loceklis

Fil!

MĀRTINŠ VĒVERIS, Gers!

Dzimis 1954. gada 27. decembrī, Nujorkā,
mirusi 2011. gada 16. oktobrī Čikāgā

Viņu mīlā piemiņā paturēs
ČIKĀGAS KORPORĀCIJU KOPA

Latvijas Universitātes Zobārstniecības skolas 1944. gada absolvente

AUSTRA ANDERSON, (dzim. ŪDRIS)

Dzimus 1920. gada 28. jūlijā Rīgā,
mirusi 2011. gada 19. maijā Palo Alto, Kalifornijā

Sēro
DĒLS EDGAR B. ANDERSON
MEITAS LILA HILLARD, LYDIA ANDERSON, LISA KELLEY
UN SEPTIŅI MAZBĒRNİ

Aizsaulē aizgājis
mūsu senais draugs

ARTURS STAGĪTIS

Dzimis 1923. gada 7. maijā Jēkabpilī, Latvijā,
mirusi 2011. gada 16. oktobrī Vilmingtonā, Delaverā

Ir tālos ceļos nogurušas kājas
Un svešos vējos piekususi sirds

Piemiņā
SENIE VILMINGTONAS DRAUGI

Mana mīlā jaunības dienu otrās ģimnazijas draudzene

zobārste

MIRDZA ANSONS-SKOMBA

Dzimus 1919. gada 19. janvārī Latvijā,
mirusi 2011. gada 1. novembrī Zviedrijā

Mīlestība nekad nebeidzas

Vinu piemin
INESĪTE, MAIGA, ABĒ, LIDIJA

Dieva mierā aizgājusi mūsu mīlā draudzene

HELĒNA HOFMANE, dzimus NUKŠA

Dzimusi 1931. gada 17. jūnijā Pildā, Latvijā,
mirusi 2011. gada 22. oktobrī Los Angeles, Kalifornijā

Mūžīgo mieru dodi,
Kungs, viņai...

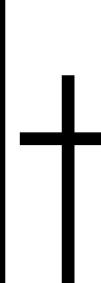
Ar dziļu milestību viņu vienmēr atcerēsies
AIVARS UN BRIGITA JERUMANI
LŪCIIJA ZIRNIS

Dieva mierā aizgājis mūsu mīlais draugs
un ilggadējs sabiedriskais darbinieks

ILGVARS DIŽGALVIS

dzimis 1926. gada 24. oktobrī Gramzdas pagastā,
mirusi 2011. gada 4. oktobrī Culver City, Kalifornijā

Vinu nekad neaizmirsīs
DIENVIDKALIFORNIJAS LATVIEŠU SABIEDRISKĀ CENTRĀ VALDES LOCEKLĪ

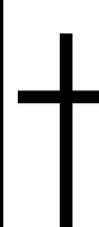
Mūsu loceklis

Fil!

MĀRTINŠ VĒVERIS, Gers!

Dzimis 1954. gada 27. decembrī, Nujorkā,
mirusi 2011. gada 16. oktobrī Čikāgā

Viņu mīlā piemiņā paturēs
ČIKĀGAS KORPORĀCIJU KOPA

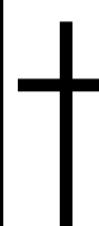

Mūsu mīlā 67.c. filistre

RASMA MEDNE

Dzimusi 1950. gada 16. jūnijā Augsburgā, Vācijā,
mirusi 2011. gada 14. oktobrī Riverdale, NY, ASV

Sērojot piemin
KORPORĀCIJA DAUGAVIETE

Mūsu filistrs

MĀRTINŠ VĒVERIS

Dzimis 1954. gada 27. decembrī New York City, NY
mirusi 2011. gada 16. oktobrī Buffalo Grove, IL

Sērās piemin
GERSICANIA'S KONVENTS

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 22. lpp.)

• Sandiego latv. ev. lut. dr. (Grace Lutheran Church 3993 Park Boulevard, San Diego, CA 92116): **19. nov.** plkst. 12.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. Draudzes 60 gadu svinības. Pēc dievk. svētku programma sarīkojumu telpās, Losandželosas latviešu vīru koņa „Uzdziedāsim, brāļi!“ koncerts. **17. dec.** plkst. 12.00 Ziemsvētku dievk., pēc dievk. kafijas galds. Izziņas: www.sandiegodraudze.com vai www.sandiegodraudze.us

• Sanfrancisko latv. ev. lut. dr. (425 Hoffman Ave.): **20. nov.** plkst. 11.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. **27 nov.** meditācijas un pārdomu vakars plkst. 6.30. Māc. K. Žols. Informācija: www.lvnc.org

• Sentluisas latv. ev. lut. dr.: katra mēneša trešā svētdienā plkst. 2.00 dievk. Christ Lutheran bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalniņa. Pēc dievk. saiets ar grozījumiem. Draudzes priekšn. I. Kalniņas tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• Sietlas latv. ev. lut. dr. (11710 - 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125): **20. nov.** plkst. 10.30 mirušo piemiņas dievk. ar dievg. Adventa pirmās svētd. dievk. ar dievg. **27. nov.** plkst. 10.30. Adventa otrs svētd. dievk. **4. dec.** plkst. 10.30 ar dievg.; pēc dievk. pensionāru kopas eglite. Māc. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Baznīcas mājaslapa: www.seattle-latvianchurch.org

• Skenektedijas latv. ev. lut. dr.: Latvijas valsts dibināšanas

SPORTS

Eiropas komandu meistar-sacīkstēs šachā pēdējām kārtām Latvijas izlasēm spēka nedaudz pietrūka. Galarezultātā kungi ierindojās 24., dāmas – 26.vietā. Par čempioniem kļuva Vācijas kungi un Krievijas dāmas.

Turnīru vērtē viena no stablakajām Latvijas šacha sieviešu izlases spēlētājām, lielmeistare Ilze Bērziņa.

„Latvijas izlasei komandu turnīros pēdējos gados iznācis tā, ka veiksmīgu turnīru aizvada vai nu vīriešu vai sieviešu izlase. Izņēmums nebija arī šis sacensības. Piekamī labi no-

Artūrs Neikšāns

dāmām – 26.vietā no 28. Piecas spēles (no deviņām) tika zaudētas ar vienu punktu –

1,5:2,5, turklāt pēdējās trīs! Šī nu bija reize, kad veiksme no mums bija novērsusies. Nevar jau visu laiku gaidīt, kad nospēlēšu tā kā pērn Hantimansijskā, kur ieguvu bronzas medaļu. Tas toreiz bija unikāls notikums. Šoreiz pietrūka arī Lauras Rogules, kuŗa audzina bērniņu. Domāju, ka nākamgad Olimpiādā Stambulā nospēlēsim labāk. Šachā esam amatieres, tādēļ svarīgi, lai mums turnīros klāt būtu treneris. Tas daudz ko dotu.”

Viriešu izlases iegūtā 24. vieta (no 38) var šķist necila, taču **varam priecāties par Artūra Neikšāna izpildīto lielmeistara normu.** Pirmo reizi klasiskā šacha turnīrā spēlējot pret pretinieku, kuŗam reitings ir virs 2700, viņš eleganti apspēleja

ungāru Ferencu Berkešu (2705), apstiprinot, ka viņš ir lielmeistara titula cienīgs.

Pretinieki bija ļoti specīgi. Ar komandas vidējo reitingu 2505 mēs ieguvām 50 procentus punktu pret sāncenšiem, kuŗiem vidējais reitings ir 2568. Tik augsts pretinieku vidējais reitings Latvijai nav bijis neviens Olimpiādā un pasaules meistarsacīkstēs.

Ja piepildīsies Latvijas šacha amatpersonu solījumi par Alekseja Sirova atgriešanos Latvijas šacha pavalstniecībā, ja tikpat stabili un radošu sniegumu rādis Miezis un Neikšāns, ja būs labi tālāko galdu iegūtā (Jevgenijs Svešņikovs un Ilmārs Starostīts), tad nākotnē varēsim gaidīt labus rezultātus.

Michaila Tāla piemiņas turnīrā

Michaila Tāla 75 gadu jubilejai veltītais piemiņas šaha turnīrs skolēniem beidzās ar Artura Bernota, Dmitrija Tokranova un Arsena Bataševa uzvarām savās vecuma grupās. Rīgas Šacha skolas audzēknis Bernots izcīnīja uzvaru kopējā iestādē, aiz sevis atstājot Tokranovu un Oļegu Marutkinu. Bernots šajās sacensībās tri-

umfēja otro gadu pēc kārtas.

Labākā meiteņu konkurencē bija Jekaterina Djogteva, bet veicināšanas balvas un diplomi tika pasniegti arī visjaunākajam spēlētājam, kuram ir astoņi gadi.

„Šis bija jau trešais šacha turnīrs skolēniem, veltīts Michaila Tāla piemiņai,” pastāstīja Tāla fonda vadītāja un šachista meita Žanna Tāla. „Prieks, ka

dalībnieku bija vairāk nekā pagājušajā gadā, bet tomēr griebētos, lai tie nav desmiti, bet gan simti. Lai to sasniegtu, nepieciešama šacha populārizēšana stāp skolēniem un ari finansējums – gan nodarbibām, gan turnīriem. Piemēram, atbraukt no tāliem Latvijas novadiem – cik daudzi bērni to var atlauties?”

Olimpiešiem veltītas jubilejas monētas par 79 200 latiem kals Nīderlandē

Latvijas olimpiešiem veltītas jubilejas monētas tiks izgatavotas Nīderlandes kultuvē *Koninklijke Nederlandse Munt*. Kultuve Latvijas Bankas iepirkuma konkursā darbus piedāvājusi veikt par 79 200 latiem, liecina informācija Iepirkumu uzraudzības biroja mājaslapā. Šā gada jūlijā Latvijas Banka izsludināja iepirkuma konkursu par Latvijas olimpiešiem veltītas jubilejas monētas izgatavošanu un piegādi. Monē-

tas tirāža plānota līdz 5000 eksemplāru. Piegāde būs jāveic vairākās daļās.

Latvijas Bankas jubilejas monētas ir miniatūri mākslas darbi, ko velta Latvijas vērtibām – notikumiem, panākumiem, cilvēkiem, mūsu kultūras zīmēm. Jubilejas monētas pēc formas ir nauda, bet pēc būtības – mākslas darbs. Tās izgatavo no zelta, sudraba vai citiem dārgmetalliem īpaši laba kaluma kvalitātē. Atšķirībā no apgro-

zības naudas jubilejas monētas parasti nav domātas lietošanai maksājumos, bet dāvināšanai, piemiņai un kollekcijām. Minēto iemeslu dēļ šo monētu cena arī ievērojami pārsniedz nominālvērtību.

Latvijas Banka kopš lata atjaunošanas izlaidusi 82 jubilejas un piemiņas monētas, un jau vairāk nekā desmit no tām ir ieguvušas balvas nozīmīgākajos starptautiskajos monētu mākslas konkursos.

Bobslejs

Latvijas bobsleja pilota **Edgars Maskalāns** divnieks Austrijā, Īglas trasē, pirmajos treniņos pirms Eiropas kausa izcīnījās pirmā posma sasniedza labus rezultātus. Visi četri Latvijas divnieki startēja otrajā treniņgrupā. Maskalāns kopā ar Daumantu Dreškenu pirmajā braucienā bija trešie (53,32 sekundes), otrā braucienā – otrie (53,46).

Oskars Melbārdis/Intars Dambis pirmajā braucienā bija ceurtie (53,61), otro veica nedaudz slīktāk – 54,19 un 12. vieta. Pirmajos treniņos Uģis Žalīms/Raivis Broks sasniedza 10. (54,03) un 14. rezultātu (54,27). Savukārt Oskars Kbermanis/Elvijs Kamšs, debitējot

tādā līmenī, ieņēma 20. (54,48) un 15. vietu (54,36).

Pirmajā treniņgrupā ātrāko laiku abos braucienos sasniedza vācieša Frančesko Frīdricha divnieks (53,14 un 53,36), otrā grupā divreiz ātrākais bija amerikāņa Stīvens Holkomba pilotētais bobs (53,11 un 53,26).

Svarcelšana

Latvijas svarcelājs **Artūrs Plēsnieks** izcīnīja 15. vietu Parīzē pasaules meistarsacīkstēs svara kategorijā līdz 105 kilogramiem. 19 gadus vecais Plēsnieks raušānā pacēla 168, grūšanā pieveica 212 kg, kas summā deva 380 kilogramus.

Artjoms Ivanovs svara kategorijā vīrs 105 kg divciņas summā pacēla 330 kg (145+185), izcīnot 37. vietu. Startēja 43

supersmagsvara atlētu.

Londonas Olimpiskajās spēlēs Latviju varēs pārstāvēt tikai viens svarcelājs – vai nu Viktors Šcerbatichs, vai Artūrs Plēsnieks. Tas noskaidrosies nākamajās sacensībās līdz 31. maijam.

Basketbols

Ar 20 gūtajiem punktiem Turcijas basketbola meistarsacīkšu spēlē izcēlās Latvijas centra spēlētājs **Kaspars Kambala**. Viņa pārstāvētā Ankaras *Turk Telekom* vienība izbraukumā ar 83:64 uzvarēja spēcīgo Stambulas *Fenerbahce Ulker* vienību. Latvietis laukumā pavadija 24 minūtes un 47 sekundes, realizējot astoņus no 14 divpunktū metieniem un divus no pieciem soda metieniem. Kambala kļuva

Kurpnieks brauks kopā ar Vilemsenu

Latvijas sportists **Haralds Kurpnieks** nākamajā sezona būs deviņkārtējā pasaules čempiona motokrosā blakusvāgiem Dāniela Vilemsena līdzbraucējs, jeb kā sakā motosportisti – kantētājs. Tā ir otrā reize, kad Vilemsens par savu kanētāju izvēlas Latvijas sportistu. 2003. un 2004. gada sezona Vilemsens kopā ar Kasparu Stupeli kļuva par pasaules čempionu.

Padarīja īpaši grūtu. Kantētājam jāatbilst vairākām prasībām tādās jomās kā saistību uzņemšanās, motīvācija, fiziskā sagatavotība un pieredze,” paziņojumā savu izvēli pamatoja Vilemsens. Pagājušajā sezona Vilemsena pamatkantētājs bija Svens Verbrige, bet pāris sacensībās viņam palīdzēja čehs Ondřej Čermaks.

Iepriekšējās divas sezonas Kurpnieks bija Jevgenija Šcer-

Haralds Kurpnieks brauc kopā ar Māri Rupeiku

“Nākamajā sezona mans mērķis ir vēlreiz izcīnīt pasaules čempiona titulu, un, nemot vērā šo mērķi, nebija viegli izdarīt isto kantētāja izvēli. Man bija daži labi piedāvājumi, kas izvēli

par sacensības rezultātīvāko spēlētāju. Šis *Turk Telekom* vienībai bija ceturtais panākums piecās spēlēs, kas tai dod kopvērtējuma otro pozīciju.

Aizvadītajā sezona 32 gadus vecais Kambala paspēja uzspēlēt trīs klubos. Sezonu latvietis uzsāka Bulgārijas vienībā Sofijas *Lukoil Academic*, tomēr pagājušā gada izskanā pārgāja uz Turcijas komandu *Aliaga Petkim*, parak-

stot ligumu līdz sezonas beigām. Ievērojot, ka līdz Turcijas meistarsacīkšu beigām bija atlikusi tikai viena spēle un *Aliaga Petkim* komanda jau bija garantējusi vietu Turcijas meistarsacīkstēs ari šajā sezona, Kambalam tika dota atļauja pamest vienību, un viņš pievienojās Irānas vienībai Teherānas *Mahram*, kuŗā ari beidza sezonu.

P. Karlsons